



LEZEN

doet je goed

Leesboek voor het basisonderwijs



Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur
Paramaribo, 2023

Colofon

©2023 Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur

Dit boek is samengesteld door Ismene Krishnadath in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.

Tekst 1, 11, 12, 14, 19 en 20 zijn geschreven door Ismene Krishnadath.

Tekst 2 is een tekst van L. Frank Baum en bewerkt door Rosanda Courtar.

Tekst 3 en 13 zijn geschreven Jill Boston.

Tekst 4 en 7 zijn geschreven door Kevin Headley.

Tekst 5 is geschreven door Rosanda Courtar.

Tekst 6 is geschreven door Georgetine Nremoredjo.

Tekst 8 is geschreven door Svenja Bromet.

Tekst 9 is geschreven door Gerardus Maynard.

Tekst 10 is geschreven door Stieffano Irodikromo.

Tekst 15 en 22 zijn geschreven door Ruth del Prado.

Tekst 16, 17, 18, 21 en 24 zijn geschreven door Reza Madhar.

Tekst 23 is geschreven door Frits Wols.

Tekst 25 komt oorspronkelijk uit de Ramayana, en is bewerkt door Sylvia Gooswit.

De verhalen in dit leesboek zijn alle bewerkt ten behoeve van deze methode.

De methode LEZEN DOET JE GOED is eigendom van het Ministerie van Onderwijs Wetenschap en Cultuur. De methode mag niet worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur.

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
1. Vlucht naar de maan	7
2. De tovenaar van Oz	15
3. Quinella en de kitten	23
4. Pata	31
5. Danswedstrijd in Diamandium	39
6. Een ontvoering aan de Wayamborivier	47
7. De wajangpop	55
8. De geheime boswezens	61
9. Het vlindermeisje van Blakawatra	69
10. Onder de kankantri	77
11. In het mierennest (1)	85
12. In het mierennest (2)	93
13. Zachary's experiment	101
14. De vlucht langs Korokoroko	109
15. Onder het huis	117
16. De uitvinding van professor Vindal	125
17. Rioolmeisje	133
18. Supermedicijn	143
19. De jongen van planeet Aarde (1)	151
20. De jongen van planeet Aarde (2)	159
21. De balatasnijder	167
22. De aquariumvis	175
23. De droom	183
24. De troubadour in de woestijn	189
25. De bevrijding van Sita	195

Inleiding

In dit leesboek vind je veertien verhalen die vallen onder het genre 'fantasy', zes zijn van het genre 'sciencefiction' en vier behoren tot het genre 'griezelverhaal'. Een 'genre' is een bepaald type verhaal.

In een fantasy-verhaal komen verzonnen wezens en verzonnen werelden voor. Sciencefiction, ook wel afgekort als scifi, is een subgenre van fantasy. De verzonnen werelden liggen in de verre toekomst. Ook wordt er in scifi veel aandacht besteed aan nieuwe technische mogelijkheden. Het griezelverhaal is ook een subgenre van fantasy. In deze verhalen zijn de onwerkelijke en mysterieuze gebeurtenissen bedoeld om de lezer te laten griezelen.

Het laatste verhaal 'De bevrijding van Sita' moet je samen met je klasgenoten opvoeren als poppenspel. Je zult het zeker leuk vinden een bijpassende pop te maken en mee te doen met de voorstelling!



1

Vlucht naar de maan

Het is nacht. Anansi zit bij het raam. Makuba en de kinderen liggen op de grond te slapen. Anansi heeft een brief in zijn hand. Voor de zoveelste maal glijden zijn ogen over de regels.

*Lieve Anansi, hoe gaat het met jullie? Met mij is tot zover alles goed, baya, maar ik weet niet wat er gaat gebeuren met de wereld. Ik heb gehoord dat er een grote wereldoorlog gaat komen. Echt waar, ze hebben het zelfs op de televisie gezegd. Ik ben zo bang. Let goed op jezelf, Makuba en de kinderen.
Veel liefs van zus Nanza.*

Oorlog over de hele wereld. Wat verschrikkelijk! Dan zijn ze ook niet veilig in hun huisje bij de Cotticarivier. Anansi trekt een haar uit zijn hoofd, en nog één en nog één.... Tenslotte ligt er een heel bosje haren op tafel en is er een kaal plekje op Anansi's hoofd, maar een oplossing heeft hij nog niet gevonden. Hij kijkt naar buiten. De maan lacht hem toe. "Ja, ja", mompelt Anansi. "Jij kan mooi lachen. Jij zit lekker ver van de aarde af."

Plotseling legt Anansi zijn wijsvinger op de kale plek. "Wacht even. De aarde is niet veilig. De maan is ver van de aarde. De familie Anansi moet veilig zijn. Dat betekent dat de familie Anansi naar de maan moet. Jaja, zo simpel is dat. Dat had zelfs Ukkepuk kunnen bedenken."

Dan, alsof hij is gestoken door een kawfrei, begint Anansi te gillen: "Makuba, kinderen, opstaan! We moeten weg."

Makuba en de kinderen schrikken wakker. Anansi wijst uit het raam. "We gaan naar de maan!"

"Wat gaan we daar doen?", vraagt Fientjolis.

Anansi zwaait met de brief. "Er komt oorlog. Over de hele wereld. De maan is de enige plek die veilig is. Makuba, pak ons eten in."

Makuba loopt naar de voorraadkast, maar halverwege bedenkt ze zich.

“Anansi, kan je ons vertellen hoe we daar moeten komen?”

Zeven paar nieuwsgierige kinderoogen richten zich op vader Anansi.

Deze lacht zelfverzekerd. “Hebben jullie dat oude kanon niet zien staan op de open plek waar de wilde cassaves groeien?”

De kinderen knikken.

“Nou”, zegt Anansi triomfantelijk, “met dat kanon schieten we onszelf naar de maan.”

Even later haast de familie Anansi zich naar het kanon. Ze moeten opschieten, want als het dag wordt, is de maan verdwenen. Het kanon staat nog steeds tussen de wilde cassaves. Ze klimmen er één voor één in. Met zijn allen passen ze precies in het schietgat van de loop. Anansi hangt over de rand. Met een lucifer steekt hij de lont aan.

BOEM!

Met een enorme vaart vliegen ze de ruimte in. Ze razen voorbij sterren, satellieten en meteoren. De maan komt steeds dichterbij. Ze zien bergketens, afgewisseld met enorme vlakten, waarin her en der kraters zijn geslagen door vallende meteoren. Hun vaart neemt af en tenslotte landen ze zachtjes op het maanzand, vlak bij een krater. Ukkepuk rent ernaartoe.

Makuba grijpt zijn arm vast. “Pas op, straks val je erin.”

De anderen komen ook bij de rand van de krater staan. Die is wel drie meter diep.

“Goedemorgen samen.”

Geschrokken draaien ze zich om.

Het wezen dat hen heeft gegroet, heeft – net als zij – vier armen en vier benen, maar zijn huid is groen en glad. De Anansi's zijn zwart en als echte bosspinnen, flink behaard.

Op het bolronde gezicht van de maanspin ligt een vriendelijke glimlach die loopt van oor tot oor.

“Goedemorgen”, zegt Anansi. “Ik ben Anansi en dit zijn Makuba, Junior, Prodomientje, Fientjolis, Sjaki, Jasmijntje, Toetje en Ukkepuk. Is er nog plaats voor ons op de maan?”

De glimlach van de maanspin gaat nu tot achter zijn oren. “Ik woon hier alleen. Heel af en toe komen er bezoekers, maar die blijven nooit lang. Zijn jullie van plan lang te blijven?”

“Jazeker”, antwoordt Anansi. “De aarde is levensgevaarlijk geworden.”

De maanspin knikt meelevend.

“Welkom dan. Mijn naam is Moenna. Ik ben de wachter van de maan.”

Hij wil weglopen, maar Makuba vraagt: “Meneer, kunt u ons hier een beetje wegwijs maken. De heri-heri die ik heb meegenomen is straks op. Wat moeten we dan eten?”

“Eten is geen probleem”, zegt Moenna. “Overal liggen poreuze stenen met een groene kleur. Dat is maanbrood. Het smaakt uitstekend.”

Fientjolis raapt een groene steen op en hapt erin. “Lekker.” Tevreden gaat hij op de grond zitten kauwen.

“Meneer Moenna”, vraagt Prodomientje met een lief stemmetje, “waar zou ik me kunnen opfrissen.”

“Er is geen water op de maan, lief meisje, maar je zal hier ook niet vies worden. Alles is hier schoon en helder.”

Hij kijkt de kring rond. “Zijn er meer vragen?”

De Anansi's schudden van nee.

“Goed. Mochten jullie me nodig hebben, roepen jullie maar.”

Als Moenna weg is, wrijft Anansi in zijn handen. “Famiri, hier heb ik nou altijd van gedroomd. We zijn niet alleen veilig, maar dat eeuwige gehossel voor eten is ook afgelopen. Alles ligt hier voor het grijpen.”

“Hiep, hiep hiep...”, roept Makuba.

“Hoera!”, vallen de anderen in en samen dansen ze in het rond.

Drie weken lang doen de Anansi's niets anders dan slapen, eten en een beetje tori praten.

Dan vraagt Makuba op een dag: “Is zus Nanza vandaag niet jarig?”

“Ik heb zin in een feestje”, zegt Prodomientje.

“Mooi feest zal dat worden”, moppert Junior, “zonder drinken en alleen maanbrood te eten. Bovendien, wie moeten we uitnodigen. Ik heb geen zin de hele avond met jou te dansen.”

“En ik helemaal niet met jou”, bijt Prodomientje van zich af. “Jij gaat uit de maat en zingt zo hard mee met de muziek dat ik er doof van word. Geen enkele dame wil met jou dansen.”

“Ga op het dak zitten met je damesgezicht”, snauwt Junior. Boos gaat hij op een rots zitten.

“Ma, ik lust pindasoep”, klaagt Sjaki.

“Pa”, piept Ukkepuk, “wanneer gaan we naar huis?”

Anansi strijkt eens door zijn kroeze haardos. Wat moet hij nu beginnen?

Dan ziet hij de maanspin in de verte aankomen. “Laten we Moenna vragen of er hier nog iets te beleven valt.”

“Die groene griezel”, fluistert Jasmijntje onbeleefd tegen Toetje.

Moenna doet alsof hij niets heeft gehoord.

“Hoe gaat het dames?”, vraagt hij vriendelijk.

“Het is zo saai”, klaagt Prodomientje.

Plotseling geeft Fientjolis, die al die tijd niets heeft gezegd, een gil. Hij wijst naar de voet van Prodomientje. Tot de enkel is haar voet groen. Nu gilt Junior ook. Hij heeft een groene vlek op zijn buik. Sjaki heeft er zelfs twee.

“Wat gebeurt er?”, vraagt Anansi ongerust aan Moenna.

“Niets aan de hand”, glimlacht Moenna. “Jullie passen je aan de omgeving aan. Binnenkort zijn jullie echte maanspinnen.”

Prodomientje kijkt vol afschuw naar haar voet. “Ik wil helemaal geen maanspin worden. Zo halfgroen wil niemand met me trouwen”, huilt ze.

“Ach”, troost Moenna haar, “er is niemand hier met wie je kan trouwen. Behalve, misschien...”, hij draait verleidelijk met zijn ogen, “...met mij.”

Prodomientje begint nog harder te huilen. Makuba trekt haar beschermend tegen zich aan.

“Ik denk niet dat ze het een goed idee vindt”, zegt Anansi. “En eerlijk gezegd, ik blijf ook liever zwart.”

De mondhoeken van Moenna vallen naar beneden. “Willen jullie niet op de maan blijven?”, vraagt hij teleurgesteld.

“Nee!”, gillen de Anansi’s in koor.

“Nee!”, gilt Prodomientje nog eens extra luid.

“Daar beneden is het gevaarlijk”, probeert Moenna ze op andere gedachten te brengen.

Even is het stil.

Dan schiet Junior fel uit. “We hebben recht op een plaatsje op de aarde. Daar zijn we geboren en daar liggen onze navelstrengen begraven. We moeten terug en als het aan mij ligt, krijgt niemand ons meer weg.”

Met open mond kijkt Anansi naar zijn oudste zoon. Wat is die jongen flink geworden.

De maanspin zucht. “Kom dan maar mee.” Hij sjokt weg en de familie Anansi loopt een beetje beteuterd achter hem aan.

“Tyê, wat zielig”, fluistert Makuba tegen Anansi.
Hij haalt zijn schouders op. “Wil jij soms hier blijven?”

De maanspin brengt ze naar de rand van een afgrond. Hij wijst naar het donkere gat, dat in de diepte gaapt. Ukkepuk begint te huilen. Hij klemt zich vast aan Makuba.

“Wat wil die engerd? Ik vertrouw het niet”, fluistert Toetje tegen Jasmijntje.

De hele familie doet voorzichtig een paar stappen terug. Moenna merkt het niet. Hij staart nog steeds treurig in de afgrond. Vol zelfmedelijden mompelt hij: “Waarom wil er nooit iemand bij mij blijven?”

Als hij opkijkt, ziet hij dat de familie een eindje van hem af is gaan staan.
“Wat is er nou?”, roept hij. “Daar beneden ligt de aarde. Jullie willen toch terug.”
“Ja, maar wel levend graag”, zegt Anansi.

“Kom nou.” Moenna glimlacht weer van oor tot oor. “Als ik me niet vergis kunnen jullie draden spinnen.”

Anansi knikt. Hij haalt een spinnendraad onder zijn hemd vandaan. Wat dom van hem. Het leven op de maan heeft zelfs zijn intelligentie aangetast. Op de aarde had hij dit zeker zelf bedacht. De maanspin maakt een uiteinde van het kleverige touw vast aan een puntige rots. Het andere uiteinde geeft hij aan Anansi.

“Je moet straks over de rand van de afgrond springen en net zo lang spinnen tot je bij de aarde bent. De anderen kunnen achter je aan glijden.”

Tegen Makuba zegt hij: “U hoeft geen medelijden met mij te hebben, mevrouw. Als ik zie wat er op de aarde gebeurt, dan blijf ik liever hier. Soms voel ik me alleen, maar uiteindelijk houd ik toch van mijn rust.”

Ukkepuk krijgt een kneepje in zijn wang en de grotere jongens krijgen een hand. Tegen de meisjes zegt hij: “Ik vind het jammer dat jullie me griezellig vinden, maar om toch een goede herinnering aan mij te hebben, wil ik jullie een presentje geven.”

Hij haalt drie ronde, witte steentjes tevoorschijn. De steentjes geven een zacht wit licht af en als je goed kijkt, zie je ze glimlachen. Verlegen pakken de meisjes de steentjes aan en stamelen een bedankje.

“Iedereen klaar!”, roept Anansi. Iedereen pakt een stuk van het draad vast.

“Daar gaan we dan!” Hij springt in de diepte. Makuba, Ukkepuk, Toetje, Jasmijntje, Prodomientje, Fientjolis, Sjaki en Junior hangen achter hem aan het touw.

De familie Anansi gaat terug naar de aarde.



2

De tovenaar van Oz

Ergens op de uitgestrekte grasvlakten in het wilde westen van Amerika stond een klein huis. Daar woonde Dorothy met oom Henry, tante Em en Toto, een klein zwart hondje, waar ze heel veel van hield.

In de vloer van het kleine huis zat er een gat met een trap. Als je de trap afdaalde, kwam je in de kelder. De familie gebruikte de kelder om te schuilen voor gevaarlijke wervelwinden. Elk jaar had je wel één of meer cyclonen die met hun woeste windkracht de huisjes op de prairie omver probeerden te blazen.

Op een dag was er weer een cycloon op komst. Oom Henry had het gemerkt aan de geheimzinnige stilte die altijd aan zo'n storm voorafging. Tante Em kreeg zoals altijd last van jeuk aan haar grote teen. Ze haastten zich naar de trap om veiligheid te zoeken in de kelder. Dorothy hoorde Toto angstig janken in haar slaapkamer. Ze rende terug om hem te halen. Hij had zich verstopt onder haar bed. De wind gierde al om het huis.

Toen gebeurde er iets vreemds. Het huis wervelde twee of drie keer rond en steeg langzaam op, de lucht in. De cycloon nam het huis mee, met Dorothy en Toto er nog in.

Het duurde uren voordat de cycloon het huis weer neerzette. Ze waren aangekomen in het land van Oz. Hier ontmoette Dorothy de vreemdste mensen die zij ooit had gezien. Ze waren kleiner dan de volwassenen, die zij kende, en droegen ronde hoeden met belletjes aan de rand, die rinkelden als ze bewogen. Munchkins noemden ze zichzelf. Ze bedankten Dorothy dat ze de boze heks uit het oosten had gedood. Die heks was verpletterd door het huis.

Dorothy wilde maar één ding: terug naar huis.

Ze maakte zich zorgen om oom Henry en tante Em die in de kelder waren achtergebleven. De heks uit het noorden zei dat de tovenaar van Oz haar wel zou kunnen helpen. Hij woonde in de Stad van Smaragden. Dorothy kreeg van haar de zilveren schoenen van de overleden heks uit het oosten.

“Volg het pad met de gele klinkers”, zei de noorderheks.

Dorothy deed de schoenen aan en samen met Toto sloeg ze de weg met de hobbelige, gele straatstenen in.

Onderweg zagen ze een vogelverschrikker in een korenveld hangen. De vogelverschrikker smeekte Dorothy om hem van zijn paal te halen.

“Ik ga met jullie mee”, zei hij. “De tovenaar van Oz kan mij vast aan een stel hersens helpen om mijn lege hoofd te vullen.”

Een eind verder kwamen ze een blikkenman tegen. Hij kraakte verschrikkelijk, omdat hij compleet was vastgeroest.

“De oosterse heks heeft mij betoverd”, zei hij met zijn blikken stem. “Vroeger was ik een gewone houthakker.”

Dorothy deed olie op de vastgeroeste delen. De blikkenman kraakte niet meer. Hij besloot ook mee te gaan, want misschien kon de tovenaar hem een echt hart geven.

Ze trokken met z’n vieren verder. Het pad voerde hen door een bos, waar ze werden opgeschrikt door een leeuw die hard brulde. Toen ze echter met hem aan de praat raakten, bleek de leeuw helemaal niet zo gevaarlijk. Hij noemde zichzelf een lafaard. De leeuw wilde graag dapperder worden. Hij ging mee om deze wens voor te leggen aan de tovenaar. Ze waren toen met z’n vijven.

Het gele pad werd onderbroken door een brede kreek. Eerst wisten ze niet hoe ze aan de overkant moesten komen, maar toen kreeg de vogelverschrikker een briljant idee.

“Blikkenman, je moet een vlot bouwen!”

Blikkenman bouwde een vlot en daarmee kwamen ze veilig aan de overkant, waar het gele pad verder ging.

Uiteindelijk bereikten ze de Stad van Smaragden. Alles was er groen, zo groen als smaragd. Ook de mensen gingen allemaal in het groen gekleed. De tovenaars van Oz was een belangrijke man. Hij stond in hoog aanzien bij de stedelingen. Het was niet makkelijk hem te spreken te krijgen. Na lang wachten mocht Dorothy toch naar binnen in zijn paleis. De tovenaars, die ze niet kon zien, maar wel hoorde, luisterde naar haar.

“Ik zal je helpen om thuis te komen, maar dan moet je eerst de heks uit het westen doden”, zei zijn stem vanuit het donker.

De tovenaars ontving ook de vogelverschrikker, de blikenman en de leeuw. Hij beloofde hun wensen te vervullen, maar eiste, net als bij Dorothy, dat ze de heks uit het westen moesten doden.

De tocht van het vijftal zette zich daarom voort naar het westen om deze lugubere opdracht uit te voeren. De heks van het westen had maar één oog, maar daarmee kon ze heel ver zien. Toen ze de groep zag, stuurde ze veertig wolven op hen af. De blikenman hakte hen allen de kop af. Daarna stuurde de heks veertig wilde kraaien. Gelukkig draaide de vogelverschrikker allemaal de nek om. Keer op keer waren de vrienden de heks te slim af. Ook toen ze achtereenvolgens een zwerm bijen en een groep van haar slaven, de Winkies, op hen afstuurde. Ten einde raad gebruikte de heks een magische gouden pet om een troep vliegende apen op te roepen die Dorothy en haar metgezellen moest vernietigen.

De apen maakten de blikenman en de vogelverschrikker kapot. De leeuw werd vastgebonden. Dorothy en Toto konden ze echter niets doen. Dorothy had een teken op haar voorhoofd dat haar beschermde tegen het kwade. Toch dwong de heks Dorothy om in haar paleis te werken. De leeuw werd in een kooi opgesloten.

Dag in, dag uit, van ‘s morgens vroeg tot ‘s avonds laat, maakte Dorothy het paleis schoon. Op een dag probeerde de heks de zilveren schoenen van Dorothy af te pakken. Het meisje werd zo kwaad, dat ze een emmer water, waarmee ze net de vloeren zou gaan dweilen, over de heks heen gooide. Tot Dorothy’s verbazing smolt de heks.

“Hoera, we zijn vrij!”, riep ze en ze rende naar Toto en de leeuw.

Ook de Winkies waren reuzeblij om verlost te zijn van de gemene heks. Ze hielpen Dorothy de kapotte blikkenman en vogelverschrikker weer heel te maken. Dorothy gebruikte de gouden pet om de gevleugelde apen op te roepen. Op hun ruggen vlogen ze terug naar de Stad der Smaragden.

De heks van het westen was dood. Dorothy zou met Toto terug kunnen naar huis en de wensen van haar vrienden zouden in vervulling gaan.

Maar er wachtte hen een grote teleurstelling. In de zaal van de tovenaar stootte Toto per ongeluk een scherm om. Toen zagen ze wie de tovenaar van Oz was: een kleine, oude man. Zonder toverkracht!

Het vijftal was erg ontdaan.

“U heeft ons zoveel beloofd”, zei Dorothy boos. “En we hebben gedaan wat u hebt gevraagd!”

“Kom morgen terug”, zuchtte het mannetje. “Ik zal kijken wat ik kan doen.”

De volgende dag gaf de tovenaar de vogelverschrikker een hoofd vol spelden en naalden als hersenen. De blikkenman kreeg een zijden hart en de leeuw een drankje dat hem moed moest geven. Alle drie geloofden dat hun wens in vervulling was gegaan. Ze waren dik tevreden. Alleen de wens van Dorothy nog...

De tovenaar vertelde dat hij uit een stadje kwam dat dicht bij het huis van Dorothy lag. Hij was zelf eens per ongeluk met een ballon deze vreemde Stad van Smaragden ingevlogen.

“Ik wil ook naar huis”, zei hij dromerig. “De vogelverschrikker mag mijn plaats hier innemen. Met zijn nieuwe hersenen is hij daar slim genoeg voor.”

Samen maakten ze een ballon klaar, waarmee Dorothy, Toto en de tovenaar terug zouden gaan naar het wilde westen van Amerika.

Toen het tijd was om te vertrekken, was Toto nergens te vinden.

“Toto, Toto”, riep Dorothy, terwijl ze zoekend rondliep.

Opeens rukte de wind de ballon los. Alleen de tovenaars was aan boord. Dorothy zag de ballon verdwijnen in de verte. Wat nu?

De stadsbewoners adviseerden Dorothy om naar Glinda, de heks uit het zuiden, te gaan om raad te vragen. De vogelverschrikker, de blikenman en de leeuw vergezelden haar op deze tocht. Gelukkig maar, want onderweg werden ze aangevallen door een bos levende bomen. De blikenman hakte in op de bomen. Zo kwamen onze vrienden heelhuids aan in een land met glanzende, witte huizen van porselein.

Daarachter lagen mistige moerassen, bedekt met hoog gras. De tocht voerde ze verder door een groot bos met wilde dieren. De leeuw versloeg daar de vijand van de wilde dieren. Ze waren zo blij dat ze hem vroegen hun koning te worden. Hij beloofde hen terug te komen, zodra Dorothy de weg naar huis had gevonden. Na een reis vol avontuur bereikte het vijftal het mooie land van de Quadlings. Niet lang daarna ontmoetten ze de heks van het zuiden.

In ruil voor de gouden pet, waarmee ze de gevleugelde apen kon oproepen, vertelde ze Dorothy dat ze sinds dag één terug naar huis had gekund. Het geheim zat in de zilveren schoenen. Die hadden toverkracht. Dorothy hoefde alleen drie keer met de hielen tegen elkaar te slaan en te zeggen waar ze heen wilde.

Zo liep alles goed af. De leeuw zou koning worden van het bos met de wilde dieren. De vogelverschrikker had een paleis in de Stad der Smaragden. De blikenman zou naar het westen gaan. De Winkies hadden hem gevraagd hun leider te worden.

De heks uit het zuiden gebruikte de gouden pet om de gevleugelde apen op te roepen. Die zouden de leeuw, de vogelverschrikker en de blikenman naar hun nieuwe thuis brengen.

Dorothy was reuzeblij. Ze knuffelde haar vrienden.

“Vaarwel lieve leeuw, vaarwel lieve blikkenman, vaarwel lieve vogelverschrikker”, zei ze, toch nog een beetje verdrietig.

De heks van het zuiden gaf haar een kus. Toen pakte Dorothy Toto in haar armen, klikte driemaal met de hielen van haar schoentjes tegen elkaar en zei: “Breng me naar huis, naar tante Em en oom Henry!”

Meteen dwarrelden ze door de lucht. Niet lang daarna zagen ze de uitgestrekte prairies en een klein huis tussen het gras. Dorothy en Toto waren eindelijk weer thuis.

En de zilveren schoenen? Die waren tijdens de vlucht door de lucht van Dorothy's voeten gevallen.

Tante Em omhelsde haar. “Waar was je al die tijd?”, vroeg ze.

“In het land van Oz”, zei Dorothy. Toto blafte om het te bevestigen.



Aan het begin van het schooljaar was Priya superenthousiast. Ze had een gezellige vakantie gehad, met leuke uitstapjes met neven en nichten en zelfs een reisje naar Aruba met haar ouders. Maar ze vond het fijn haar schoolvriendinnen en juffen en meesters weer te zien. Ze hield van leren en kreeg altijd goede cijfers. Op haar kerstrapport had ze zelfs twee tieners, één voor rekenen en één voor geschiedenis.

Dichtbij het einde van het tweede kwartaal werd de school plotseling gesloten. Het besmettelijke Covid-19 virus, dat over de hele wereld veel slachtoffers maakte, was ook in Suriname geconstateerd. Iedereen moest zoveel mogelijk thuisblijven en 's avonds was er een totale lockdown. Dan mocht niemand op straat zijn.

Priya was een meisje dat graag gezelschap had. Ze hield van babbelen. Thuisblijven was niets voor haar, vooral omdat ze geen broers of zussen had. Met wie moest ze nu praten? Met haar ouders? Die waren wel thuis, want ze moesten vanwege de Covid-crisis thuiswerken. Maar als ze werkten, mocht Priya ze niet storen, want dan konden ze zich niet concentreren.

Priya kreeg een idee. Op de televisie hadden buitenlandse kinderen weleens denkbeeldige vrienden. Misschien kon zij ook zo'n 'imaginary friend' bedenken. Dat kon toch niet zo moeilijk zijn? Je moest alleen je fantasie gebruiken. Ze probeerde het dus.

Helaas bleek het niet zo gemakkelijk als ze had gedacht. Eerst keek ze in de spiegel en deed ze alsof haar spiegelbeeld haar denkbeeldige vriend was. Maar de hele dag voor de spiegel staan, vond ze al gauw saai, dus ze schrapte dat plan. Toen besloot ze heel stil te zitten op een gemakkelijke plek, haar ogen dicht te doen en te proberen in gedachten een vriendje of vriendinnetje te zien. Ze ging op haar bed zitten, zette haar bril op het nachtkastje en leunde tegen het kussen op het hoofdeinde. Toen ze haar ogen een poosje gesloten had, viel ze in slaap.

Ze schrok wakker van een rinkelend geluid. Aan het voeteneind van haar bed zat een 'ding'. Droomde ze? Priya wreef in haar ogen. Het ding was er nog. Zelfs toen Priya haar bril opzette, verdween het ding niet. Gek genoeg was ze niet bang voor het ding.

"Wat ben je?", vroeg ze.

Het ding antwoordde: "Ik ben wat jij ervan maakt."

"Huh, wat voor antwoord is dat?", vroeg Priya.

"Laat me beginnen bij mijn naam. Ik ben Quinella. Leuk kennis met je te maken. Ik heb het bovenlijf van een mens en de poten van een konijn. Daarnaast heb ik de prachtige, regenboogkleurige staart van een eenhoorn. Zoals je ziet, heb ik ook vleugels. Ik ben ontstaan aan de hand van alles wat jij leuk vindt", zei Quinella glimlachend.

"Nou", zei Priya nadenkend, "ik wilde een denkbeeldige vriendin. Maar het lijkt wel of jij echt bent. Je praat en ik kan je aanraken."

Quinella lachte een beetje geheimzinnig.

"Ik zou graag met je ouders kennis willen maken. Zullen we naar beneden gaan?", vroeg ze.

Quinella zag er wel heel apart uit, en Priya vroeg zich af wat pa en ma van haar zouden vinden. Maar goed, nu ze er eenmaal was, zouden pa en ma het toch moeten weten. Samen liepen ze naar beneden. Priya's moeder was in de keuken.

"Ik heb lamsvlees in masala gekookt. Heb je honger?", vroeg ze.

"Ja ma, dat klinkt heerlijk. Mag mijn vriendin Quinella mee-eten?", was Priya's reactie.

Priya's moeder keek een beetje verward op.

“Pri, wie is Quinella?”

“Ach ma, doe niet flauw. Ze staat hier achter mij.”

Priya's moeder keek nogmaals, maar zag niemand. Ze riep Priya's vader erbij. Ook hij zag niemand. Omdat Priya voet bij stuk hield en zelfs een extra bord met bestek op de eettafel zette, dachten ze dat er iets mis was met Priya. En de beschrijving die Priya van haar vriendin gaf, was ook zo raar. Hoe kon een levend wezen nou het bovenlijf van een mens hebben en de poten van een konijn? Het konijn had ook nog een eenhoornstaart en vleugels? Priya bleef maar praten met haar vriendin en betrok haar bij al haar bezigheden in huis en in de tuin.

Haar ouders maakten zich echt zorgen over haar. Misschien werd ze een beetje gek doordat ze zo lang thuis moest blijven. De school was al maanden gesloten. Toen de Covidregels werden versoepeld, probeerden ze allerlei leuke activiteiten te organiseren. Ze brachten Priya naar het privé-zwembad van één van haar ooms. Daar mocht ze gezellig zwemmen met haar neefjes en nichtjes. Toch bleef Priya over Quinella praten.

Haar ouders bespraken deze zaak ook met haar ooms en tantes. Ook zij vonden het een vreemde situatie. Een tante zei dat Priya naar een psycholoog moest. Ze had professionele hulp nodig!

Priya wilde natuurlijk niet naar de psycholoog gaan. Wat zeurden die volwassenen toch!

“Quinella is de enige die mij begrijpt”, pruilde ze. “Met haar kan ik over alles praten en ze geeft me ook hele goede tips.”

Het was waar. Ze kon met haar vriendin praten over haar pas verschenen menstruatie en over jongens die ze leuk vond. Dat vond ze prettig.

Toch ging ze, tegen haar wil, met haar moeder naar de psycholoog, dokter Andrea. Ma moest buiten wachten. Dokter Andrea wilde alleen met Priya praten. Maar Priya weigerde haar mond open te maken. Ze had in een film gezien

dat gekke mensen volgepropt werden met allerlei medicijnen en aan hun bed werden vastgebonden.

Dokter Andrea bood haar een koekje aan, toevallig haar lievelingskoekje: chocolate chip. Priya zakte haar mondkap, nam een koekje, zette het in haar mond en zag dokter Andrea hoopvol kijken.

Met volle mond flapte ze plotseling uit: "Ik ben niet gek."

Dokter Andrea begon te lachen.

"Ik heb nooit gezegd dat je gek bent, Priya."

Priya keek haar scherp aan.

"Mijn ouders denken dat ik stapelgek ben. Daarom hebben ze me hiernaartoe gebracht", zei ze nors.

"Waarom zijn ze die mening toegedaan?", vroeg dokter Andrea vriendelijk. "Omdat ik een vriendin heb, die zij niet kunnen zien", antwoordde Priya een beetje toeschietelijker.

"Vertel me eens wat meer over je vriendin", moedigde de psycholoog haar verder aan. "Hoe is ze in je leven gekomen?"

"Nou, ik heb geen exacte verklaring. De scholen waren gesloten en ik moest de hele dag thuis blijven. Ik miste mijn vriendjes en vriendinnetjes. Ik probeerde iemand te verzinnen om tori mee te praten. Eerst lukte het niet, maar toen ik het opgaf, verscheen Quinella", was de uitleg van Priya.

"Je voelde je dus eenzaam thuis en wilde iemand hebben om mee te praten? Dat is heel normaal, Priya."

Priya was blij met deze analyse. Wat een opluchting! Dokter Andrea vond haar niet gek! Ze sprong op en gaf dokter Andrea een brasa. Eigenlijk was dit tegen de

Covid-regels. Die schreven voor dat je elkaar niet mocht aanraken, maar dokter Andrea voelde aan dat Priya de brasa nodig had.

Het gesprek liep verder goed. Er werd zelfs een vervolgspraak gemaakt.

Thuis genoot Priya nog altijd van haar denkbeeldige vriendin. Elke dag hadden ze lange gesprekken. Ze kozen samen kleding uit, die Priya zou aantrekken, ook al ging Priya weinig uit huis. Ook keken ze op de computer samen naar grappige video's over konijntjes en katjes.

Toen Priya's vader merkte dat ze vaak naar dat soort filmpjes keek, kreeg hij een idee. Misschien kon hij die Quinella wegwerken als Priya een ander kameraadje kreeg, iets dat echt was.

Hij ging naar de dierenwinkel en vroeg of ze konijntjes hadden en hoe je zo'n dier moest verzorgen. Een konijn bleek toch niet zo'n goede keuze te zijn. Je zou het dier veel buiten moeten laten. Binnen de kortste keren zouden de zwervhonden in de buurt het beest ontdekken en aanvallen. Nee, dan zou een klein katje beter zijn.

Katten hielden ervan om in huis te blijven. Het leukste zou zijn om een kitten te nemen. Priya zou die schattig vinden. De dierenwinkel had op dat moment geen kittens, maar ze wezen hem op een Facebookpagina waar mensen dieren zochten of kwijt wilden. Intussen was het tijd geworden voor Priya's volgende consult bij de psycholoog.

Dit keer had ze Quinella meegenomen.

"Vandaag wil ik Quinella aan u voorstellen", zei ze tegen dokter Andrea.

Deze schrok even, maar liet het niet merken.

"Ik kan Quinella niet zien", zei ze, "maar dat is niet zo erg. Ik vind het fijn dat je haar hebt meegebracht. Ik wil best weten hoe jullie met elkaar omgaan."

Ze zei dat Priya en Quinella op de bank mochten gaan zitten.

“Doe maar alsof ik niet hier ben. Praat met Quinella zoals je gewend bent.”

Priya keek Quinella aan om te zien wat zij ervan vond.

“Als dat is wat de dokter wil, dan moeten we dat doen”, lachte Quinella.

“Prima, waarover zullen we praten?”, vroeg Priya.

Het tweetal sprak over van alles en nog wat: de on-line lessen van de school, leuke films, de mondkapjes, ziek worden. Dokter Andrea hoorde alleen wat Priya zei, maar het was alsof ze werkelijk met iemand sprak.

Na een kwartiertje onderbrak ze het gesprek.

“Er is echt niets met je, Priya. Je hebt alleen een hele actieve verbeelding, waardoor je makkelijk kan fantaseren.”

Aan Priya's ouders zei ze hetzelfde. Als Priya weer normaal naar school kon gaan, zou Quinella na een tijdje vanzelf verdwijnen. Dit maakte Priya's ouders blij. Vrolijk gingen ze terug naar huis.

Toen ze thuis aankwamen, ging de telefoon van Priya's vader over. Het bleek dat er een kitten beschikbaar was en hij mocht die direct ophalen. Dat deed hij ook. Toen Priya het schattige beestje zag, was ze dolgelukkig. Ze noemde hem Star, vanwege zijn schitterende oogjes. Ze nam Star mee naar haar slaapkamer, om hem aan Quinella te laten zien.

“Star, maak kennis met Quinella”, zei ze.

Star keek haar eerst vragend aan. Toen keerde de kitten zich naar de plek waar Quinella zat en begon agressief te miauwen. Priya begreep er niets van. Als zij alleen Quinella kon zien, hoe kon Star haar ook zien? Quinella sprong geschrokken naar achteren en verdween. Priya riep een paar keer haar naam,

maar het was tevergeefs. Star sprong op haar bed en vroeg miauwend om aandacht. Quinella heeft ze nooit meer gezien.



“Het is niet gewoon een pata, het is **de** pata”, zegt Bryan tegen zijn beste vriend Ronald. “Het zegt de wereld dat je iemand bent. Iemand die smaak heeft en een eigen stijl.”

“Die pata’s zijn gewoon schoenen”, merkt Ronald droogjes op.

“Je voelt je net een koning met ze”, gaat Bryan onverstoord verder. “Nee, je bènt een koning. Je leven verandert, zodra je ze aan je voeten hebt.”

Na maanden hard werken is het hem eindelijk gelukt. Vier maanden, zestien dagen, tien uren werken in de felle zon. Maar het is de moeite waard geweest. Hij kan eindelijk de Nike Air Force 1® kopen.”

Ronald lacht. “Straks hoor je bij de elite. Ga je me niet vergeten?”

Ronald en Bryan zijn vanaf de lagere school beste vrienden. Ze hebben veel gemeen. Beiden hebben geen vader in huis en zijn het enige kind van hun moeder. Ze kunnen uren over basketbal praten, hun lievelingssport.

“Dat idee om erven schoon te maken heeft goed gewerkt. In het begin ging het moeilijk om klanten te vinden. Toen kreeg ik via mijn oom een eerste klant. Ik maakte het erf van die mensen zo goed schoon dat ik het erf van hun buurman ook mocht doen. Eerst het gras snoeien, daarna netjes harken. Struiken mooi knippen. Toen mocht ik ook het erf van de andere buurman schoonmaken. Veel mensen gaven mij daarna een brik. Na elke job zette ik het geld in een schoenendoos onder mijn bed. Na een maand had ik bijna alle erven van die buurt gedaan. Ik was heel zuinig. Ik heb geen bol of soft gekocht met het geld.”

“Dat noem ik nou discipline.” Ronald slaat zijn vriend op zijn schouder “You are the man. Ik ben trots op je.”

Ze zijn bij de sportzaak gekomen, maar als ze op de rekken kijken, zien ze de gewenste pata niet. Bryan vraagt een winkelmedewerker naar de Nike Air Force 1® pata's.

"Het laatste paar hebben we gisteren verkocht", zegt die. "Het ging erg hard met ze. Iedereen wil dat model hebben."

Bryan zijn buik begint te draaien. Ronald vraagt of ze niets meer in het magazijn hebben. De man kijkt in het voorraadprogramma op zijn computer.

"Helaas niet", zegt hij, "maar volgens mij heeft de sportzaak om de hoek nog. Als ik jullie was, zou ik mij haasten."

Bryan en Ronald rennen naar buiten, maar ook de zaak om de hoek heeft geen Nike Air Force 1®'s meer. Bryan gaat teleurgesteld op de stoep van het pand naast de sportzaak zitten.

Ronald troost hem. "Komt goed, brada. Wil je geen ander model kopen?"

"Nee", zegt Bryan. "Er is geen enkele pata die deze kan vervangen."

"Dus jullie zoeken een specifieke pata."

Een man in een zwarte jeansbroek, zwart shirt en zwart-witte Converse® pata's, met kortgeknipt haar en een stoppelbaard staat voor de jongens. Hij is kaarten aan het stafferen.

Als de jongens opkijken, zegt hij: "Neem een kaart en wijs mij niet welke het is."

Ronald pakt een kaart. Het is een ruiten zes. Hij steekt hem terug tussen de andere kaarten. De man staffeert weer. De kaart die hij uit het pakje haalt is een klaver vier.

“Was deze je kaart?”, vraagt hij.

Ronald schudt zijn hoofd.

“Vreemd”, zegt de man.

Bryan haalt zijn schouders op. De man, die opnieuw begint te stafferen, lijkt hem een beetje gestoord.

“Wie bent u?”, vraagt Ronald.

“Sorry”, zegt de man. “Heel onbeschoft van mij, mijn naam is Koniman. Ik hoorde jullie praten over een bijzondere pata.”

Bryan kijkt zuur. Wat heeft die man met zijn pata te maken?

Ronald wil niet onbeleefd zijn en zegt: “Ja, een Nike Air Force 1®.”

“Goede smaak”, zegt de man. “Ik ken iemand die jullie kan helpen met een goede pata. Misschien heeft hij die ene die jullie zoeken.”

“Waar moeten we naartoe?”, vraagt Bryan, nu wel geïnteresseerd.

Met een snelle beweging laat de man de kaarten verdwijnen. Waar zijn ze naartoe? De jongens hebben geen tijd om er verder over na te denken, want met een even snelle beweging knipt de man met zijn vingers achter Bryans linkeroor.

“Alsjeblieft”, zegt hij, terwijl hij een dollar in Bryans hand drukt.

“Gooi deze munt op. Zodra hij de grond raakt, zijn jullie bij de schoenmaker. Hij zal jullie zeker kunnen helpen.”

Bryan kijkt naar Ronald, die cirkels met zijn wijsvinger maakt om aan te geven dat hij ook denkt dat de man gek is. Een bus gaat langs.

“Volgens mij was dat je kaart”, zegt de man tegen Ronald.

Op de achterkant van de bus is een kaart met ruiten zes geschilderd. Ronalds ogen worden groot. “Huh?”, stamelt hij.

Als de bus niet meer te zien is in het verkeer, is ook de man verdwenen.

Bryan houdt de munt in zijn hand. Hij twijfelt even, maar gooit hem dan met een zwaai omhoog. Als de munt de grond raakt, staan de jongens in een werkplaats. Een man is driftig bezig een schoen te stikken met een ouderwetse schoenstikmachine. Als hij de jongens ziet, stopt hij.

“Kan ik jullie ergens mee van dienst zijn?”, vraagt hij vriendelijk.

“Een heer heeft ons gestuurd”, zegt Bryan. “Hij zei dat u ons kon helpen met het vinden van een Nike Air Force 1®”

“Een wat?”, vraagt de man met gefronste wenkbrauwen.

“Een Nike Air Force 1®”, herhaalt Ronald.

“Ik hoor daar voor het eerst van”, zegt de man.

Bryan en Ronald kijken elkaar aan. Waar zijn ze nou weer beland?

“Verkoopt u geen pata’s?”, vraagt Bryan.

“Wat zijn pata’s?”, vraagt de man. “Ik ben schoenmaker.”

“Die kartaman heeft ons voor de gek gehouden”, zegt Bryan.

“Pata’s zijn een soort schoenen”, legt Ronald de schoenmaker uit.

“Ik kan schoenen voor je maken”, biedt de man aan.

Ronald kijkt naar de ouderwetse stikmachine.

“Mijn vriend wil alleen een paar van Nike Air Force 1®.”

De man zucht. “Wat is er zo speciaal aan die schoenen?”

“Ze zijn uniek, stijlvol, stevig en mooi”, zegt Bryan. “Die pata’s zijn razend populair. Zoveel mensen houden ervan. Niet iedereen kan ze kopen, want ze zijn behoorlijk duur, maar als je ze hebt, word je ook populair en gaan mensen ook van je houden. Je bent dan speciaal en mensen gaan respect voor je hebben.”

“Heb je daarvoor een paar Nike Air Force 1® schoenen nodig?”, vraagt de man met ongeloof in zijn stem.

“Ja”, knikt Ronald. “Het is raar, maar waar.”

De schoenmaker schudt zijn hoofd.

“Het is niet de schoen die de man maakt, het is de man die de schoen maakt”, zegt hij beslist.

“Wat bedoelt u?”, vraagt Bryan.

“Schoenen zijn er om je voeten te beschermen en te ondersteunen. Als iemand van je houdt om je schoenen, moet je je afvragen of die persoon wel echt van je houdt. Als iemand echt van je houdt, maakt het niet uit of je wel of geen mooie schoenen hebt. Dat je respect krijgt? Je moet gewoon zelf respectvol zijn en dan krijg je het wel. Jullie jongeren moeten nog veel leren. Begin met betere kleding te dragen. Waarom dragen jullie geen hemd. Wat is dat wat jullie aan hebben?”

“Een T-shirt”, zegt Ronald.

“Een wat?”, vraagt de man.

Bryan en Ronald kijken elkaar weer vreemd aan. Wat voor rare man is dit? Komt

hij uit de vorige eeuw of zo? Maar net als ze hem willen vragen hoe oud hij is, staan ze plotseling weer op de stoep van de tweede sportzaak.

“Hé, ik zocht naar jullie”, roept de medewerker die de winkel uitkomt. “Ik hoopte dat jullie nog in de buurt waren. Het magazijn belde ons. Ze hebben nog een laatste paar gevonden. Het was helemaal achterin. We gaan het later halen en houden het apart. Dus als je morgen komt, kan je die Nike Air Force 1® pata kopen.”

Ronald slaat Bryan op de schouders.

“Het is toch gelukt. Tamara, vergeet me niet wanneer je jopi popu bent.”

“No man”, zegt Bryan. “Nooit.”

“En al ben je niet populair, je blijft mijn vriend”, zegt Ronald.

Bryan kijkt zijn maat aan en knikt. “Altijd.”

Thuis wacht Bryan op zijn moeder. Hij wil haar alles vertellen wat hij heeft meegemaakt. Door het openstaande raam ziet hij haar de poort van het erf openmaken. Vreemd, ze is te voet en niet met de fiets. Hij loopt naar de voordeur en doet die open. Zijn moeder heeft tranen in haar ogen.

“Ma, wat is er?”, vraagt hij bezorgd.

“Ze hebben mijn fiets gestolen. Ik stopte bij een winkel om wat spullen te kopen. Ik sloot mijn fiets niet goed af. Toen ik weer buiten kwam, was hij weg. Een man zei dat hij iemand erop had zien weggrijden.”

Zijn moeder heeft intussen plaatsgenomen op een stoel in de keuken. Bryan heeft de zware boodschappentas van haar overgenomen. Hij wil haar troosten, maar weet niet hoe. Zijn moeder deed alles op de fiets. Naar het werk gaan. Naar de winkel. Op bezoek bij vrienden en familie. Het was haar enige vervoermiddel en nu was die gestolen. Bryan haalt de spullen uit de

boodschappentas en regelt ze in de kasten.

Ma huilt niet meer, maar ze zegt: “Waarom is het leven zo oneerlijk. Ik doe mijn best. Ik werk hard voor elke cent. Door de week bij de supermarkt en in het weekend bij een restaurant. Toch word ik gestraft.”

Bryan loopt naar zijn kamer en pakt het geld voor zijn pata uit zijn rugtas. Zijn moeder zit nog steeds op dezelfde stoel in de keuken als hij de envelop in haar handen duwt.

“Ma, dit is voor jou.”

Zijn moeder schudt haar hoofd.

“Ik kan je geld niet nemen, je hebt zo hard ervoor gewerkt. Het was je droom om die pata ermee te kopen.”

“Maar hoe ga je doen zonder fiets?”, vraagt Bryan.

“Ik los het wel op”, antwoordt zijn moeder.

“Nee, ma”, zegt Bryan. “Ik kan niet nu een dure pata kopen, terwijl jij geen fiets hebt. Ik koop wel een andere keer een pata. Ik werk er gewoon weer voor.”

Zijn moeder kijkt hem aan en begint weer te huilen.

Hij geeft haar een brasa. Wat had de schoenmaker weer gezegd?

“Niet de pata maakt de man, het is de man die de pata maakt.”



5

Danswedstrijd in Diamandium

“Toch ga ik die wedstrijd winnen.”

Shine, de twaalfjarige Diamien (zo noemde men vrouwen in Diamandium) liep stampvoetend weg over het staalgrijze pad. Onder haar vier voeten knisperden glinsterende diamanten. Ze zou wel gek zijn om het nu al op te geven, alleen omdat Jifka, de nieuwe zilvervlien uit Zilverton, veel beter kon dansen.

Twee dagen geleden was het begonnen. Iedereen uit de groep van Shine had met open mond staan kijken naar de razendsnelle danspassen van Jifka, perfect op de maat van de muziek.

“Geen wonder dat ze het zo goed kan bijbenen”, had Shine een beetje jaloers geprobeerd te grappen. “Die Zilvervliense heeft zes benen, twee meer dan wij.”

Maar niemand had Shine gehoord.

“Wat een geweldige choreografie”, had Sa-Idi, haar beste vriendin, geroepen. Shine zou het nooit toegeven, maar ook zij was verrast door Jifka’s dans- en choreografiekunst.

Jetson, de meest talentvolle Diaman van de groep, was haar richting opgelopen. Shine was verliefd op Jetson, alleen wist hij dat niet. De harten van Shine waren sneller gaan kloppen. Het linkerhart nog sneller dan het rechter. Vandaag zou hij iets tegen haar zeggen. Ze voelde het gewoon. Jetson was nu dicht bij haar. Nog even en...

“Au!”

Jetson had Shine zowaar op de tenen getrapt en hij had het niet eens door. Hij had Shine niet zien staan, alleen omdat hij met zijn drie grote grijze ogen de danskunsten van Jifka van dichterbij wilde volgen. Shine had gezien hoe Jifka genoot van de consternatie die ze tijdens de oefening veroorzaakte.

Zilvervlietjes kunnen hun nek helemaal ronddraaien en dat deed ze dan ook steeds tijdens het dansen. Ze hoorde alle commentaar en zag alle ogen op zich gericht. Ondertussen miste ze geen stap. Ze was een hele goede danseres die haar zes fraai gevormde benen feilloos onder controle had.

Sa-Idi was na de oefening verslagen naar huis gewandeld. Ze liep op twee benen en sleepte twee achter zich aan.

“Kom op Sa-Idi”, had Shine gezegd. “Wij zijn voorbestemd om te stralen, te schijnen, meer dan wie dan ook. Wij zijn Diamientjes!”

Maar niets leek te helpen.

“We hoeven niet meer te oefenen. Al ons werk, alle oefeningen en danspassen zullen niets baten. Er is geen hoop op winnen”, zuchtte Sa-Idi nog eens.

Shine had zich bijna laten meesleuren door de sombere stemming van Sa-Idi. Gisteren hadden ze niet geoefend. Maar nu was het mooi geweest. Shine zou een plan bedenken om te winnen van die afgrijselijke, slanke en zwierige zesbenige Zilvervlien.

“We moeten winnen, voor onszelf en voor Diamandium”, zei ze tegen zichzelf. Flink stapte ze door. Na enkele minuten zag ze het dak van haar glimmende huisje in de verte. Nog even en ze zou thuis zijn. Shine hield van haar huisje. Het was klein en had de vorm van een zeshoek. De buitenkant was net als alle huizen in Diamandium bekleed met miljoenen diamantjes. Shine wilde net de deur opendoen, toen ze iets zag bewegen in het donker naast haar huis.

“Wie is daar? Toon jezelf!”, riep Shine.

Het bleef muistil. Was er echt niemand achter die struik? Snel vluchtte ze haar huisje binnen en grendelde de deur af. Ze dronk een kopje thee met diamantsuiker om bij te komen en masseerde haar pijnlijke tenen; alle twintig. Haar gedachten gingen weer naar Jifka. Als ze meer benen had, zou ze net zo snel en sierlijk kunnen dansen. Sombor ging ze naar bed.

Ze werd de volgende ochtend wakker van de geur van versgebakken kaneelbollen.

“Mmmm”, mompelde ze. Ze ging rechtop zitten en wreef de slaap uit haar drie amandelvormige, grijze ogen.

“Sa-Idi, ben jij daar?”

Shine opende het raam. Ja hoor, Sa-Idi stond op de stoep met vers gebak.

“Sa-Idi, je bent de beste!”, riep Shine. Ze snelde naar beneden om haar ‘bestie’ binnen te laten.

“Ik voel me zo schuldig over mijn geklaag en mijn beroerde opmerkingen na de show van Jifka”, zei Sa-Idi. “Je hebt gelijk. We kunnen nu niet opgeven. We moeten ervoor gaan, hoe moeilijk het ook lijkt.”

Shine knikte, terwijl ze een kleverige kaneelbol in haar mond propte.

Met volle mond zei ze: “We gaan die aanstellerige Zilvervliense eens wat laten zien. Ik heb liggen denken. Ze heeft als voordeel dat ze twee benen meer heeft dan wij. Wat als we nu eens iets deden om sneller te zijn op onze benen?”

“Wat dan?”, vroeg Sa-Idi.

“Dat ben ik nog aan het bedenken”, zuchtte Shine.

De Diamientjes keken uit het raam, naar de glimmende straat. Diamantium was bezaaid met tonnen diamantjes. Dat was hun trots. Ze waren de mooiste stad op de beste planeet. Beneden hen klonk het geluid van voeten en wielen op het pad.

“Hé Jetson, hoe is het?”

Sa-Idi zwaaide vanuit het raam naar de knappe Diaman die op wieltes voorbij het huis gleed. Shine verslikte zich bijna in haar tweede kaneelbol.

Ze knipperde boos met haar ogen en dook weg bij het raam.

“Sa-Idiii”, siste ze tegen haar vriendin.

“Wat?”, vroeg deze onschuldig. “Omdat jij niet met hem kan praten, wil dat niet zeggen dat ik dat ook niet kan.”

Voorzichtig tuurde Shine over de vensterbank. Jetson was verder gerold. Dromerig staarde het Diamientje de Diaman na. Toen kreeg ze een idee. “Dat is het!”, riep ze. “Sa-Idi, we moeten op wielen dansen. Dan zullen we supersnel zijn.”

Binnen een uur stonden de vriendinnen bij de grootste wielenzaak van Diamandium. De eigenaar, Rondu, stond in de winkel.

“Wat kan ik voor jullie doen, dansmientjes?”

Rondu kende het tweetal al jaren en hij wist van hun oefeningen voor de wedstrijd.

“Zijn jullie al ready voor de grote dag?”

“Wel, dat is precies waarom we hier zijn”, begon Sa-Idi. “We willen wielmpjes voor de wedstrijd.”

Rondu keek het duo verbaasd aan.

“Dansen op wielmpjes? Is dat wel mogelijk?”

“We kunnen alles als we er maar hard genoeg voor werken”, zei Shine.

“We moeten die Jifka verslaan!”

“Jifka? Wie is Jifka?”

Shine deed snel het verhaal over de Zilvervliense die naar Diamandium verhuisd was en nu de show leek te gaan stelen. Rondu wilde de meisjes daarna graag helpen.

“Als ik jullie ermee help en Diamandium de eer krijgt bij de wedstrijd, dan doe ik het graag.” Hij nam snel de maten op van elke voet en ging aan de slag met het vervaardigen van de wieltjes op maat.

Na twee dagen waren de wieltjes klaar. Wat waren ze prachtig! Rondu had er echt zijn best op gedaan. In plaats van simpele zwarte wieltjes, had hij ze zilvergrijs gespoten en de randen afgewerkt met diamantjes.

“Rondu, ze zien er fantastisch uit!”, riep Shine vol bewondering. “Hoeveel moeten we je betalen?”

“Win de wedstrijd, dan zijn de wieltjes gratis”, antwoordde hij.

“Dat gaan we doen!”, riep Shine verheugd.

Vanaf dat moment oefenden Shine en Sa-Idi op een geheime plek in de buurt van het huis van Shine. Ze wilden de verrassing van de wedstrijd worden.

De dag van de wedstrijd brak aan. Shine was zo nerveus, dat ze steeds plukte aan haar roze-grijze danspakje. Ze ijsbeerde heen en weer, voor zover dat mogelijk was op wieltjes. Zij en Sa-Idi deelden een kleedkamer.

“Ok, dames, de show gaat beginnen.”

Ze mochten naar de grote zaal. Het leek wel of heel Diamandium zich in de zaal verzameld had om het dansspektakel mee te maken. Rondu zat vooraan in een VIP-loge. De dansers werden voorgesteld. Daarna begon de wedstrijd.

Toen Jifka het podium opkwam, kon je een speld horen vallen in de zaal. De muziek begon en iedereen staaarde naar haar snel draaiende benen. Jifka maakte een pirouette op vier voeten en strekte de andere twee in de lucht. Er ging een

kreet van bewondering door de zaal. Na het optreden van Jifka klonk er een oorverdovend gestamp door de zaal. Zo toonden de Diamienen en Diamannen hun bewondering voor de danskunst van Jifka. Shine kromp ineem. Zij en Sa-Idi volgden. Het idee van de wieltjes leek nu vreselijk stom. Nou ja, ze hadden geen andere keus.

“Laten we ons best doen Sa-Idi. Meer kunnen we niet. Voor ons en voor Diamandium”, fluisterde ze nog tegen haar vriendin.

De Diamientjes klommen het podium op en namen hun plekken in. Toen de muziek begon, waren alle ogen op hun voeten gericht. Het publiek was verrast.

“Hé, zijn dat geen... wieltjes?”

“Wieltjes, kunnen ze daarop wel dansen?”

Zwierig schoten de vriendinnen over het podium. Ze maakten pirouettes en sprongen omhoog, gracieus neerkomend op hun wieltjes.

“Wauw!”, werd er geroepen in de zaal.

De meisjes naderden het moeilijkste deel van de dans, het eind. Sa-Idi pakte twee benen van Shine vast, terwijl Shine bleef ronddraaien op twee andere benen en daarna op één been. Het publiek stond op en begon te joelen. Shine draaide steeds sneller en sneller, samen met Sa-Idi die haar vasthield. Er werd gestampt en het gejoel werd oorverdovend. Shine wist dat ze de goedkeuring van Diamandium hadden. In vervoering beëindigden ze de dans.

Duizelig wachtten de vriendinnen op de uitslag van de wedstrijd. Jetson won de derde prijs voor zijn dans waarbij hij deels op het podium danste en deels tussen het publiek.

De spanning steeg ten top toen de presentator de winnaar aankondigde.

“En dan nu de nummer één. Een kunst die we niet eerder gezien hebben. Shine en Sa-Idiiii!”

De vriendinnen vielen elkaar om de hals en rolden naar de presentator om hun prijs in ontvangst te nemen. Jifka won de tweede plaats. Ze kwam heel sportief het duo feliciteren.

“Die Jifka is toch niet zo onaardig als ik dacht”, moest Shine toegeven.

“Hé!” Shine draaide zich iets te snel om en de wielen schoten onder haar uit. Ze greep zich vast... aan Jetson.

“Voorzichtig, mooi Diamientje”, lachte hij.

Shine fonkelde blauw van verlegenheid. Met haar drie ogen knipperend liet ze hem weer los.

“Ik wil je al een hele tijd vragen om eens met me samen te oefenen. Ik was het je al komen vragen bij je thuis op die avond dat Jifka ons haar kunsten had laten zien. Maar toen ik je zag komen, durfde ik niet meer. Ik had zo lelijk op je voeten getrapt....”

“O, was jij degene die in het donker naast mijn huisje verdween?”

Jetson knikte.



Op een vroege ochtend sprong Jupta uit haar hangmat, nadat zij door had dat zij haar eerste menstruatie kreeg. In een Inheems dorp langs de Wayamborivier, ver van Paramaribo, woonde Jupta samen met haar broertjes en zus, moeder Jacy en vader Etu. Ze besloot niemand wakker te maken, vooral niet haar moeder. Die zou direct roepen dat haar meisje groot was geworden, net als bij Mawa, haar zus. Als ze alleen dacht aan alle rituelen die zij daarna moest ondergaan, kreeg ze al kippenvel.

Met haar baddoek, tandenborstel met tandpasta en zeep liep zij in het halfdonker zo snel als mogelijk naar de rivier. Er was nog niemand. Ze zocht een plek naast de rotsen, waar het water flink stroomde. Snel ging zij de rivier in en begon haar onderbroek met zeep te wassen.

Plotseling begon het water naast haar te borrelen en kwam er een hoofd met glimmende, zwarte lokjes tevoorschijn. Ze probeerde te gillen, maar er kwam geen geluid uit haar keel. Wegrennen lukte ook niet, want zij werd vastgehouden aan haar enkels. Was dit waar de dorpsbewoners altijd voor waarschuwden: een watrapapa of een watramama?

Het hoofd verdween weer onder water en op hetzelfde moment werd ze naar beneden getrokken, het water in. Voor haar adem op was, werd Jupta een luchtbel in gestoten. Ze kon de waterman naast de bel in het water zien. Hij was half mens, half vis; zijn goudkleurige vinnen schitterden in het water. De waterman duwde de luchtbel dieper en dieper de rivier in.

Boven, op de oever sloeg een dorpsbewoner alarm.

“Wan sma dede ini a liba!”

Al snel ontstond er een drukke menigte bij de oever. De ouders van Jupta waren er ook bij. Bij het zien van de slippers en baddoek gilde de moeder van Jupta het uit.

“Na mi meisje!”

Ze rende haar hut in: “Jupta, Jupta!”

Toen ze de rode vlek in de hangmat van Jupta zag, wist zij direct wat er gaande was. De tranen rolden over haar wangen en ze viel in zwijm.

Intussen waren Jupta en de waterman in het rijk van de watermensen, heel diep onder water, aangekomen. Alles zag er netjes onderhouden uit. Overal waren er bomen met lekker ruikende bloesems. Iedereen had een glimlach op het gezicht en zag er goed verzorgd uit. De luchtbel om Jupta was verdwenen, maar ze kon gewoon ademen. De waterman wees Jupta een stoel die versierd was met slingerplanten en bloemen. Daar mocht ze op zitten.

“Ik ben Iguan”, zei hij.

Wacht even! De vissenstaart van Iguan was verdwenen. Hij had nu benen, net als een mens!

Iguan zag Jupta’s verwarring. Hij lachte geruststellend. Op een wenk van hem verscheen er een meisje met een mand vol heerlijke, gevulde cassavebroodjes en flesjes markoesasap.

“Schrik niet, hier is het rijk van de wezens die jullie daarboven kennen als watramama’s, watrapapa’s, watratantes, watrapikin, watrababy’s. Wij zijn gewoon een watervolk. Ons rijk is omgeven door een grote luchtbel. Wanneer we vanuit het water ons rijk binnengaan, verandert onze zwemstaart in loopbenen.”

Jupta knikte. Ze had sinds de vorige avond niet gegeten en haar maag rommelde. Zij at de broodjes gulzig op en dronk drie flessen sap achter elkaar leeg. Ze voelde zichzelf weer op krachten komen. Vreemd genoeg merkte ze niets meer van de menstruatie.

Iguan nam haar bij de hand en bracht haar naar een gereedstaande korjaal, mooi beschilderd met kleurige inheemse diertekeningen. ‘Hoe zou de korjaal

vooruitgaan?', vroeg Jupta zich af. Al snel merkte ze dat het vaartuig zweefde over de straat. Nieuwsgierig keek ze hoe Iguan draaide aan het stuur. Overal waar ze langskwamen, zwaaiden de bewoners van het waterrijk.

Ze stopten bij een paleis met zachtblauwe muren en allemaal balkonnetjes waar waterplanten over de randen hingen. Voor het paleis was een grote vijver waarop waterlelies in allerlei kleuren dreven, van zachtroze tot paars en feloranje.

"Voordat we hier binnengaan, moet ik je vertellen waarom je hier bent", zei Iguan, terwijl hij Jupta's handen vastpakte.

Jupta keek hem in de ogen aan. Wat zou hij haar vertellen?

"Mijn vader is de belangrijkste persoon in dit waterparadijs. Ik ben zijn opvolger, en het is traditie dat de opvolger zijn vrouw haalt uit de bovenwereld. De vrouw moet een sterke geest hebben, want er is een speciale dimensiepoort om ons rijk, die alleen mensen met een sterke geest toelaat. Jij hebt een sterke geest, want je bent door de dimensie gekomen. Ik wil je graag tot mijn vrouw maken."

Voordat Jupta iets kon zeggen, zwaaiden de grote paleisdeuren open. Iguan stelde Jupta voor aan zijn ouders: Kima en Jeru.

"Kom binnen", zei Jeru. "Ik heb kleren voor jou laten maken."

Ze bracht Jupta naar een suite op de eerste verdieping, waar Jupta haar slaapkamer, kleedkamer, bubbelbad met sauna en toilet waren ingericht.

Jupta ging eerst uitgebreid in bad en probeerde daarna verschillende jurken uit, terwijl Jeru en de kamermeisjes haar adviezen gaven. Jupta vond alle jurken prachtig. Ze vroeg zich af hoe men zo precies haar maat kende. Toen ze naar beneden ging, droeg ze een lange rode jurk met glinsterende pailletten. In Iguans ogen kon ze lezen, dat hij haar beeldschoon vond.

Tijdens het eten vertelde Kima haar over hun wereld.

“Mannen krijgen na hun huwelijk een gouden vork met speciale krachten. Vrouwen krijgen een gouden kam, die ook speciale krachten bezit.”

“De kam helpt hen uit benarde situaties”, zei Jeru. “Met deze kam kunnen zij bepalen hoe ze zich willen laten zien aan de mens, met staart of zonder staart.”

De jaren vlogen voorbij. In het dorp aan de Wayamborivier werd Jupta al vijf jaren vermist. Voor haar moeder was dat het zwaarst. Ze sukkelde met haar gezondheid. Zij kon het niet verwerken dat zij haar jongste dochter zo jong had verloren.

Jupta en Iguan hadden elkaar heel goed leren kennen en ze wisten nu zeker dat ze als man en vrouw door het leven wilden gaan en Kima en Jeru wilden opvolgen. Ze zouden elkaar officieel het ‘jawoord’ geven.

Het feest, vol pracht en praal, duurde zeven dagen. Jupta had zich geen mooier huwelijksfeest kunnen wensen, alleen was zij wat verdrietig dat haar ouders er niet bij konden zijn. Nadat de laatste gasten vertrokken waren, vertelde Jupta aan haar man hoe ze haar ouders miste. Het gemis werd nog erger toen na een tijdje bleek, dat zij in blijde verwachting was. De maanden gingen voorbij en tot grote vreugde van iedereen in het waterrijk, beviel Jupta van een gezonde tweeling, een jongen en een meisje. Er werd weer groot feest gevierd in het waterrijk. Jupta vertelde haar man weer hoe graag ze haar geluk had willen delen met haar ouders.

Iguan zag haar verdriet en besloot haar te verrassen. Op een dag zwom hij naar het dorp aan de Wayamborivier. Hij verschool zich tussen de mokomoko en wachtte tot Etu in zijn korjaal stapte om te gaan vissen. Hij achtervolgde de korjaal en toen Etu stopte om zijn netten te plaatsen, sloeg hij de korjaal omver, zodat zijn schoonvader in het water viel. Terstond plaatste hij Etu in een luchtbel, die hij naar het waterrijk duwde.

Etu wist niet wat er met hem gebeurde. Pas bij binnentreden van het rijk van de watermensen kwam hij weer bij zijn zinnen.

“Pe mi de?”, vroeg hij aan Iguan.

Hij beefde over zijn hele lichaam. Het leek alsof hij in een droomwereld was. Iguan stelde zijn schoonvader gerust en bracht hem naar het paleis.

Daar wandelde Jupta net met de twee baby's in de wandelwagen in de tuin van het paleis.

Toen ze haar vader zag, wreef ze in haar ogen. Droomde ze? Aarzelend liep ze op hem af, maar toen ze hem echt kon aanraken, omhelsde ze hem en hield hem minutenlang stevig vast.

“Papa, papa”, hilde en lachte ze tegelijk. Ze kuste haar vader wel duizend keer op zijn wangen. Haar vader, op zijn beurt, kon nauwelijks geloven dat hij voor zijn verdwenen dochter stond. Jupta bedankte Iguan voor deze liefdevolle verrassing. Ze legde de baby's om de beurt in Etu's armen.

“Dus ik ben opa!”, glunderde Etu.

Nadat Etu ook de ouders van Iguan had begroet, bracht Jupta hem naar zijn kamer.

“Pa, ik ga je iets zeggen. Eet niets wat wij jou aanbieden. Als je dat doet, ga je niet meer naar mama kunnen terugkeren. Alleen water kan je drinken. Beloof je me dat?”

Etu beloofde dat hij niets zou eten.

“Jupta, nadat je vermist was, is het leven nooit meer hetzelfde geweest. Je moeder lijdt er het ergst onder. Haar gezondheid gaat elke dag achteruit. Ik probeer haar te troosten, maar het gemis kan ik niet wegnemen van haar. Ze heeft echt veel verdriet.”

Jupta vertelde haar vader wat er allemaal was gebeurd, die ene bewuste dag bij de rivier; over de reis naar het watervolk, het leven in het waterrijk, haar huwelijk en haar leven met Iguan. Zij vertelde dat het haar aan niets ontbrak en dat ze

gelukkig was. Haar innigste wens, dat zij één van haar ouders in levende lijve kon zien, was in vervulling gegaan.

“Papa wanneer je weer weggaat, geef mama een stevige brasa voor mij en vertel haar dat alles goed met mij is.”

Bij het avondeten werd er een speciaal menu geserveerd, maar Jupta's vader weigerde alles. Hij vroeg alleen naar een glaasje water. Dit gebeurde twee dagen. Jupta en Eta genoten van elkaars gezelschap met veel gehuil en gelach.

Maar na twee dagen begon Etu te verzwakken. Het moment was aangebroken dat hij terug naar huis moest. Haar moeder zou het niet aankunnen om ook haar man te verliezen. Vader en dochter namen afscheid van elkaar. Igua deed hem in een luchtbel en bracht hem weg. Etu was één van de weinige mensen die, nadat ze het waterrijk hadden bezocht, weer naar de mensenwereld terug kon.

Toen mama Jacy hem het dorp zag binnenlopen, rende ze hem tegemoet.

“Mi lobi masra, pe yu ben de?”, riep ze, huilend van blijdschap.

De dorpelingen zochten hem al dagenlang. Hij vertelde hen wat hem was overkomen. Sommigen wilden hem niet geloven, maar mama Jacy zei:

“Now mi no abi fu sari moro. Bika mi sabi taki mi pikin feni en koloku.”



Van mijn vader in Suriname leerde ik het wajangspel. Hij had het geleerd van zijn vader uit Java en die weer van zijn vader. Het was dus mijn lot om dalang te worden. Toen ik jonger was, speelde ik moeiteloos avonden achter elkaar met de poppen voor een scherm. Razendsnel bestuurde ik met de dunne bamboelatjes de handen van de poppen. Ik bracht hun schaduwen met de vlam van de wajanglamp tot leven. Verschillende verhalen schotelde ik het publiek voor. De heldenverhalen van onze cultuur, over Rama en Sita, over Bukbis en Hanuman. Het spel was een intensieve onderneming. Ik was uren bezig zonder pauze. Op de achtergrond klonken eindeloos, alsmaar door, de klanken van de gamelan. Maar wanneer het publiek aan het eind applaudisseerde, was het de moeite meer dan waard geweest.

Wij, dalangs, waren vroeger met velen. We waren populair en veelgevraagd. We traden op bij huwelijken, kinderfeesten en speciale gelegenheden. Later kregen we concurrentie van de bioscoop en de televisie. De mensen vonden ons langabere en ouderwets. We werden steeds minder gevraagd en men begon ons te vergeten. De jongeren waren niet geïnteresseerd in ons vak. We werden ouder, en één voor één stierven de dalangs. Nu ben ik alleen over.

Ik hoopte dat mijn vrouw Karin en ik een kind zouden krijgen, zodat ik die onze traditie kon meegeven. Helaas werden we niet gezegend met een nakomeling. Een aantal jaren geleden overleed Karin en toen was ik helemaal alleen, alleen met mijn poppen. Zij hielden mij gezelschap.

Op een dag besloot ik een nieuwe wajangpop te maken. Ik was een beetje uitgekeken op de oude poppen. Altijd maar weer Rama, Sita, Bukbis, Hanuman en zo. Nee, ik wilde wat anders. Een pop die me nieuwe energie kon geven, weer blij kon maken.

In het bos zocht ik een stevige walababoom uit, voor het hout dat ik nodig had om de pop te maken. Ik kapte ook een bamboestaak en sneed die in stukken, voor de latjes om haar vast te houden en haar armen te laten bewegen.

Als vanzelf had ik besloten dat de pop een vrouw moest zijn. Als vanzelf kreeg ze de gelaatstrekken en vormen van een vrouw. Drie maanden was ik bezig met het hakken, het zagen, het schuren en het beschilderen van het hout. Ik had alle tijd om haar perfect te maken. Ik zocht mooie kleuren verf en de beste stof om haar aan te kleden en tot een prachtwezen te maken.

Op een avond was het zover. Ik spande het doek, zette de lamp erachter, maakte de tape met gamelanmuziek aan en nam mijn plaats achter het doek in met de nieuwe pop. In mijn handen kwam ze tot leven. Haar schaduw bewoog op het doek, onschuldig en teder. Alles was nieuw voor haar, en zij was nieuw voor mij. Ik noemde haar Djennes.

Vanaf toen danste zij elke avond voor mij op de klanken van de gamelan. Het was alsof ze daarbij helemaal in trance raakte. Ze bewoog met haar hele lichaam. Ze ging van links naar rechts, van boven naar beneden. In de lichtflikkering van de kokolampu was haar schaduw als een sieraad tegen de wand. Elke beweging werd versterkt en vergroot door de flikkering. Ik genoot van elke actie. Door haar leefde ik weer.

Toen kwamen de verhalen. Was ik het, die de verhalen bedacht, of was het Djennes die ze in mijn oor fluisterde? Djennes die in de bloementuin op zoek ging naar de mooiste bloem. Djennes die verdwaalde in het bos en om hulp riep. Djennes die op een olifant de rivier overstak.

Djennes begon met me te praten. Ze noemde me Pak Dikan.

“Pak Dikan, zing voor me.”

Zo begon het. Dan zong ik een liedje voor haar op de muziek van de gamelan. Ze vertelde me haar dromen. Over een prins die voor haar de mooiste bloem uit de bloementuin zou plukken. Die haar zou redden als ze in het bos verdwaalde. Die samen met haar op een olifant de rivier over zou steken, en haar zou brengen naar het paleis waar hij woonde.

“Pak Dikan”, zei ze op een dag tegen mij, “jij hebt mij toch gemaakt?”

“Ja”, zei ik, “met veel liefde. Daarom ben je zo mooi geworden.”

Ze zuchtte en bleef een tijdje stil. Toen kwam het.

“Pak Dikan, waarom maak je geen prins voor mij?”

Ik schrok, want ik had altijd gedacht dat Djennes van mij alleen was. Ik wilde haar met niemand delen. Ook niet op het doek. Ik zong weer mooie liedjes voor haar en probeerde haar te verleiden om tevreden te zijn met het leven dat ik haar aanbood. Ik gaf haar bloemen, liet haar zelf de weg terugvinden uit het bos, leidde haar op de sterkste olifant over het doek.

Maar ze bleef vragen om een prins. Ten einde raad probeerde ik het met de oude poppen. Met Rama, Vishnu, Aruna maar die wilde ze niet.

“Nee”, zei ze, “zij hebben al een verhaal. Ik wil een verhaal over Djennes en haar prins.”

Toen de prins maar niet kwam, dreigde ze op een dag weg te lopen. Ze zou zelf op zoek gaan naar de prins.

“Misschien is er een prins ergens anders in de wereld. Jouw huis is zo klein en benauwd. Misschien wil mijn prins niet hier wonen.”

Ik werd boos. Waarom wilde ze niet bij me blijven? Waarom deed ze zo egoïstisch. Ze moest bij me blijven. Ze mocht niet weg. Ze was van mij.

Ik vroeg haar om te blijven. Ik smeekte haar op mijn knieën. Ze luisterde niet en gleed gracieus, zonder dat ik haar bewoog, een stap naar het einde van het doek. En nog een stap. Ze was al bijna weg. Ik pakte haar bamboestok vast en trok haar naar me toe. Ze stootte me weg. Ik omklemde de bamboestok. Ik voelde de woede in mij opkomen. Wat dacht ze wel? Ik had haar gemaakt en ze moest naar mij luisteren.

Ik gooide Djennes met een smak tegen de muur. Ze gilte van pijn, viel op de

grond en bleef daar levenloos liggen. Wat was er gebeurd? Wat had ik gedaan? Ik raapte haar op, maar ze bleef slap hangen. Mijn gerimpelde handen beefden.

“Djennes...”, fluisterde ik.

Ze gaf geen antwoord. Ik zette haar voorzichtig op haar plaats in het poppenrek. Ik maakte de kokolampu uit en ging in mijn houten schommelstoel zitten. Verdrietig staarde ik in het donker. Na een poos viel ik in slaap.

Toen ik wakker werd, was Djennes niet meer in het poppenrek. Ik heb overal gezocht; in het huis, op het balkon, op het erf. Ze was nergens te vinden. Ik voelde me verschrikkelijk. Het was als na de dood van Karin. Ik at dagenlang niet, dronk af en toe een beetje. Het voelde alsof mijn leven geen waarde meer had.

Net als bij Karin pakte ik op een dag mijn bamboefluit. Geen tape, nee, ik wilde zelf muziek maken. Mijn verdriet verliezen in de klanken en de melodieën van de fluit. Het hielp.

Toen ik het instrument neerlegde, wist ik wat ik moest doen. Ik ging het bos in met mijn houwer en zocht de walababoom, waarvan ik het hout gebruikt had om Djennes te maken. Hij stond er nog en ik kapte een mooie tak eraf. In de buurt stond nog dezelfde bamboe, waar ik ook een staak van meenam. Thuis begon ik de pop vorm te geven, een man dit keer, met edele gelaatstrekken. Ik nam de tijd om het hout zorgvuldig af te werken. Hij moest even perfect worden als Djennes. De verf en de stof om hem te kleden moesten van de beste kwaliteit zijn. Na drie maanden was de pop klaar. Ik noemde hem Dikan. Hij bewoog met ferme stappen op het doek. Het was alsof hij iets zocht.

Nadat ik hem had teruggezet op het poppenrek, naast de lege plek van Djennes, pakte ik de drum van de gamelan. Ik ging zitten op de trap bij de ingang van de veranda van mijn houten huis. Een lied dat ik vaak zong voor Djennes, speelde door mijn hoofd. Ik probeerde met de drum het ritme te slaan, maar elke klank klonk dof, alsof ik op de stam van een mahonieboom sloeg. Ik keek naar het licht van de gloeilamp en zuchtte. Niets. De enige schaduw die bewoog tegen de muur van het huis, was die van mijzelf. Ik was bijna klaar met het lied. Ik treuzelde met

het einde, maar uiteindelijk kwam het er. Bij de laatste slag zag ik plotseling een snelle beweging op het erf. Ik keek goed, maar zag niets meer. Ik sloeg nog eens. Was dat een schaduw in het maanlicht? Was het Djennes? Ik hoopte zo dat zij het was. Ik wilde haar zo graag Dikan laten zien. Ze moest terugkomen om hem te zien. Ze moest me vergeven.

Ik liep het erf op. De maan verlichtte stil de grond om het huis. De enige schaduw kwam van de bomen en struiken. Ik ging weer naar binnen, liep moedeloos naar het poppenrek.

Mijn ogen gingen wijd open en ik gaf een schreeuw van vreugde. Djennes stond op haar plaats. Ze glimlachte naar me.

Ik haastte me om de kokolampu aan te maken, die het doek moest verlichten. Die avond nog zou ik het verhaal vertellen. Het verhaal van Djennis en Dikan.



Het dorp Warapa ligt midden in de jungle. In de buurt wordt veel aan houtkap gedaan. Als het regentijd is, zijn er vaak diepe kuilen in de laterietweg die naar het dorp gaat. Dan is het dorp bijna niet te bereiken met de auto.

In dat dorp wonen Samuel, Cliff, Regie en Mervin. Ze houden allemaal van voetbal. Elke middag zijn ze te vinden op het veld achter het huis van Samuel. Ook op de middag toen ze de geheime boswezens ontdekten, voetbalden ze op het veld.

Samuel was die middag wat later dan gewoonlijk.

“Fawaka Sam, waar was je?”, riep Mervin, toen Sam het veld oprende.

“Ik moest de vaat wassen. Mijn moeder wilde me niet eerder laten gaan.”

Regie speelde Sam de bal toe met een ferme trap. De jongens bleven een tijdje doorspelen, totdat Cliff de bal zo hard wegtrapte, dat hij het bos invloog.

“Ik ga de bal wel halen”, zei Cliff. “Hij is niet zo ver naar binnen gegaan, ik weet ongeveer waar hij terecht moet zijn gekomen.”

Hij rende snel weg. De andere jongens gingen hem achterna. Ze zagen Cliff achter een paar bomen verdwijnen. Waarom ging hij zo ver? De bal kon nooit zo ver liggen.

“Wacht op ons Cliff!”, riep Mervin.

Cliff gaf geen antwoord.

“Waar is hij?”, vroeg Sam geschrokken.

De jongens stonden stil en keken om zich heen. Ze riepen Cliffs naam. Het leek plotseling zo stil in het bos. Cliff gaf nog steeds geen antwoord. Ze begonnen

bang te worden, want ze kenden de verhalen over mensen die verdwaald raakten in het bos. Het bos was best gevaarlijk, er woonden allerlei wilde dieren en er waren planten, die je vast konden strikken. Eigenlijk mochten ze niet zonder volwassenen zo diep de jungle ingaan. Ze stonden bij elkaar om te bedenken wat ze moesten doen. Moesten ze hulp gaan zoeken?

Ineens zagen ze Cliffs hoofd tevoorschijn komen, vanachter een palulustruik. Ze zagen de rest van zijn lichaam niet. De jongens schrokken, maar waren ook opgelucht.

“Daar zijn jullie! Kom kijken wat ik heb gevonden. Je zal het niet willen geloven”, zei Cliff.

Maar toen Samuel een stap naar voren deed, verdween het hoofd van Cliff plotseling. Angstig keken de jongens naar de plek, waar het hoofd van Cliff was verdwenen. Samuel verzamelde al zijn moed en deed nog een paar stappen naar voren tot hij bij de struik was. Hij stak zijn hand voor zich uit. Die verdween! Met een ruk trok hij zijn hand terug. Alle vijf vingers zaten er nog aan vast. Hij bewoog ze om er zeker van te zijn dat hij zijn hand terug had.

“Wat gebeurt er Sam?”

“Ik weet het niet Mervin, mijn hand was weg en toen weer terug.”

“Hoe kan dat nou?”

“Kom zelf proberen dan.”

Regie stelde voor dat zij elkaar zouden vasthouden, terwijl Sam zijn hand nog een keer uitstak. De drie jongens hielden elkaar vast en Sam stak zijn linkerhand uit. De hand verdween!

Snel trok hij de hand terug. Zijn hand was terug.

“Toverij”, fluisterde Regie.

Sam werd nieuwsgierig. Er moest iets daar zijn. Hij boog zich over de struik. De anderen zagen de bovenkant van zijn lijf verdwijnen. Hij had Regie nog steeds vast aan zijn rechterhand. Die trok hem terug en daar was Sam weer. Het was toch niet zo eng.

“Er is iets als een weg achter die struik”, zei Samuel. “Zeker is Cliff daar gelopen. We moeten hem gaan zoeken.”

“Laten we met zijn allen gaan”, zei Mervin.

Terwijl ze elkaar bleven vasthouden, liepen ze om de struik. Er stroomde een koude wind langs hun lichaam. Wat zij daarna zagen, zouden ze nooit meer vergeten. De bomen waren heel hoog. Sommige leken de hemel te bereiken. Het was halfdonker in het bos. De lichtstralen van de zon drongen moeizaam tussen de bladeren door. Een kreek kabbelde langs het pad en boven het water hing een nevelachtige damp. Ze zagen vuurvliegjes en donkerblauwe, fluorescerende vlinders. Ze hoorden vogels roepen en fluiten. Ze zagen twee herten water drinken en twee uilen naar hen staren vanaf een dode boomtak. Overal groeiden enorme paddenstoelen, sommige wel een halve meter hoog en daartussen bloeiden allerlei soorten bloemen.

“Hé, daar is Cliff”, riep John.

Cliff stond naast een dikke kankantri, die zo hoog was dat ze de top niet konden zien. Hij wenkte ze om dichterbij te komen, maar legde tegelijk een vinger tegen zijn lippen als teken dat ze stil moesten zijn.

“Volg me”, fluisterde Cliff.

Ze liepen achter hem aan.

Bij elke stap die Cliff deed, ging er even een lichtje aan als hij zijn voet optilde. Ze merkten dat het ook bij henzelf gebeurde.

“Wow”, zei Regie zachtjes. “Waar zijn wij eigenlijk? Dit is tof man.”

Cliff deed weer zijn vinger op zijn mond en wees naar voren. Ze zagen kleine mensjes in felgekleurde kleren met punthoedjes op hun hoofd. Sommigen zaten op herten die karretjes met fruit of hout voort trokken. De mensjes zongen daarbij een vreemd lied.

De jongens keken met grote ogen naar het schouwspel.

“Wat zijn ze eigenlijk?”, vroeg Sam fluisterend.

Voordat iemand antwoord kon geven, sprong Regie met een gil omhoog. “Sneki, er is een slang in mijn broek!”

Hij sloeg in paniek op zijn broek, maar het was loos alarm. Er zat een dorre tak vast aan zijn broek. Het gegil had ook de aandacht van de wezens getrokken. Ze waren gestopt met werken. Alle ogen richtten zich op de jongens.

Iemand riep: “Er zijn mensen hier, hoe komen er mensen hier?”

Plotseling hadden de wezens speren in hun hand, die op de jongens waren gericht. Een oud mannetje stapte naar voren.

“Hoe zijn jullie hier gekomen?”

Cliff gaf antwoord. “Ik had onze voetbal het bos in geschopt en die was in de palulustruik terechtgekomen.”

“Dat kan niet. We zijn toch beschermd. Ze hadden ons niet mogen vinden”, werd er door elkaar geschreeuwd.

De oude man maande de anderen tot stilte.

“Jullie weten dat de bescherming soms niet werkt en dat ZIJ ons dan kunnen vinden”, zei hij.

De jongens keken elkaar aan. Waar hadden die wezens het over?

“Wij willen niets met mensen te maken hebben. Dat zijn bosvernietigers. Jullie moeten vertrekken, jullie zijn hier niet welkom.”

De speren kwamen dichterbij. Struikelend liepen de jongens achteruit. Ze hadden echter nog geen tien stappen gemaakt, of er klonk een hoorn in de verte. Het was een alarmsignaal.

“De spinnen!”, schreeuwde het oude mannetje.

Snel verspreidden de boswezens zich. Ook de dieren vluchtten weg. Het oud mannetje greep Samuel bij de arm.

“Komen jullie vlug, de spinnen komen eraan.”

“Spinnen?”

Mervins haren gingen recht overeind staan. Hij was bang voor spinnen, al sinds hij een klein kind was. Hij rende achter de oude man aan. De anderen volgden snel. Ze hoorden een gedreun en de grond begon te trillen. Angstig keek Samuel om. De spinnen waren enorm groot. Met hun acht poten botsten zij tegen elkaar aan, maar ze bleven op de groep afkomen. Mervin gilte van angst. Het oude mannetje rende een grot in.

“Waar is de fluit? Wie is de fluit gaan halen?”, riep hij.

“Talud, Talud”, werd er geroepen.

De boswezens hadden schilden in de grot verstopt en ze maakten fakkels aan. De spinnen waren al dichtbij. De boswezens gingen in de aanval. Je hoorde het geluid van de speren die tegen de poten van de spinnen sloegen. Het vuur werd geduwd in de ogen van de spinnen. Die gingen dan achteruit, maar er bleven andere spinnen komen.

“We moeten ze helpen”, schreeuwde Regie boven het geluid van het wapengekletter uit. “Kling klang, kling klang”, klonk het buiten.

Regie greep een fakkel en een speer en rende naar buiten. De eerste de beste spin kreeg een vlam in zijn gezicht. Mervin, Cliff en Sam pakten ook een wapen om de spinnen te bevechten. De boswezens waren blij met hun hulp, want de jongens waren groter dan zij en het lukte ze makkelijker de spinnen neer te slaan. Maar er waren zoveel spinnen. Er leek geen einde aan te komen.

Totdat ze plotseling een luid gefluit hoorden.

“Frrrrt frtttt frtttt.”

Het gevecht viel even stil.

“Talud heeft gefloten. Er komt zo hulp”, zei een bosmannetje, die naast Cliff stond. De spinnen leken ook te hebben begrepen dat ze zich terug moesten trekken.

Een enorm grote vogel, het moest een gonini zijn, zweefde in volle vaart op het strijdtoneel af. Zijn vleugelslag veroorzaakte een windvlaag die zowel de boswezens als de spinnen bijna omverwaaide. De vogel landde met glijdende poten in het zand.

De spinnen hadden niet gewacht tot hij tot stilstand was gekomen. Zo snel als ze waren gekomen, zo snel renden zij weer weg. De vogel pikte nog hier en daar een langzame achterblijver met zijn snavel op.

De boswezens juichten. Ook de jongens deelden in de vreugde.

De boswezens gingen rond de vogel staan en streelden haar vleugels. “Bedankt Sofie, je hebt ons weer gered van die enge spinnen”, zei het oude mannetje.

Sofie wreef met haar kop tegen hem aan. Er werd eten voor haar neergezet. Nadat zij had gegeten, vloog zij weer weg, nagezwaaid door de boswezens.

Het oude mannetje keerde zich om naar de jongens.

“We hebben gezien dat jullie niet slecht zijn. Jullie hebben ons geholpen tegen de

spinnen. We dachten dat alle mensen slecht zijn, omdat ze het bos weggakken, waardoor wij onze wereld kwijtraken.”

De jongens waren even stil. Het klopte. Rondom Warapa werden grote stukken bos weg gebulldozerd.

“Hoe kunnen we jullie daarmee helpen?”, vroeg Samuel.

“Als jullie straks teruggaan naar de mensenwereld, zal niemand geloven wat jullie hebben meegemaakt. Jullie zullen ook niet terug kunnen komen, want de bescherming zal jullie niet meer doorlaten. Toch wil ik vragen dat jullie ons niet vergeten. Vertel iedereen dat het bos moet blijven bestaan.”

De boswezens brachten de jongens naar de palulustruik waar zij naar binnen waren gekomen. Ze namen afscheid van elkaar.

Terug op het voetbalveld, was het alsof ze wakker werden uit een droom. Waren ze werkelijk in de wereld van de boswezens geweest? Een ding wisten ze wel zeker. Het bos moest blijven bestaan. Ze zouden het aan iedereen vertellen.



In het recreatieoord Blakawatra kan je zwemmen, spelletjes doen, een wandeling maken in het bos of gewoon luieren in je hangmat. Mevrouw Kajoemari werkt er als opzichter. In de vakanties mag haar dochter, Tokoro, met haar mee. Tokoro is dan vrij van school en op Blakawatra komen veel gezinnen met kinderen, waar ze mee kan spelen.

Op een mooie vakantiedag gebeurt er iets vreemds. Tokoro heeft nog geen speelmakertjes kunnen vinden en staat een beetje alleen aan de rand van het bos. Dan vliegt een blauwe vlinder naar haar toe. De vlinder gaat eerst op haar hoofd zitten, daarna op haar rechterschouder en dan op haar rechterarm.

“Wat een mooie, lieve vlinder”, denkt Tokoro.

Plotseling vliegt de vlinder weg.

“Ga niet weg, blijf hier!”, roept Tokoro.

De vlinder strijkt neer op een struik. Langzaam beweegt ze haar vleugels, op en neer alsof ze wil zeggen “Volg mij, volg mij.”

Tokoro loopt naar de vlinder toe. Als ze dichtbij is, vliegt deze op en gaat ietsje verder op een andere struik zitten.

“Kom je op mijn vinger”, vraagt Tokoro zo lief als ze kan.

Uitnodigend houdt ze haar wijsvinger omhoog, maar de vlinder vliegt naar een volgende struik. Ze wenkt Tokoro weer met haar vleugels. Tokoro volgt haar. Ze heeft alleen de vlinder in gedachten. Ze beseft niet dat ze steeds dieper het bos inloopt.

Het bos achter Blakawatra heeft hoge bomen en dichte struiken. Er wonen duizenden soorten dieren: zoogdieren, reptielen, insecten, vissen en vogels.

Grote en kleine dieren, dag- en nachtdieren. Overdag zoeken de dagdieren naar voedsel en 's avonds komen de nachtdieren tevoorschijn om op hun beurt naar voedsel te zoeken. In het bos wonen ook vlinders. Misschien heb je de morphovlinders weleens gezien? Het is een vlindersoort die je kan herkennen aan de prachtige, felblauwe kleur. Deze vlinders komen graag naar de rand van het bos. Ze houden van mensen. De vlinder die Tokoro het bos in heeft gelokt, heeft ook een schitterende, felblauwe kleur.

Plotseling is de vlinder verdwenen. Tokoro kijkt naar links, naar rechts, naar boven en zelfs tussen haar benen door naar onderen. Om haar heen zijn alleen bomen en struiken. Ze beseft dat ze is verdwaald. Ze doet een stap voorwaarts. Zou er toch niet ergens een weggetje zijn? Ze duwt een tak opzij. Nee, alleen nog meer bomen en struiken en een dikke pad op een dode boomstam. Tokoro wordt een beetje bang.

Dan komt er vanachter een boom plotseling een meisje tevoorschijn. Ze heeft een helderblauwe jurk aan en witte pluizige veertjes in haar vlechten. Ze lijkt ongeveer even oud als Tokoro, elf jaar. Ze lacht vriendelijk.

“Wees niet bang hoor, ik ken de weg wel. Loop dicht achter me.”

Opgelucht loopt Tokoro achter haar redster aan. Nu ziet Tokoro een pad. Het bos wordt dunner. Het meisje brengt haar naar een plek, waar de met takken en bladeren bezaaide bosgrond overgaat in fijn wit zand. De bomen staan er volop in bloei. Tussen het groen hangen paarse, gele, oranje en rode trossen met bloemen. Tegen hun stammen groeien wilde orchideeën en bosananassen. Tokoro hoort vogels zingen. Ze kijkt omhoog naar de helderblauwe lucht. De stralen van de zon vormen een witte gloed tussen de takken en bladeren van de bomen. Het zand is heet onder haar voeten. Het meisje trekt haar mee naar een schaduwplek onder een groep bomen.

“Welkom bij mij thuis”, zegt ze.

Tokoro is blij dat ze niet meer alleen is, maar vraagt zich af waar ze is terechtgekomen.

“Wie ben je?”, vraagt Tokoro.

“Ik heet Vlindermeisje. Je hebt mij eerder gezien, als vlinder”, antwoordt het meisje lachend.

“Vlindermeisje?”

Tokoro trekt vragend haar wenkbrauwen omhoog.

“Ja, ik kan mezelf veranderen in een vlinder, zodra ik dat wil.”

“Hmmm, hoe dan?”

Tokoro krijgt de schrik van haar leven als ze merkt dat het meisje plotseling weg is. Een blauwe vlinder fladdert om haar hoofd.

“Hoeiiii”, roept ze.

Meteen verandert de vlinder zich terug in het meisje.

Tokoro rolt met haar ogen.

“Kan ik dat ook?”

“Nee, jij bent een mens”, antwoordt Vlindermeisje.

“Ben jij dan geen mens?”, vraagt Tokoro.

“Nope, ik ben een elfje, een boselfje. Ik waak over Blakawatra en het gebied eromheen”, is het verrassende antwoord van Vlindermeisje.

Tokoro begrijpt het niet.

“Elfje, vlinder, meisje. Ben je drie dingen?”

“Nee....., ja....., eigenlijk wel”, zegt het meisje.

Tokoro snapt het nog steeds niet.

“Waar woon je dan?”

“Hier.” Vlindermeisje maakt met uitgespreide armen een draai om haar as. “Dit is mijn thuis. Waar wij nu staan is een betoverd gebied van het bos. Jij bent de eerste mens die hier is gekomen. Zelfs de jagers en de vissers die door het woud lopen, kennen deze plek niet.”

“Maar elfen bestaan toch niet echt? Hoe komt het dat ik je kan zien?”

Vlindermeisje moet even lachen.

“Je ziet me toch.”

Ze steekt haar arm uit en nodigt Tokoro uit haar aan te raken. “Wanneer ik een meisje ben, zie je het elfengedeelte van me. Als ik verander, zie je de blauwe vlinder. Daarom heet ik Vlindermeisje.”

Tokoro is nog niet uitgevraagd.

“Zijn alle vlinders op Blakawatra elfjes?”

Vlindermeisje schudt haar hoofd.

“Nee, ik ben de enige.”

De meisjes zijn even stil. Tokoro denkt na over wat ze gehoord heeft.

Vlindermeisje doorbreekt de stilte.

“Vertel eens, hoe heet jij?”

“Ik heet Tokoro”, antwoordt Tokoro, “Dat is ‘Bloem’ in het Arowaks.”

“Dat is ook toevallig”, roept Vlindermeisje. “Vlinders houden van bloemen. Ze slurpen de honingzoete nectar op uit de bloemen.”

Ze pakt Tokoro bij de handen en maakt een dansje met haar. Daarna gaan ze op een glad afgesleten boomstronk zitten. Vlindermeisje vraagt Tokoro waar ze woont.

“In Cassipora”, antwoordt Tokoro.

“Jouw dorp hoort ook bij het gebied waarover ik moet waken. Ik vlieg er vaak als vlinder naartoe. De dorpelingen zijn meestal druk bezig met het planten van ananas en cassave”, zegt Vlindermeisje.

“Waarom moet je over ons waken?”

Vlindermeisje gaat een beetje verzitten. Het is duidelijk dat ze iets belangrijks gaat vertellen.

“Elfen willen dat het goed gaat met de wereld. Het is onze taak om alles wat leeft te beschermen. Als mensen slechte dingen willen doen, moeten wij ze tegenhouden.”

Vlindermeisje zucht.

“Het is niet gemakkelijk hoor. Ik sta er soms versteld van hoe slecht mensen kunnen zijn. Ze stelen van elkaar, vechten met elkaar...”

Tokoro kijkt naar het meisje naast haar. Ze is net zo klein als zichzelf.

“Hoe doe je dat? Hoe kan jij mensen tegenhouden die verkeerde dingen doen?”, vraagt ze twijfelachtig.

Vlindermeisje kijkt Tokoro aan met haar prachtige, zwarte ogen.

“Je moet niet vergeten dat ik een elfje ben. Elfjes proberen tot de harten van de mensen door te dringen. Meestal lukt dat en komen de mensen tot inkeer.”

De blik van Vlindermeisje wordt koud. Grimmig zegt ze: “Jammer genoeg zijn er mensen die de liefde niet kan bereiken. Ze zijn verhard door hebzucht. Deze mensen worden dan aangevallen door slangen of andere roofdieren.”

Het is middag geworden. De zon schijnt niet meer zo fel en het witte zand is voldoende afgekoeld om terug naar Blakawatra te gaan.

Een paar dagen later telt Tokoro’s moeder zoals gewoonlijk na sluitingstijd de dagopbrengst van Blakawatra. Het is lekker druk geweest die dag en er zit behoorlijk wat in kas. Moeder doet het geld in een envelop in haar tas. Ze moet het overdragen aan de kapitein van Cassipora. Tokoro vindt het een beetje eng, want ze heeft gehoord dat er rovers actief zijn de laatste tijd. Het is stil op het bospad dat van Blakawatra gaat naar de grote weg. Ze haasten zich. Op de grote weg is het wat drukker en daar zullen ze zich veiliger voelen.

Tokoro’s angst is niet voor niets. Als ze halverwege zijn, versperren drie rovers hun pad. Ze hebben zwarte bivakmutsen op waardoor je alleen hun ogen en hun mond kan zien. Hun houwens zijn omhoog geheven en één van ze richt een pistool op moeder.

“Geef hier die tas”, roept hij.

“Help!”, schreeuwt moeder. Ze klemt de tas tegen haar borst aan. Ze is geschrokken, maar weet hoe belangrijk het geld voor het dorp is. Dat gaat ze niet aan deze dieven geven.

“Fufuruman!”

Maar ze zijn al te ver verwijderd van Blakawatra. De wachter, die is achtergebleven, hoort haar niet en ook de hoofdweg, waar meer mensen lopen, is nog niet in zicht. Tokoro’s hart klopt in haar keel. Ze is doodsbang voor de enge mannen. Straks schieten ze mama nog dood.

Nee! Dat mag niet gebeuren!

Op dat moment springt vanuit een boom een beest op de rover met het pistool. De man valt op de grond en zijn pistool valt uit zijn hand. Het beest gromt vervaarlijk en laat zijn hoektanden zien. De andere rovers gaan er in paniek vandoor.

“Een tijger!”

Tokoro is stokstijf op het pad blijven staan. Als het beest zijn kop naar haar toekeert, bedenkt ze in een flits dat het geen tijger is, maar een poema. Hij kijkt haar met zijn goudgele ogen strak aan, knipoogt dan en verdwijnt weer in het bos. Moeder heeft het pistool van de grond gegrepen en houdt de rover onder schot.

“Lopen”, zegt ze tegen hem. “Naar de grote weg, en snel een beetje.”

Op de grote weg vinden ze snel hulp. De kapitein en de politie worden erbij gehaald. De rover bekent dat hij en zijn maatjes de tas met geld wilden stelen. “Toen kwam die poema. Die sprong op hem”, vertelt Tokoro verder.

Op dat moment zit een blauwe vlinder vlak boven hun hoofd op een takje van een struik te luisteren.

De rover wordt door de politie in de boeien geslagen en meegenomen naar het politiebureau.

“Die andere twee vinden we ook wel,” zegt de politiebeambte tegen het dorpshoofd.

Het dorpshoofd maakt zich zorgen over de veiligheid van de dorpsbewoners, vooral van de kinderen. Als de poema in de buurt blijft rondhangen, kan hij een kind aanvallen. Poema's zijn ook dol op hondenvlees. Elk gezin heeft wel een paar honden. Die zouden dan ook niet veilig zijn. Maar er gebeurt niets en na enkele weken is de rust teruggekeerd op Cassipora. Alleen Tokoro weet dat de blauwe vlinder iets met de poema te maken had.



Ronnie is op vakantie bij opa Gregory op boiti. Opa heeft een vaste gewoonte. Elke dag als het schemerig begint te worden, gaat hij een uurtje zitten op het balkon in zijn hobbeldoel. Hij kijkt dan recht voor zich uit. Waarnaar kijkt hij? Zijn blik is gericht op een boom die wel zestig meter de hoogte ingaat. Het is een kankantri en één van de weinige bomen in het veld achter het huis van opa, die niet is omgehakt. Toen ze met een bulldozer waren gekomen om het terrein te ontbossen, had opa zich met een touw aan de boom vastgebonden.

“Alleen over mijn lijk gaat deze boom eraan”, had hij tegen iedereen gezegd die was komen kijken.

Daarom staat de boom er nog. Opa’s boom. De stam is zo dik dat je er met vijf kinderen een kring omheen kan maken. Het enorme bladerdak geeft een verkoelende schaduw als de zon schijnt. Ronnie speelt er vaak met kinderen van de buurt. Opa vindt dat goed, maar ze mogen geen rommel achterlaten. Dan zwaait hij boos met zijn wandelstok in de lucht. Ronnie snapt zijn opa, want niemand houdt ervan als zijn omgeving slordig is.

Vandaag is Ronnie naast opa gaan zitten op het balkon. Hij wil opa wat vragen, want hij heeft iets vreemds gezien toen hij ging baden. De badkamer is op het erf. Daarom baadt hij bij opa altijd vroeg; voordat het donker wordt.

Ronnie had twee emmers water gehaald en zich ingesmeerd met zeep. Er was wat zeep in zijn ogen gekomen en met halfdichte ogen zocht hij naar de koba in de emmer om water mee op te scheppen. Toen hij zijn oog een beetje had schoongewassen, zag hij een klein, zwart mannetje in een hoekje van de badkamer staan. Binnen een oogopslag was de dwerg verdwenen. Ronnie knipperde nog eens met zijn ogen, maakte een stap in de richting van de hoek, maar het was leeg daar. Zou hij zich maar iets verbeeld hebben? Hij had eens gelezen dat je hersenen je soms voor de gek kunnen houden. Hij spoelde alle zeep van zijn lijf, droogde zich goed en ging met de baddoek om zijn heupen geslagen het huis binnen. Hij had een slaapbroek aangetrokken en

een gemakkelijke T-shirt. In de keuken pakte hij een puntbroodje met pindakaas, die oma voor hem had klaargemaakt en een kroes thee met melk en suiker.

Nu zit hij dus bij opa. De thee zet hij op een bankje voor hem. Hij eet zijn brood op, terwijl hij af en toe een slokje van zijn thee neemt.

Al die tijd kijkt opa zwijgend in de verte. Ronnie durft hem bijna niet te storen, maar als zijn brood op is, waagt hij het er toch op. Hij schraapt zijn keel.

“Hmmmrr.” Nog een keer. “Hmmmrr.”

Opa reageert niet.

“Opa...”, zegt Ronnie dan voorzichtig.

“Ssstt...”, doet opa met zijn vinger voor de mond, terwijl hij recht voor zich uit blijft kijken.

Ronnie staart in de richting waarnaar opa kijkt, in de richting van de kankantri. Inmiddels is het donker geworden en is de maan opgekomen. Tot zijn grote verbazing ziet Ronnie kleine wezens dansen onder de kankantri. Hij wrijft over zijn ogen. Houden zijn hersenen hem weer voor de gek? Nee, als hij weer kijkt, dansen de dwergen nog steeds.

“Opa, ziet u wat ik zie?”, vraagt Ronnie zachtjes, zonder zijn blik van de boom af te wenden.

Ook opa blijft naar de boom kijken. “Wat zie je dan?”, vraagt hij.

“Ik zie kleine wezens onder de kankantri dansen.”

“Dat zie je goed, mijn jongen.”

Opa staat op. “Kom”, zegt hij. “Laten we ze gaan groeten.”

Ronnie pakt opa bij de arm vast als ze het erf oversteken naar het veld.

Als opa er niet was, zou hij hard zijn weggerend en gaan schuilen onder zijn bed. “Toen ik ze voor het eerst zag, hebben ze mij gebracht naar een tijd die ik niet vergeten zal”, vertelt opa. “Een tijd die duidelijk aangeeft wat onze voorouders hebben moeten doorstaan. Het was een verschrikkelijke tijd, die veel van hen niet hebben overleefd.”

Ze zijn al dicht bij de kankantri en Ronnie kan nu duidelijk de gezichten van de dwergen zien. Ze lachen en wenken hen dichterbij te komen. Hun muziek en zang klinkt gezellig. Het ziet er helemaal niet verschrikkelijk uit.

“Ik snap u niet, opa. Over welke tijd heeft u het?”, vraagt hij.

Opa Gregory stopt en kijkt voor het eerst, sinds ze op het balkon zaten, naar zijn kleinzoon. Hij lijkt een beetje geïrriteerd. Opa Gregory houdt niet van te veel uitleggen. Hij vindt dan dat je dom doet.

“Jongen, stel niet te veel vragen”, bikt hij Ronnie, die echt niet snapt waar opa het over had. Maar intussen hebben ze de dwergen bereikt. Twee vrouwelijke dwergen pakken Ronnie bij de hand en trekken hem mee. De muziek is gestopt en de dwergen dansen niet meer. Ze gaan zitten om een kampvuur. De vrouwtjes laten Ronnie plaats nemen op een uitgeklapt bankje met houtsnijwerkmotieven. In opa’s huis, in de voorzaal, staat er ook zo’n bankje. Hij ziet opa niet meer..., of toch wel.

Als hij in het vuur kijkt, ziet hij opa Gregory, maar dan als een jonge en sterke man. Opa loopt door een bos. Hij heeft een ijzeren ring om zijn hals en zijn handen zijn vastgebonden. Voor hem en achter hem lopen nog meer mensen, allemaal aan elkaar vastgeketend. Ronnie herkent het beeld uit zijn geschiedenisboek. Het zijn totslaafgemaakten! Het is snikheet. Ronnie probeert op te staan, maar het lukt hem niet. Hij zit zwaar als een standbeeld op het bankje. Hij ziet blanken en zwarte mensen, die de totslaafgemaakten met zweepen en stokken vooruit jagen. Dan valt hem iets vreemds op. Tussen de mensen lopen er dwergen, als kleine schimmen. Niemand schijnt ze te zien. Al die tijd hoort hij ook mensen huilen. Dan ziet hij hoe de totslaafgemaakten gedwongen worden om een groot en donker schip in te gaan. Weer ziet hij de dwergen als schimmen

tussen de gevangenen bewegen. Een man verzet zich, maar hij wordt met geweld meegesleurd.

‘Wat gaat er met die arme mensen gebeuren?’, denkt Ronnie. Eigenlijk weet hij het wel. Ze zullen hun geboortegrond en hun familie nooit meer terugzien. Ze gaan met het schip een hele oceaan over en zullen dan hun hele leven lang gratis moeten werken voor blanke mensen; op plantages, in werkplaatsen of als bedienden. Hun vrijheid zijn ze kwijt en ook hun kinderen zullen niet vrij zijn.

Ronnie ziet plotseling een aantal kleine hutten achter de kankantri, slavenhutten. Hij ziet ook een grote woning waarachter de velden beginnen waar er wordt geplant.

Opa Gregory heeft hem weleens verteld dat er vroeger een suikerrietplantage was waar hij nu woont. Ronnie ziet het allemaal gebeuren. Hij ziet mannen en vrouwen zweten op de rietvelden en in de kookhuizen waar de suiker tot melasse wordt gekookt. Wie niet wil werken, wordt hard gestraft. Ronnie ziet een zwarte man met een zweep in zijn hand. Dat moet een basya zijn. Een zweeps slag komt neer op de rug van een totslaafgemaakte die aan een tak van de kankantri is opgehangen. Het is opa Gregory! Hij gilt van pijn. Een schare totslaafgemaakten is gedwongen het schouwspel gade te slaan. Een paar vrouwen smeken om hem los te laten. Op het balkon van het grote huis kijken ook een deftige man en zijn gezin toe. Dat moet de plantersfamilie zijn. De basya telt zijn zweepslagen. Hij is al bij achttien. De pijnkreten van opa Gregory hebben alle vogels uit de boom verjaagd. Ook Ronnie kan het niet meer aanzien en huilend probeert hij weer op te staan om de man met de zweep te lijf te gaan. Maar hij zit nog steeds vast aan zijn bankje. De basya geeft zijn twintigste slag en daarna snijdt hij het touw los waarmee opa is opgehangen. Opa valt op de grond en blijft roerloos liggen.

“Laat dit een les voor jullie allen zijn!”, zegt de basya tegen de groep zwarte mensen. “Niemand spreekt de planter tegen!”

Als de basya weg is, rennen een paar vrouwen naar opa toe om zijn wonden te verzorgen. Ronnie ziet ook de dwergen tussen hen bewegen en troostende woorden spreken tegen opa.

Ronnie sluit zijn ogen. Hij wil niets meer zien. Maar als hij lawaai en geschreeuw hoort, doet hij zijn ogen toch weer open. Het grote plantershuis staat in brand. De totslaafgemaakten zijn in opstand gekomen. Mannen, vrouwen en kinderen vluchten over de velden het bos in. Dwergen wijzen ze de weg. Ze moeten zich haasten, want er zijn soldaten onderweg. Gelukkig weet iedereen zich te redden, ook opa Gregory. De soldaten arriveren vroeg in de ochtend, als de zon opkomt. Het huis is tot de grond afgebrand. Alleen resten as zijn over. De basya's staan er verslagen bij. De planter en zijn gezin hebben de opstand niet overleefd. De basya's die eigenlijk ook totslaafgemaakten zijn, worden meegenomen door de soldaten. Ze zullen worden verkocht aan een andere planter. Na een tijdje is er niemand meer op de plantage. Niemand?

De vlam wakkert hoog op. Dan ziet Ronnie de grote kankantri waar de straffen werden uitgedeeld. En daaronder? Daaronder dansen de dwergen. Plotseling merkt Ronnie dat hij zijn benen weer kan bewegen. Het vuur is uit. Hij voelt een hand op zijn schouder. Hij kijkt op. Het is opa Gregory. De echte, oude opa Gregory, niet de man uit de slaventijd.

"Kom", zegt opa. "Het is tijd om terug te gaan."

Zwijgend lopen ze terug naar huis. Pas als ze voor de trap treden van het balkon staan, vraagt opa: "Begrijp je nu welke tijd ik bedoelde?"

"De slaventijd", zegt Ronnie.

"Dat was een zware tijd voor onze voorouders. We moeten..."

"Ja", onderbreekt Ronnie zijn opa. "Het was vreselijk, maar ik heb ook gezien hoe moedig ze waren en hoe ze gevochten hebben voor hun vrijheid."

Opa vindt het niet erg dat hij wordt onderbroken. "Dat klopt. We mogen het nooit vergeten."

"Daar zorgen de dwergen wel voor", zegt Ronnie.

Opa lacht. “Dat heb je goed begrepen. Die waren er altijd, hebben alles meegemaakt, en zullen er ook altijd zijn, zolang de kankantri er staat.”



11

In het mierennest (1)

Mujei, de dochter van mma Tadiusu, is verdwenen. Na lang zoeken, op de rivier en in het oerwoud achter het dorp, krijgt mma Tadiusu, die de taal van de dieren kan spreken, een tip van een sapakara. Mujei is meegenomen door draagmieren en opgesloten in hun onderaardse koninkrijk

Het Saramaccaanse meisje Ginga en haar neven Dippo en Dietje uit Paramaribo, willen Mujei redden. Ginga kent het oerwoud goed en ze weet ongeveer waar ze de mieren moet zoeken.

Mma Tobusu geeft Ginga een toverfluit mee. Zodra ze fluit, valt alles en iedereen om haar heen in slaap. Fluit ze opnieuw, wordt alles en iedereen weer wakker.

“Alleen mijn dochter is ongevoelig voor de fluit”, zegt mma Tadiusu nog.

Ginga brengt haar neven diep de jungle in tot ze komen bij een oude bamboeboschage. Ginga kijkt aandachtig naar de dunne boompjes die tussen de aangevreten bamboestaken groeien.

“Mierenplanten”, mompelt ze. Ze buigt zich naar de zilverkleurige bladeren die om de top waaieren. Het zijn grote, handvormige bladeren. Vanuit de steel lopen dikke, roze nerven naar de puntige uiteinden.

Dippo woelt met zijn houwer tussen de vermolmde bamboestaken. Er komt beweging in het hout. Overal kruipen mieren uit de holle stelen.

“Dat zijn ze!” Opgewonden wijst Ginga naar de krioelende beestjes. “Kijk, hun onderlijf is zwart.”

Dippo schept er eentje op met de punt van zijn houwer. Het is een grote; van kop tot en met achterlijf is hij langer dan een vingerkootje en als je de angel en voelsprietten erbij neemt, zo groot als een pink.

“Als die je bijt, ben je niet jarig”, zegt Dietje.

De schildlaag van de mier lijkt wel een harnas, vooral het onderste stuk, met zijn harde lakglans. Dietje duwt het insect met een takje terug als die een vluchtweg zoekt aan de rand van de houwer. Hij durft hem niet met zijn blote hand aan te raken. De bovenste delen van de poten zijn afgezet met een kartelvormige rand. Onderaan eindigt in een scherpe klauw.

“Ze zijn niet allemaal zo groot.” Dippo heeft een andere mier te pakken.

“Dat moet een werkmier zijn”, concludeert Ginga, “die andere is zeker een soldaat.”

“Waar is hun nest?” Ze kijken speurend om zich heen.

“Daar!” Ginga wijst op een hoop vers opgeworpen aarde rond een gaatje in de grond. De aarde is droog. Het heeft een fijne, korrelige structuur. Er zijn meer hopen, in en rond het dode bamboebos.

Dippo zet zijn mier weer op de grond en doet een stap opzij om de nestgaten beter te bekijken, maar dan is hij plotseling verdwenen. Verrast kijkt Ginga om zich heen. Ze steekt haar hand uit naar de plaats waar hij zonet nog stond. Hij is weg, opgelost in het niets, lijkt het wel.

“Dippo”, roept Ginga onzeker.

Geen antwoord.

Dietje staart omhoog, misschien zit Dippo wel in de bomen.

“Auauau”, gilt Dietje dan. Hij tilt zijn been op en dan zien ze Dippo aan zijn broekspijp hangen, minuscuul klein. Perplex laat Dietje zijn voet in de lucht zweven. Aan de ene kant is hij opgelucht om Dippo levend te zien, aan de andere kant schrikt hij van zijn afmetingen. Heel voorzichtig zet Dietje zijn voet op de grond. Hij gaat op zijn hurken zitten.

“Jeetje, Dip, ik had je zo dood kunnen trappen.” zegt Dietje. Instinctief praat hij zachter dan anders, alsof hij bang is dat Dippo zijn normale volume niet zal kunnen verdragen.

“Ja koe, daarom heb ik in je been gebeten.” Dippo’s stem klinkt ver weg. Ginga en Dietje moeten zich inspannen om hem te verstaan.

“Wat is er met je gebeurd? Hoe kom je zo klein?”

“Ik weet het niet. Het was plotseling warm, lekker warm, net alsof de zon op me scheen en toen, bijna op hetzelfde moment, schoot ik naar beneden. Alles om me heen werd honderd keer zo groot.”

Ginga kijkt om zich heen. De boomkruinen boven haar hoofd zijn minder dicht dan waar ze eerder hebben gelopen, maar toch komt het daglicht nog moeilijk door. Hier en daar zijn er lichtplekken in het bos, met veel schaduwspel. Vlak achter haar valt een bundel stralen toevallig ongehinderd naar beneden. Op de donkere bodem van het woud vormt het licht een heldere cirkel.

“Daar moet de verkleinplek zijn”, zegt ze. “Ik heb ervan gehoord in de verhalen die onze mensen ’s avonds vertellen.” Het is onweerstaanbaar. Ginga steekt haar vinger uit naar het licht.

“Ginga!”, roept Dietje.

Zijn gezicht, dat zich nu over haar heen buigt, is monsterachtig groot. Zijn neusgaten lijken wel grotten, gevuld met een ruige begroeiing. Ze schrikt als hij zijn mond openmaakt en een windvlaag haar pangi laat opwaaien.

Met twee vingers pakt hij haar voorzichtig vast bij haar middel. Ze zweeft door de lucht en dan staat ze op een licht welvend oppervlak met donkere groeven. Ze begrijpt dat het zijn handpalm is. Dietje gaat erbij zitten en Ginga volgt zijn voorbeeld, als ze merkt hoe instabiel zijn handpalm is.

“Luister”, zegt Dietje. Het is duidelijk dat hij zacht praat, want Ginga kan hem

goed verstaan en uit zijn mond komt maar een licht briesje.

“Misschien is het goed dat jullie klein zijn geworden. Ik denk dat jullie op verkenning moeten in de mierenhoop. Proberen jullie uit te vinden waar Mujei is. Ik kom jullie te hulp als het nodig is.”

“Hoe weet je nou, wanneer we hulp nodig hebben?”

“Dippo en ik hebben allebei een kompas met een zender. Hij kan me seinen als er wat is.”

Dippo haalt zijn kompas tevoorschijn, die ook minuscuul is verkleind. Hij haalt een pinnetje over en vanuit Dietjes broekzak klinkt een pieptoon.

“Maar dan weet je nog steeds niet waar we precies zijn. Zo’n nest kan heel groot zijn. De gangen lopen kilometers door onder de grond”, zegt Ginga.

“Maak dan rook of zoiets; die dringt wel door het dichtstbijzijnde gat naar buiten.”

Het is nog steeds niet duidelijk wat ze zullen doen in geval van nood, maar Ginga en Dippo besluiten alvast het nest in te gaan. Dippo zegt dat ze het wel zullen redden en dat brengt ook Ginga’s zelfvertrouwen terug.

Dietje roert met een stokje in één van de gaten tussen het zand. In de paniek die dan ontstaat, glippen Ginga en Dippo langs de dienstdoende soldaat de gang in. Ze verbergen zich in een nis totdat hun ogen gewend zijn aan de onderaardse duisternis. De orde is dan ook weer hersteld en Ginga en Dippo lopen gelijk op met een rijtje mieren die witte, suikerachtige brokjes meesjouwen.

“Voor die hoeven we niet bang te zijn”, zegt Ginga, “het zijn maar slaven, werkmieren. Voor de soldaten moeten we oppassen. Heb je hun bovenkaak gezien? Net een guillotine.”

“En die angel in hun achterste dan, daar zit gif in. Als ze je daarmee steken ben je

zo het hoekje om.”

Ginga rilt. “Ze moeten mij niet te pakken krijgen.”

Het is druk in de gangen. De slaven lopen af en aan met hun lasten. De ene rij sjouwt voedsel, de ander uitgegraven aarde. Regelmatig passeren Ginga en Dippo groepjes die bezig zijn met het uithollen of verstevigen van de gangen. Er zijn ook andere beesten op de weg. Wormpjes, kevertjes, luizen. Een keer zien ze een bataljon soldaten in de tegenovergestelde richting passeren. Tussen hen in hebben ze een gevangene, een kever. Ginga en Dippo drukken zich tegen de wand aan tot de soldaten voorbij zijn. Het nest is een groot doolhof. Ze raken de tel kwijt van de bochten, afslagen, hellingen en kruispunten.

Onder de grond is het verschil tussen dag en nacht nauwelijks merkbaar. Als ze in een half ingestorte gang een verlaten plekje hebben gevonden om even te rusten, vallen ze van vermoeidheid in slaap. Ze weten niet hoe lang ze geslapen hebben. Als ze wakker worden, is het nog steeds donker en de stroom dieren in de hoofdgang lijkt nauwelijks te zijn afgenomen. Doelloos vervolgen ze hun weg in het onderaardse labyrint. Als ze voor de zoveelste keer twijfelend op een kruispunt staan, besluiten ze een groep slaven, die een vlindervleugel meesleept, te volgen. De gang waardoor de groep loopt, mondt uit in een grote hal.

“We zijn in één of ander centrum”, zegt Dippo. “Moet je kijken hoeveel gangen op deze hal uitkomen.”

Ginga pakt Dippo’s hand vast. Ze wagen zich wat verder in de hal. Zo onopvallend mogelijk bewegen ze zich voort tussen de mieren, wormpjes, kevertjes, larfjes en andere kruipertjes, die allemaal druk bezig zijn met hun vrachtjes.

“O!”

“Wat is er?”, sist Dippo. “Je knijpt mijn hand zowat fijn.”

“Mujei”, fluistert Ginga.

In het midden van de hal is een verhoging gemaakt en daarop zit een

mensenfiguurtje, een meisje. Ginga kan haar gelaatstrekken niet onderscheiden, daar is het te donker voor, maar uit de gebogen houding en de neerhangende schouders spreekt een intense droefheid. Ginga geeft een opgewonden rukje aan Dippo's hand.

“Dippo, dat moet Mujei zijn, de ontvoerde dochter van mma Tobusu.”

Het is alsof het meisje hun blikken op zich voelt. Ze heft langzaam haar gezicht op en kijkt zoekend de duistere hal in. Een regen van vlechten golft over haar rug.

“Wat een stuk”, zucht Dippo.

Ginga slaat haar ogen op naar het plafond van de hal. Dan rukt ze weer aan Dippo's arm. “Het is de bedoeling dat we haar redden, dommie. Niet dat we haar aangapen.”

Rond de troon van Mujei liggen in nette rijen gerangschikte eitjes, krioelende larfjes, poppen, pas ontpopte babymiertjes en bergen voedsel. Daaromheen patrouilleren soldaten. Ze betasten elke mier die langs hen gaat met de antennes op hun kop. De slaven voeden de larfjes en kleine miertjes of ze verplaatsen de eitjes en poppen. Het valt Ginga op dat die steeds gekeerd en verlegd worden.

Haar blik gaat weer naar Mujei.

“Ze hebben haar tot koningin gemaakt.”

Ze voelt een onuitsprekelijk medelijden met het trieste meisje dat onbeweeglijk boven het mierenvolk troont. Haar vingers gaan naar het bamboefluitje dat ze aan een touwtje om haar nek heeft hangen.

“Eigenlijk is het makkelijk om haar hier weg te krijgen. Ik fluit gewoon de hele boel in slaap”, zegt ze tegen Dippo.

“No man”, reageert Dippo. “Laten we wat actie laten zien.”



Dippo en Ginga hebben Mujei gevonden in het mierennest. Ze beraden zich over de manier waarop ze de soldaten om haar heen kunnen uitschakelen. Dippo trekt Ginga mee naar een uithoek.

“Laten we beginnen met een afleidingsmanoeuvre.”

Als Ginga hem vragend aankijkt, steekt Dippo zijn vingers in zijn zak en haalt een doosje lucifers tevoorschijn.

“Onderwereldfiguren zijn doodsbang voor licht. Hiermee ga ik zo meteen naar de koninginnentroon. Ik steek een lucifer aan en val de soldaten aan met het vuur.”

Ginga luistert aandachtig als Dippo zijn plan verder uiteenzet. “In de paniek die ontstaat, ren jij naar Mujei en trekt haar mee. Als we haar hebben, gil je zo hard als je kan mijn naam. Ik stop dan mijn vingers in mijn oren en jij fluit. Als iedereen slaapt, stappen we rustig over het zootje heen en zoeken de weg naar buiten.”

Verwachtingsvol kijkt Dippo Ginga aan.

Ze steekt haar duim op. “Geweldig actieplan, man.”

Ze botsen de knokkels van hun vingers tegen elkaar.

“Ko hari”, zegt Dippo.

“Suczeven”, roept Ginga hem zachtjes na.

Dippo schuifelt langs hopen zoete luizeneitjes, keveruitwerpselen, kronkelende wurmpjes en slavende mieren terug naar het centrum van de hal. Ginga stelt zich op achter het lijk van een kleine vlinder, dat wacht op versleping. Ze volgt Dippo's bewegingen. Hij heeft de troon bereikt. Ginga ziet een vonk opspringen, dan is de hal plotseling hel verlicht. De beesten om haar heen krimpen verschrikt ineen en

de mieren bedekken hun uitpuilende ogen.

Dippo rent de trappen naar de zetel van de koningin op. Hij grijpt haar bij de arm en sleurt haar mee de trappen af. Maar het licht is intussen afgezwakt en de bewakers van de koninklijke zetel hebben zich hersteld. Dreigend komen ze op hem af.

Ginga rent naar voren met de fluit in haar hand. Er schuurt iets scherp tegen haar arm. Een soldaatmier bevoelt haar met de ruwe sprieten van zijn antennes. Ginga keert zich om en mept de antenne weg. Ze probeert voorbij de mier te komen, struikelt en rolt over de vuile bodem. De mier neemt een sprong. Zijn bovenkaak sluit zich om haar onderbeen, bijt zich vast in het vlees. Een helse pijn dringt door tot Ginga's hersenen en even is het zwart voor haar ogen, maar dan vermant ze zich. Haar handen sluiten zich om de fluit, terwijl ze met het goede been tegen de klauwende poten van de mier trapt. Het mondgat zweeft voor haar lippen. Haar vingers trillen als ze het voorste toongat afsluit. Ze blaast.

De greep van de kaken om haar been verslapt. Ze ziet de ogen van de mier dichtvallen, dan glijdt hij van haar af. Om haar heen heerst plotseling een doodse stilte. Het geroezemoes van de krioelende massa in de hal is verstomd. Ginga kijkt naar de troon.

'Oei!' Ze realiseert zich dat Dippo ook in slaap moet zijn gevallen. Alleen Mujei is nog wakker. Ze heeft de lucifer van Dippo opgeraapt. Het vlammetje licht weer een beetje op. Zoekend kijkt ze rond.

Ginga richt zich op. "Mujei!"

Het meisje haast zich de trappen af en baant zich een weg langs de slapende insecten. Ginga hinkt haar tegemoet.

"Je bent gewond."

In de melodieuze stem van Mujei klinkt ongerustheid door. "Hou even vast, wil je." Ze overhandigt Ginga de toorts en buigt zich over haar gewonde been.

Dan maakt ze haar pangi los en scheurt er een reep van af. “Gelukkig heeft die ellendeling niet de kans gekregen zijn angel in de wond te steken”, zegt Mujei, terwijl ze het been verbindt. “Er zit geen gif in je bloed.”

“Zo.” Ze strikt de uiteinden van de reep vast.

“Ik ben Ginga”, zegt Ginga.

Mujei knikt. “Ik wist dat je zou komen. Alleen duurde het zo lang.” Ze maakt een hoofdbeweging naar de troon. “Is hij je vriend?”

Dippo ligt ondersteboven op de trap die naar de troon leidt. Om hem heen slapen de soldaten van de koninginnengarde, nog half in gevechtshouding, de kaken open en de angel uitgestoken. De babymiertjes slapen ook, zelfs de larfjes liggen roerloos stil.

“Ik kan hier niet fluiten”, zegt Ginga. “Dat maakt iedereen wakker. We moeten hem wegslepen.”

“Dat doe ik wel.” Mujei stapt over de mieren heen, grijpt Dippo onder zijn oksels, trekt hem van de trap af en sleept hem naar een gang. Ginga hinkt achter ze aan. Elke stap die ze maakt met haar gewonde been doet pijn, maar ze moet doorbijten.

“Is dit de goede weg?”, vraagt ze als Mujei even stopt en achteromkijkt. De lucifer is uitgegaan en het is weer donker om hen heen.

“Ik weet het niet. Ik probeer hem nu alleen even op een rustig plekje te krijgen, zodat je hem wakker kan fluiten.”

Rustig is de gang echter niet. Al gauw komen ze insecten tegen die over en langs de slapende dieren klimmen, verward tegen elkaar opbotsend door de versperringen op hun pad. Een groep soldaten stoot de massa opzij, op weg naar de hal, om uit te zoeken wat er daar gaande is. Eén van ze steekt wantrouwend zijn antenne in de richting van het drietal, maar zijn peloton marcheert verder en hij moet mee.

Als ze voorbij de eerste bocht zijn, leunt Mujei hijgend tegen de wand.

“Die jongen is loodzwaar. Probeer hem wakker te krijgen.”

Ginga gaat op de grond zitten. Ze pakt de fluit en terwijl ze het tweede toongat sluit, buigt ze zich zo dicht mogelijk naar Dippo's oor.

Dippo slaat onmiddellijk zijn ogen open. “Ginga, Wat is er gebeurd?” vraagt hij als hij haar gezicht boven het zijne ziet zweven. Dan merkt hij Mujei op. Een lach krult om zijn lippen.

“We hebben de koningin gered.”

“Nog niet.”

Met een pijnlijk gezicht grijpt Ginga Mujei's helpende hand.

Dippo springt overeind.

“Heeft zo'n beest je te pakken gehad?”

Ginga knikt treurig.

De slapende insecten hebben de fluit ook gehoord. De gang is weer één en al bedrijvigheid.

“We moeten hier weg.”

Ginga kijkt ongerust om zich heen.

“Dippo, weet jij de weg terug?”

Mujei duwt ze tegen de wand. “Daar heb je de soldaten.”

Beschermend heft ze haar handen omhoog. Het peloton is terug.

Met vooruitgestoken bovenkaak komen ze op hen af.

“Dippo, stop je oren dicht”, schreeuwt Ginga terwijl ze de fluit grijpt. Nauwelijks heeft de heldere toon het instrument verlaten of de soldaten vallen slapend voorover. Het is doodstil in de gang.

Dippo haalt zijn vingers uit zijn oren.

“Te gek!”

Goedkeurend steekt hij zijn duim op.

“En nu de luciferstruc.”

Hij strijkt een lucifer aan. Bij het opvlammende licht ziet Ginga hoe vuil zijn gezicht en kleren zijn geworden. Dippo beschijnt Mujei. Ze heeft grote ogen met glanzende zwarte pupillen. Haar mond is rond, met zachte lichtpaarse lippen. De felle kleuren van haar pangi intensiveren de glans van haar gave, zwarte huid. Ze is het mooiste meisje dat Ginga ooit heeft gezien.

Dippo blaast de lucifer uit.

“Hé”, roept Ginga, “laat nou aan. Dan zien we veel beter.”

Dippo snijdt met zijn vingers door de rook heen. “Zie je dat?”

Ginga kijkt de wegdrijvende slierten na. “Ja, nou en?”

“Daar moeten we achteraan.”

Mujei is zo opgewonden dat ze zingt. “De rook zoekt een uitweg. Hij wil naar buiten.”

“Zuiver, je hebt het”, knikt Dippo. “Leun maar op mij”, zegt hij als Ginga achter het wolkje aan begint te hinken, maar ze schudt haar hoofd. “Het gaat wel, laten

we maken dat we wegwezen, want ik zie weer beesten aankomen.”

Ginga heeft zichzelf overschat. De pijn in haar voet wordt steeds erger en als Dippo merkt dat ze steeds langzamer vooruitkomen, besluit hij haar op de rug te nemen. Maar Ginga is zwaar en steeds vaker moeten ze stoppen om te rusten. Gelukkig hebben ze de fluit. Twee keer moeten ze die gebruiken. Een keer als een groep slaafjes Ginga omsingelt om aan haar gewonde been te ruiken en nog een keer als een soldaatmier Mujei met zijn voelsprietten wil betasten.

Het rookwolkje is het drietal goed gestemd. Het heeft zich aangepast aan hun tempo en als ze rusten, blijft het in de buurt hangen. De weg lijkt eindeloos en opnieuw overnachten ze in een vervallen gang. Ginga's been is volkomen stijf. Haar lippen zijn droog, maar er is geen water. Mujei dwingt haar een luizeneitje leeg te zuigen dat ze heeft afgepakt van één van de werkmieren. Zachtjes zingend strijkt ze over Ginga's voorhoofd tot die in slaap valt.

Ginga wordt wakker als Dippo zijn handen onder haar rug schuift. Haar tong plakt tegen haar gehemelte, haar lippen zijn gebarsten en haar hoofd bonst.

Dippo licht haar op. “De wolk wil weg.”

Van de rook is nog slechts een dunne, doorzichtige sliert over die ongeduldig naar de hoofdgang drijft.

Ginga leunt tegen Dippo's borst. Ze kan zich niet herinneren dat ze zich ooit zo miserabel heeft gevoeld. Hete tranen lopen over haar gezicht.

“Laat mij maar hier”, huilt ze zachtjes als Dippo stopt en haar gewicht in zijn armen herschikt.

“Ginga, houd vol”, bemoedigt Mujei haar. “De uitgang kan nooit ver meer zijn.”

Ginga sluit haar ogen, maar opent ze weer als Dippo stopt.

“Licht! Ginga, Mujei, licht!”

In de verte is een klein wit puntje te zien. De rookwolk is verdwenen. Met nieuwe energie stapt Dippo verder. Ginga lijkt plotseling niet zo zwaar meer. Nog even en dan zijn ze buiten.

“Kijk uit!” Ginga glijdt uit zijn armen. Een soldaat verspert de ingang. Zijn silhouet tekent zich dreigend af tegen het daglicht.

“De fluit, Ginga!”, gilt Mujei.

Maar de soldaat trekt met een ruk het instrument van haar nek.

‘We zijn verloren’, schiet het door Dippo’s hoofd. ‘Maar wacht... het kompas!’ Zijn hand schiet in zijn broekzak.

De soldaat heeft de fluit in zijn bek gestopt. Met zijn messcherpe bovenkaak bijt hij het in tweeën. Ginga schuift achteruit. Mujei drukt zich tegen de wand aan.

Dan scheurt het plafond van de tunnel open. Een balk valt om en vermorzelt de soldaat. Kleverig mierensap spettert tegen de wanden aan.

“Dippo!”, schreeuwt Dietje.

Hij ligt geknield naast de vernielde opening van het mierenest en zwaait triomfantelijk met zijn kompas. “Ik kreeg je hulpsignaal.” Ginga hinkt naar buiten. “Net op tijd”, zucht ze.



13

Zachary's experiment

Als kleuter al experimenteerde Zachary graag. Hij nam de make-up spulletjes van zijn moeder en mengde die door elkaar. Later, toen hij wat ouder was, deed hij de reparatieoliën van zijn vader erbij. Meestal maakte hij gewoon morserij, maar een keertje liep het bijna mis.

Hij was toen acht jaar. Zijn moeder had haar spulletjes opgesloten in de kast, en ook de gereedschapskist van zijn vader was achter slot en grendel. Zachary snuffelde in de keuken rond en vond een fles met chloor en eentje met ammoniak. De flessen waren bijna leeg. Het dienstmeisje had ze klaargezet om naar de vuilcontainer te brengen.

‘Wat zal er gebeuren als ik deze restjes bij elkaar gooi?’, vroeg Zachary zich af. Hij heeft het geweten. Toen hij de vloeistoffen mixte, ontstond er een damp die hem bijna liet stikken. Zijn ouders waren woedend.

“Ben je gek geworden”, schreeuwde zijn vader, terwijl hij hem uit de keuken sleurde.

Je zou dus denken dat Zachary het experimenteren voortaan zou laten. Nee hoor, het inspireerde hem juist. Zodra hij de kans kreeg, mixte hij weer, tot grote ergernis van zijn ouders, allerlei spullen met elkaar. Zijn droom was om chemicus te worden. Dan kon hij elke dag middeltjes met elkaar combineren. Misschien kon hij er zelfs levens mee redden. Bommen of vuurwerk maken, klonk voor hem ook interessant...

Zijn ouders begrepen intussen dat Zachary later chemicus wilde worden. Het was niet vreemd in de familie. Tante Valerie, een zus van zijn moeder, was ook chemicus.

“Kijk eens”, zei ze tegen Zachary op zijn tiende verjaardag. “Dit is professor Robert Boyle.” Ze gaf hem een pop van een blanke man met lang krullend haar, een witte sjaal om zijn nek en een donkere mantel aan. “Hij was een hele

belangrijke chemicus.” Ze gaf hem ook een boek. “Hierin kan je alles over hem lezen.”

Zachary was ontzettend blij met zijn cadeaus. Maar nog blijer werd hij toen zijn vader hem een tablet gaf.

“Kijk Zach, op YouTube hebben ze allerlei filmpjes met chemische proefjes. Die van Boyle kan je er ook vinden.”

Zachary was maanden zoet met zijn boek en tablet. Van alles zag hij op YouTube: stoffen die steenhard werden, of juist smolten, bij sommigen had je een bubbeleffect of kwam er stoom. En hij kon eindeloos kijken naar de filmpjes van vuurwerkontploffingen met prachtige kleuren. Maar helaas waren de chemicaliën die je daarvoor nodig had niet in de winkel te koop. Alleen mensen met een speciale vergunning konden die krijgen.

Zouden er geen experimenten zijn met gewone huishoudelijke spullen? Voilà! Hij had gevonden waar hij naar zocht. YouTube had ook filmpjes voor kinderen. Zachary experimenteerde naar hartenlust. Steeds zette hij daarbij Robert Boyle op een plek waar hij goed kon toekijken. Na een jaartje was hij zover dat hij eigen toevoegingen bedacht bij de experimenten. Over het algemeen gebeurde er niet veel. Geen explosies, hooguit rookvorming of bubbeltjes.

Alles veranderde op Onafhankelijkheidsdag.

“Zach, ga je mee naar de Palmentuin?”, vroeg zijn moeder.

“Neeeee..., heb geen zin in die drukte.”

“Maar dan ben je alleen thuis, want Suzy gaat ook mee.”

Suzy was zijn zusje. Dat zou helemaal balen zijn. Zij vond hele andere dingen dan hij leuk.

“Laat hem maar”, zei Zachary’s vader. “Die jongen is al twaalf. Hij kan wel alleen

thuisblijven.”

Hij zei nog dat Zach goed op het huis moest letten en geen vreemde mensen moest binnenlaten. Voor Zachary was het een perfecte gelegenheid om weer te experimenteren. Hij ging naar de schuur, waarvan hij een deel mocht gebruiken als laboratorium. Hij zette een oude schoenzool in een teil en goot daarover wat smeerolie. In de keuken had hij een mok cola opgewarmd in de microwave oven. Hij schonk de cola in de teil. Er gebeurde niets. Zachary baalde. Dat gas in die cola moest toch een effect geven. Hij keek naar Robert Boyle die op een stoel naast de teil stond.

“Snap jij het nou?”, vroeg hij aan de pop.

De pop leek een beetje spottend te lachen, maar Zachary merkte het niet.

Geïrriteerd gooide hij zijn balpen, waarmee hij aantekeningen had willen maken, in de teil. Hij liet de boel staan en ging naar binnen om tv te kijken. In de tussentijd scheen de zon door het raam van de schuur. Het mengsel in de teil werd hierdoor extra opgewarmd. Er ontstond een zeer onaangename geur. Zachary rook het helemaal binnen en rende naar zijn laboratorium.

Er kwam bruine damp uit de teil.

“Wat is hier gebeurd?”, zei hij terwijl hij zijn neus dichtkneep.

“Ja, als je je experiment niet in de gaten houdt, gebeuren er rare dingen”, zei een stem.

Zachary schrok. Wie sprak daar? Hij keek om zich heen. Er was niemand. Plotseling voelde hij een schop tegen zijn been.

“Au!”

Boyle stond naast hem op de grond. Hoe kon dat? Waarom stond hij niet meer op zijn stoel?

Zachary pakte de pop op en bekeek hem goed van onder naar boven. Hij keerde Boyle ondersteboven en keek onder zijn voeten.

“Ho, ho, ik sta liever recht”, zei de stem weer.

Zachary dacht: “Ik word helemaal gek! Misschien heb ik giftige damp ingeademd.”

Zachary zette de pop weer op de stoel.

“Leef je of zo?”, vroeg hij half grappend.

“Ja, dat smurrie-experiment van jou heeft me tot leven gewekt”, antwoordde Boyle.

Zachary knipperde met zijn ogen. Boyle sprak. Hoe was dat mogelijk? Had de mond echt bewogen? Hij tilde de pop op en bracht hem dichterbij zijn gezicht. Plotseling kreeg hij een lichte klap op zijn wang.

Boyle begon te lachen. “Eigen schuld, dikke bult!”, zei hij.

Zachary was stomverbaasd. Hij wist niet wat hij moest zeggen of doen. Hoe zouden zijn ouders reageren op dit nieuws? Zou Robert Boyle ook leven wanneer zij terug waren?

“Hallo... Zachary, ben je nog op aarde?”, vroeg Boyle.

Zachary keek hem aan. Het enige wat uit zijn mond kwam, was “ja”.

“Zet me dan neer”, zei Boyle.

Zachary zette hem neer en ging op zijn hurken zitten.

“Luister”, zei Boyle, “ik zie dat je in shock bent. Ik ga de vragen die je in je hoofd hebt, beantwoorden. Ja, ik leef. Nee, je kan dit experiment niet herhalen met

andere poppen. Punt één, ik ben bijna gestikt door de stank. Punt twee, er was sprake van een speciale zonnestand die eens in de tweehonderd jaar voorkomt. Ik weet ook niet hoe lang de effecten van je experiment in werking zullen blijven. Geniet dus van onze tijd samen.”

“Maar wat gaan die andere mensen zeggen als ze jou horen praten?”, vroeg Zachary. “Misschien pakken ze jou wel van me af.”

“Ik hou me wel stil als er iemand in de buurt is”, zei Boyle.

Zachary nam Boyle mee naar zijn kamer. Daar voerden ze lange gesprekken, vooral 's avonds als iedereen dacht dat Zachary sliep.

Boyle vertelde hem over zijn leven in de zeventiende eeuw in Ierland. Hij had op een universiteit gewerkt en zich gespecialiseerd in scheikunde, filosofie en alchemie.

Zachary vertelde aan Boyle dat hij chemie wilde studeren. Dan zou hij veel meer leren over hoe chemische reacties tot stand komen en echt moeilijke proeven kunnen doen. Hij kon bijna niet wachten totdat hij naar de universiteit kon gaan.

Boyle gaf tips over eenvoudige en ongevaarlijke experimenten die hij in zijn laboratorium thuis kon uitvoeren. Denk maar aan cola met mentos en baking soda met azijn. Hij was net als een mini-coach voor Zachary.

Op een vrijdagavond, het was al over elfen, hadden Zachary en Boyle weer een diepgaand gesprek. Plotseling hoorde Zachary voetstappen.

Zijn kamerdeur ging open en Suzy stapte naar binnen.

“Kan je niet kloppen?”, vroeg Zachary geïrriteerd.

Suzy was op haar beurt ook boos. “Je verstoort mijn slaap al maanden met je gebabbel. Met wie praat je eigenlijk?”

Haar kamer was precies naast die van hem. 'Ik moet voortaan wat zachter praten met Boyle', dacht Zachary.

"Met niemand", zei hij onschuldig. "Waarschijnlijk sprak ik in mijn slaap. Ga maar weer liggen." Hij duwde haar de kamer uit.

Suzy geloofde er niets van. Er moest iets in zijn kamer zijn, dat ze niet mocht zien. De volgende dag, toen Zachary naar zijn schaakclub was gegaan, onderzocht ze zijn kamer. Ze keek in alle bureaulades en kasten. Ze zocht ook onder het bed en zelfs in de prullenbak. Helaas zonder succes. Toen zag ze Boyle op het bureau staan.

'Rare pop', dacht ze. Ze begreep niet waarom Zachary zo dol was op die pop. Bovendien was hij al twaalf. Een jongen van twaalf speelde toch niet met poppen. Ze pakte Boyle vast en liep met hem naar buiten. Doordat ze hem strak vasthield, bewoog hij even. Dit voelde de oplettende Suzy meteen. Ze gooide hem van zich af. Boyle smakte neer op de stenen vloer.

"Au!", schreeuwde hij.

Suzy schrok. Wat was dat voor engs?!

"Auuuuu", kermde Boyle nogmaals. Zijn been was gebroken.

"Help! Help!", schreeuwde Suzy.

Haar moeder kwam aangerend. "Suzy, wat is er? Waarom schreeuw je zo?"

"Die pop...", gilde Suzy in doodsangst. "Hij praat."

Boyle probeerde overeind te komen. Moeder zag het niet, maar Suzy wel. Ze gaf Boyle een schop. Hij zeilde de trap af. Beneden bleef hij roerloos liggen. Moeder raapte de pop op en bekeek hem. Boyle was bewegingloos. Zijn ogen waren star.

"Zijn been is kapot, maar verder zie ik niets vreemds", zei ze. "Kom maar naar

beneden.”

Trillend en bevend zakte Suzy tree voor tree de trap af.

“Kijk dan.” Moeder hield de pop omhoog, maar Suzy weerde haar af.

“Nee”, gilte ze. “Haal hem weg. Hij praat.”

Haar moeder haalde haar schouders op. Ze deed de pop in een plastic zak en liet hem op de keukentafel liggen.

Daar vond Zachary hem toen hij thuiskwam. Boyle heeft nooit meer gesproken. Zachary was een hele tijd verdrietig, maar hij besloot Robert Boyle te eren door hun gemaakte afspraken over chemie na te komen. Hij gaf hem een mooie plek in zijn laboratorium. Toen hij ging studeren nam hij hem mee. Overal kreeg hij een ereplaatsje. Ook toen Zachary een beroemde chemicus was geworden, mocht Boyle zijn experimenten gadeslaan vanaf een speciale plek, vanwaar hij alles goed kon overzien.



Op een middag speelden Sijone en haar broer tussen de rotsen van de sula dicht bij hun dorp.

“Een vis, een vis”, lachte Sijone. Een zilveren lijfje glibberde over haar dijen. Ze graaide wild om zich heen.

“Beet!” In haar hand spartelde een sriba.

Op dat moment werd de rivier boos en een bruisende stroom sleurde haar mee de diepte in. Haar oren suisdan steeds luider tot opeens... Pang! De druk was weg. Ze kon vrij ademen en zweefde heel rustig de diepte in, tot ze terecht kwam op de met dik mos begroeide rivierbodem.

“Hé, wat doe jij daar?”

Een vrouw kwam op haar af.

“Wat een vies mens”, schoot het door Sijone heen.

De haren van de vrouw hingen als warrige strengen katoen aan haar hoofdhuid. Hier en daar was een slijmerig groen blad in een knoop vast blijven zitten. Het enige kledingstuk dat de vrouw droeg, een lap om haar heupen, was vuil, gerafeld en hing scheef.

Ze prikte dreigend naar Sijone met een kromme, dode tak.

“Jij bent zeker een nieuwe. Die zijn altijd zo dom. Schiet op. Kom mee.”

Ze draaide zich om en liep weg.

Geschrokken zag Sijone dat over de hele lengte van haar ruggenwervel een vin groeide. Toen de vrouw merkte dat Sijone geen aanstalten maakte haar te

volgen, keerde ze terug en gaf haar een slag in het gezicht.

“Au”, gilte Sijone. Ze proefde bloed in haar mond. Haar lip was gesneden.

“Vooruit! Lopen!”, snauwde het viswif.

Door tranen verblind strompelde Sijone achter haar aan. Wat voor plaats was dit? In haar dorp had ze nog nooit iemand een kind zien slaan.

De riviervrouw stopte bij een veld dat zo groot was, dat Sijone het einde ervan niet kon zien. Overal lagen witte krijtrotsen waardoor goudaders liepen. De meeste aders waren dun als bladnerven, maar ze zag ook vingerdikke aders tussen het steen glanzen.

Tientallen mannen, vrouwen en kinderen waren aan het werk. Hun zwarte haren vielen sluik en glanzend op hun schouders. De mannen droegen een lendendoek en de vrouwen een schaamschortje. De kinderen waren naakt. Ze hadden geen vinnen. ‘Deze mensen lijken op mij’, schoot het door Sijone heen.

Een man hakte met een bijl in een rotsblok. De brokken die daarbij los sprongen, werden verzameld door twee vrouwen. Ze verbrijzelden het krijt met een platte steen, zodat alleen het goud overbleef. Om de rots zwermde kinderen die het mos uitkamden op restantjes goud, die de vrouwen over het hoofd hadden gezien. Het schone goud werd in krabbenschalen gestopt.

Het viswif tuurde met de hand boven haar ogen het veld af. Vanuit de verte kwam een man aangelopen. In zijn hand had hij een puntige stok.

“Sibari, hoe gaat het?”, groette het viswif.

“De slaven zijn luier dan ooit. Ze gaan liever dood dan de handen behoorlijk uit te steken. Vandaag heb ik er twee moeten doodranselen”, antwoordde Sibari zorgelijk.

“Het zijn ellendelingen”, knikte de vrouw. “Deze hier – ze wees naar Sijone –

weigerde gewoon mee te komen.”

“Ze ziet er niet slecht uit”, zei Sibari, terwijl hij Sijone keurend opnam. “Maak je mond eens open.”

Sijone keek de man verbaasd aan.

“Mond open”, blafte het viswif en ze trok Sijone’s kaken van elkaar.

“Hmm. Haar gebit is in orde.”

Sibari betastte de spieren van haar bovenarmen. “Wat kost ze?”

“Twee schalen goudpitten lijkt me niet slecht.”

Sibari had geen moeite met de prijs. “Hé, breng twee schalen hier”, schreeuwde hij naar een kleine jongen.

De vrouw woog de schalen in haar hand, knikte even en liep toen weg. Met zijn stok wees Sibari naar een twee meter hoge krijtrots. “Ga daar maar helpen”, zei hij.

De dagen die volgden, gingen in een waas aan Sijone voorbij. Ze was steeds moe, want Sibari zag er met zijn stok op toe dat ze elke dag minstens vijftientig schalen goud vulde. Ze deelde haar werk, het oprapen van weggerolde krijtblokjes, met Tichli, een meisje van ongeveer dezelfde leeftijd.

Tichli haatte het slavenwerk. Elke dag op het akelige goudveld was er één te veel. Bokkig schopte ze tegen de goudsteentjes.

“Werk een beetje door. Kijk eens hoe weinig schalen we hebben.” Sijone ergerde zich. “Straks krijgen we weer geen rantsoen.”

“Ach, wat maakt het uit? Dit is toch geen leven. Ik verlang naar vrijheid.”

“Vrijheid? Wat bedoel je?”

Tichli keek ernstig.

“Binnenkort vieren onze meesters het offerfeest van Korokoroko.”

“Korokoroko?”

“Korokoroko, de god van de rivier. Hij is heer en meester over alles wat leeft in het stromende water. Zijn belangrijkste wapendienaren zijn de zwartbuikige kaaimannen; gulzige, wreedaardige monsters, die met hun malende kaken iedere ongehoorzaamheid met genoeg afstraffen.

De vismensen vereren Korokoroko met kostbare geschenken. Dan blijven de kaaimannen ver van de goudvelden.”

“Wat heeft dat met onze vrijheid te maken?”

“Er is maar één weg die leidt naar de wereld waar wij vandaan komen en die gaat langs de offerplaats van Korokoroko”, zei Tichli grimmig.

Sijone huiverde. Een rilling kroop over haar rug, maar toch vroeg ze door.

“Hoe moeten we daar komen?”

Het leek of Tichli terugkrabbelde, toen ze Zijne's opwindung zag.

“Dat is het juist. Alleen de vismensen kennen de weg.”

Sijone was teleurgesteld. De gedachte aan thuis vervulde haar met heimwee.

“Wist je dat onze meesters slaven offeren aan Korokoroko?”

Tichli vermeed zorgvuldig om Zijne in de ogen aan te kijken.

‘Is dit echt of droom ik?’ Vóór Sijone liep een rivierman. Aan weerszijden van zijn rugvin hingen zwaarbeladen draagmanden. Vóór hem liep Sibari. Hij was ceremonieel uitgedost. Dikke rijen aaneengeregen vissentanden bedekten zijn borst en polsen. Zijn hoofdhaar ging schuil onder een krans van wier en krabbenscharen. Achter Sijone kwam een gewapende krijger. Met zijn punttak dwong hij haar het hoge looptempo van de groep bij te houden. Achter de krijger liepen nog twee dragers.

Sijone bewoog haar armen. De vezels waarmee haar polsen op haar rug waren gebonden, sneden in haar vlees. De pijn was echt. Haar nachtmerrie was werkelijkheid.

Die middag was ze, zoals gewoonlijk, na een dag van uitputtende arbeid met de lange rij slaven mee gesjokt naar de haveloze nachtverblijven.

Ze kon zich niet meer herinneren wanneer ze in slaap was gevallen, maar het was al ver in de nacht, toen ze een zware mannenhand voelde die haar mond bedekte om te voorkomen dat ze de andere slaven wakker zou schreeuwen.

Wat ging er gebeuren?

Ze hadden een paar uur gelopen, toen de weg over de rivierbodem steiler werd. De druk van het water op Sijones lichaam nam toe. Ze kwam in ademnood, maar net toen ze dacht dat ze zou stikken, vulden haar neusgaten zich met zuurstof. Ze was boven het wateroppervlak.

Eén voor één kwamen ze uit het water. Het was fris en het woei. De koude druppels op haar lijf bezorgden Sijone kippenvel. De met witte keien bezaaide rivierbodem lag droog. Sibari stevende af op een afgeplatte rots in het midden van de stroombaan.

Vlak ervoor hield hij halt en hief beide armen omhoog.

“Gegroet zij Korokoroko”, riep hij luid. Hij boog diep naar de grond. Toen hij weer rechtstond, keerde hij zich langzaam om. Zijn blik bleef op Sijone rusten. De helpers lieten hun draagmanden van hun rug glijden en liepen naar haar toe. De

doffe mist van vermoeidheid trok weg uit Sijones hoofd. Ze begreep haarscherp welk lot haar wachtte. In paniek probeerde ze weg te vluchten. Binnen enkele tellen hadden de mannen haar vastgegrepen. Ze bonden nu ook haar enkels vast.

Sibari klom op de rots. Zijn helpers tilden Sijone over de rand. Sibari sleepte haar naar het midden, waar hij haar rug opduwde tot ze kwam te zitten. Zingend strooide hij klompjes van puur goud in een cirkel om haar heen. De drager reikte hem kunstig bewerkt wapentuig, sierlijk vlechtwerk en potten met zeldzame schelpen en vissentanden in alle soorten en maten aan. Het altaar werd overladen met het beste wat de vismensen te bieden hadden.

Ongeduldig keken de jonge mannen toe hoe de laatste offergaven werden uitgestald. Het wassende water spoelde al over hun voeten. Zo snel als mogelijk was, zonder oneerbiedig te zijn, sprong Sibari van de rots af en nam zijn plaats aan het hoofd van de stoet weer in.

In ganzenpas gingen de mannen op de stijgende waterlijn af. Geen van ze keek ook maar één moment achterom.

Sijone rukte aan haar boeien, maar die waren strak vastgebonden. Het water had het bovenvlak van de offersteen bereikt en genadeloos steeg het peil met de seconde.

Sijone begon te huilen, eerst zachtjes, dan steeds harder tot tenslotte gierende halen, waardoor haar schouders schokten.

“Arghh!”

Een snik stokte in haar keel en sloeg om in een harde angstkreet. Ze had de lange, geribbelde kaaimanruggen herkend. Met de dood voor ogen worstelde ze als een gek met haar touwen. Ze kwam niet los. De touwen sneden alleen maar dieper bij elke beweging die ze maakte. Het water was de goudstukken gepasseerd en raakte nu de onderkant van haar dijen. Sijone werd overmeesterd door een radeloze paniek. Heftig trapte ze de offergaven weg.

“Hou op!”

Twee handen grepen haar schouders en schudden haar ruw door elkaar tot ze weer stil lag. Een vlijmscherpe bamboenerf werd tussen haar gebonden polsen gestoken en met een haal was ze vrij. Hetzelfde gebeurde met haar enkels. Tichli stond over haar gebogen.

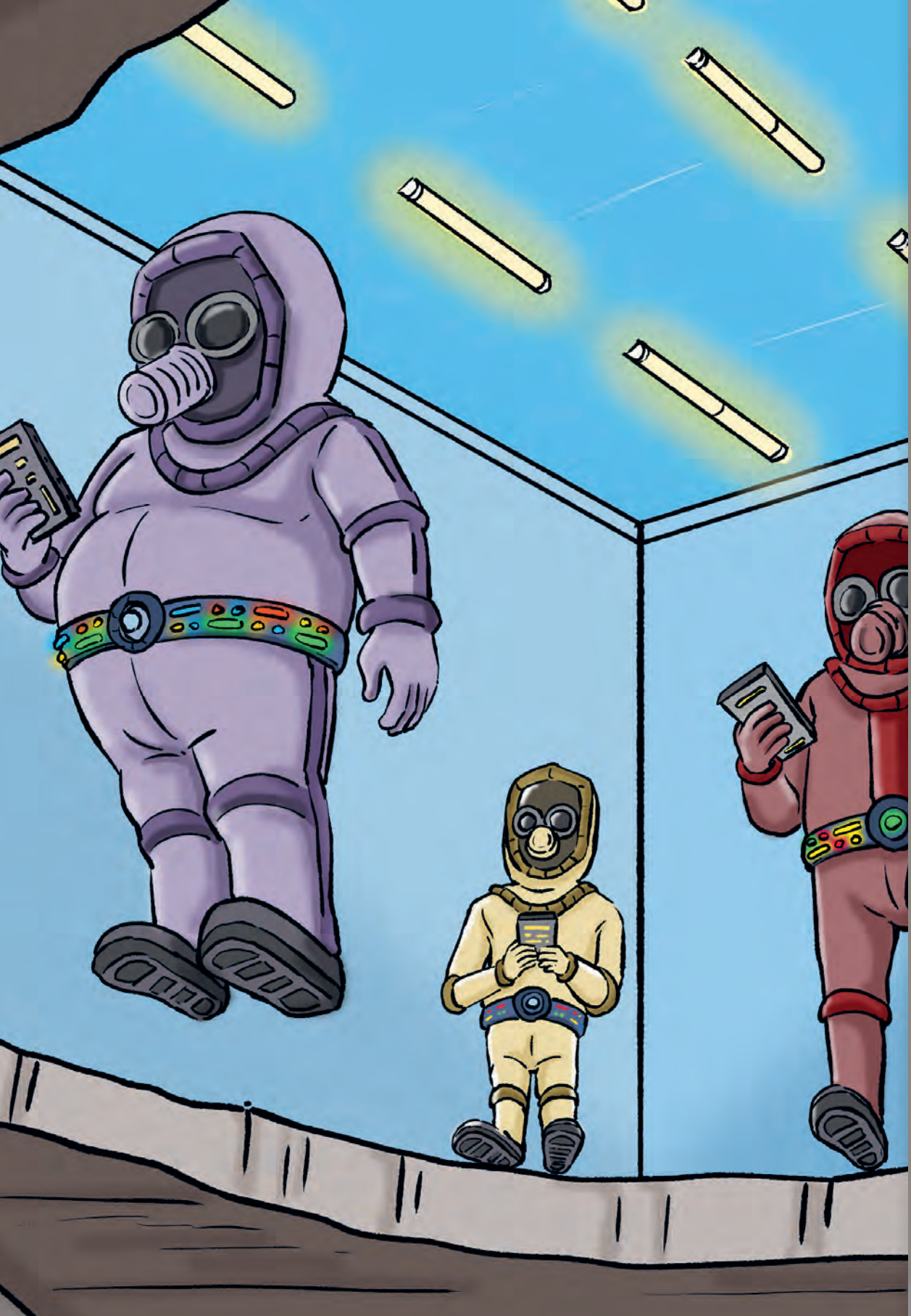
“Vlug, de kaaimannen komen.”

Ze greep Sijone bij haar bovenarm en stootte haar met zoveel kracht van de steen af, dat ze in het water viel. Het geplons trok onmiddellijk de aandacht van de kaaimannen. Hun boomstamachtige ruggen dreven in hun richting en nu waren ook hun loerende ogen en donkere neusgaten boven het water te zien.

“Naar de kant”, commandeerde Tichli, die ook in het water was gesprongen. Tegelijkertijd gooide ze een grote brok goud de andere kant op om de kaaimannen af te leiden.

De angst zweepte Sijone op tot een ongeken­de snelheid. Ze keek pas achterom toen ze, met een hart dat elk moment uit elkaar kon barsten, de rivieroever had bereikt. Huilend omhelsden Sijone en Tichli elkaar.

Tichli had gezien hoe Sijone was weggesleept en ongemerkt had ze de stoet gevolgd. “Stil maar, stil maar”, zei het meisje. “Het is voorbij. We kunnen naar huis.”



“Poes, poes, mooie poes...”

Bekka stopt plotseling met zingen. Haar oudere zus, Dionne, staat tegenover haar met haar handen in de zij. Ze kijkt boos.

“Je laat weer alle werk voor mij. Jij moest toch vaatwassen? De hele dag loop je met die poes op je armen te dromen en te zingen. Ga vaatwassen voordat mama komt.”

Vlekje, die de boze stem hoort, springt uit de armen van Bekka en vlucht het huis uit. Bekka houdt helemaal niet van vaatwassen. Al dat vettige gedoe en die vieze potten. Ze wil veel liever bezemen, maar deze week is het haar beurt om te wassen. Gelukkig is er niet zoveel en heeft mama de potten al een beetje gespoeld. Snel wast ze de vaat en gaat dan op zoek naar haar poes.

“Vlekje, Vlekje”, roept ze.

“Heb je mijn poes gezien?”, vraagt ze aan Dionne, die een boek zit te lezen.

“Vlekje is onder het huis gegaan”, antwoordt haar zus wrevelig. “Bovendien is het jouw poes helemáál niet. Vlekje is van mama, zij heeft haar gevonden en zij heeft haar die naam gegeven.”

“Maar ik zorg voor haar. Ik geef haar eten en ze slaapt altijd in de doos in mijn kamer”, zegt Bekka, “dus ze is ook van mij!”

Mama was op een dag met een mooie jonge poes thuisgekomen. Geen baby meer, maar nog wel een kitten. Ze had een beetje boter aan haar voorpootjes gesmeerd en haar neergezet op de grond in de keuken.

“Waarom doe je dat?”, vroeg Bekka nieuwsgierig.

“Een poes die je zomaar in een vreemde omgeving neerzet, raakt in paniek en

rent weg. Als je boter op haar pootjes smeert, gaat ze haar poten schoon zitten likken. Terwijl ze likt, luistert ze en kijkt om zich heen en went een beetje aan de omgeving.”

Bekka was meteen verliefd op de mooie, roodbruinegevlekte poes en had al besloten dat het háár poes zou worden. Ze liep de hele dag met het beestje op haar arm, terwijl ze voor haar zong of tegen haar praatte.

Nu Vlekje niet bij haar is, voelen haar armen leeg aan. Ze wil iets vasthouden. Ze is zo gewend dat de poes op haar arm ligt. Ze kijkt onder het huis en roept weer. Vlekje komt maar niet. Ze zoekt op het erf tussen de busibusi. Maar ook daar is Vlekje niet. Ze loopt om het huis en kijkt van verschillende kanten nog eens onder het huis. Aan de zijkanten van het onderhuis is er nog een beetje licht en kan je wat zien, maar in het midden is het aardedonker. Zou Vlekje daar zijn? Misschien is er iets met haar gebeurd.

Bekka knielt naast de vier treden tellende trap. Ze pakt haar rok bij elkaar, stopt die in de pijpen van haar onderbroek en steekt haar hoofd onder het huis. Het ruikt er muf. Vies is die lucht. Ze vermant zich. Op handen en voeten kruipt ze over de vochtige, groenbeschimmelde aarde. Af en toe stopt ze om Vlekje te roepen. Haar ogen wennen langzaam aan het donker. Ze is bijna in het midden van het onderhuis. Opeens voelt ze haar rechterhand in een gat glijden. Geschrokken trekt ze zich terug en slaat haar hoofd hard tegen een balk. Ze wrijft zachtjes over de pijnlijke plek. Gelukkig bloedt het niet.

Dan kruipt ze langzaam weer verder. Ze let nu goed op waar ze haar handen neerzet. Ze ziet het gat weer. Het is ongeveer zo groot als een gepelde kokosnoot. Ze buigt haar hoofd, voelt even met haar vingers langs de rand en gluurt erin. Het gat is donker. Iets in haar binnenste vertelt haar dat het gat met Vlekjes verdwijning te maken heeft.

“Vlekje”, roept ze en luistert. Ze hoort niets.

“Vlekje!” Ze luistert weer.

Dan roept ze heel hard.

“Vlèèèk...je!”

Er komt geen reactie.

Ze veegt haar handen aan haar bloes. Dan gaat ze op haar zij naast het gat liggen, haar hoofd steunend op haar linkerarm. Ze tuurt weer in het gat. Het is er nog steeds donker, eindeloos donker. Haar knieën doen pijn. Ze is moe van het kruipen en blijft op haar zij liggen. Ze blijft wachten, want ze weet zeker dat Vlekje in dat gat zit. Af en toe roept ze haar naam. Bekka krijgt het benauwd van de muffe aardegeur. Waar blijft Vlekje toch?

Dan ziet ze opeens een beetje licht in het gat. Het licht flakkert en verdwijnt dan. Het is weer donker. Bekka vraagt zichzelf af of ze het wel goed heeft gezien.

Ze roept weer: “Vlekje, Vlekje, kom dan! Ik ben hier, kom dan!”

Geen antwoord. Bekka wacht. Voorzichtig richt ze zich op, bang om haar hoofd te slaan. Ze kan zich niet goed bewegen. De ruimte is klein en het is warm. Het stinkt ook. Die schimmellucht is vies. Bah! Ze wordt helemaal suffig en is nat van het zweet.

Dan ziet ze weer licht flitsen in het gat. Het licht wordt sterker, blijft langer aan. Ze kan naar binnen kijken. Het licht wordt zo fel, dat ze erdoor wordt verblind. Ze knippert een paar keer met haar ogen en kan dan iets beter zien. Voorzichtig gaat ze gebogen op haar knieën zitten, met haar ogen recht boven de opening. Het is net alsof ze door een sleutelgat kijkt.

In de diepte ziet ze een grote ruimte, een ronde kamer. Ze ruikt nu iets anders. Het is niet de vieze ondro-oso-schimmellucht. Het is de geur van medicijnen. Zo ruikt het op de poli, waar ze met mama naar toe moest toen ze eens door een valse hond was gebeten. De medicijnlucht komt uit het gat. Ze trekt haar hoofd een beetje terug. Dan hoort ze iets. Is het gemiauw? Heel zacht miauwen ja, dan stopt het.

Wanneer ze weer in het gat kijkt, ziet ze dat er mensen in de kamer lopen.

De kamer lijkt steeds groter en ruimer te worden. Zijn het wel mensen? Ze hebben handen en voeten en ze staan rechtop als mensen. Toch zien ze er raar uit. Ze ziet grote en kleine figuren, dikke en magere, allemaal met mooie gekleurde kleding. Nieuwsgierig kijkt ze. Nu ziet ze het verschil. Allemaal hebben ze een lange mond. Ze kijkt nog beter. Nee, ze hebben iets vóór hun mond. Het lijkt op een cup. Het is best mooi en heeft dezelfde kleur als hun kleding. Hun hoofd is bedekt en ze hebben ook allemaal een grote bril op, waarmee ze naar de grond kijken. Sommige brillen zijn donker, net zonnebrillen. Hé, wat is dat nou? De 'mensen' lopen niet. Ze glijden gewoon vooruit, terwijl hun benen stil blijven. Dit heeft ze nog nooit gezien!

Om hun middel dragen ze een brede riem met gekleurde lichtjes en een heleboel knoppen. Bijna allemaal hebben ze iets in hun hand, dat op een mobiele telefoon lijkt. Hun handen zijn ook zo raar! Grote handen met lange vingers en kolossale duimen, waarmee ze constant op knopjes drukken. Bekka denkt dat de knopjes met het glijden te maken hebben. De vreemde figuren drukken steeds op knopjes in het midden van de riem en glijden dan vooruit, achteruit, naar links of naar rechts. Op verschillende plekken in de ruimte zijn er lage bankjes, waar de vreemde figuren op zitten. Als iemand opstaat, neemt een ander zijn plaats in. Het lijken rustpunten, waar ze energie vandaan halen om verder te gaan.

Dan ziet Bekka Vlekje. Ze springt op schoot van één van de figuren. Die schrikt ervan. Zijn hoofd gaat schokkend heen en weer. Zijn armen bewegen met kleine rukjes. Ook zijn voeten beginnen te trappelen. Hij trekt de bril van zijn gezicht en de sjaal van zijn hoofd. Het is geen hij! Bekka ziet een vrouw met lang, krullend, zwart haar. De vrouw wil dat ding voor haar mond weghalen. Het gaat moeilijk. Haar armen schokken en haar hoofd gaat heel snel heen en weer. Vlekje is van haar schoot gesprongen en kijkt verbaasd omhoog.

Dan klinkt een luide, zware stem. "De stroom is uitgevallen, blijf rustig!"

Bekka weet niet waar de stem vandaan komt. Geen van de figuren reageert, alleen die ene vrouw. Het lijkt alsof de anderen niets gehoord hebben. De vrouw

trekt aan dat ding voor haar mond. Het is er al bijna af, maar dan laat ze het en nog steeds trillend en schokkend trekt ze met een onverwachte ruk de brede riem van haar middel af. Direct komt haar lichaam tot rust. De mondkap valt op de grond. Ze lijkt nu op een gewoon mens.

De stem commandeert streng: "Doe direct je riem weer om!"

De vrouw negeert de stem en kijkt om zich heen. Alle anderen hebben hun mondkap en bril nog op. Van allemaal zijn de hoofden nog bedekt en de riemen om hun middel, maar sommigen worden onrustig.

De stem schreeuwt: "Niets uittrekken! Alles is zo weer in orde."

Bekka ziet dat anderen ook beginnen te schokken en toch hun bril en mondkapje proberen af te doen. De vrouw gaat ze helpen.

"Niet doen!", klinkt de stem weer boos, "anders moet ik jullie straks een zware stroomstoot geven om jullie weer te kunnen overheersen."

De mensen zonder mondkap praten druk met elkaar. Het zijn allemaal vrouwen. Bekka kijkt vol spanning toe. Ze ziet dat ze elkaar helpen om kapjes en riemen af te rukken. Ze willen niet meer onderdrukt worden. Ze willen vrij zijn. Allemaal trekken ze aan elkaar om de bedekking van hun gezicht en hoofd te verwijderen en vooral de riem die hun willoos maakt moet eraf.

"Miauw", hoort Bekka opeens. "Miauw."

Ze voelt iets zachts tegen haar benen.

"Vlekje", roept ze opgelucht. Ze pakt hem vast en drukt haar gezicht in zijn vacht. Ze ruikt vaag een medicijnlucht.

Dan hoort ze haar moeder roepen. Met Vlekje tegen haar zij aangedrukt kruipt ze onder het huis vandaan. Ze zit onder het zand en zwarte veggen.

"Vlekje was daar", zegt Bekka, "in een gat onder het huis met allerlei vreemde

mensen, die door een riem met knoppen in de macht waren van een boze stem. Vlekje heeft ze wakker gemaakt. Nu zijn ze vrij.”
Haar moeder kijkt haar vreemd aan en zegt: “Bekka, meisje, yu lay fantasi, yere.”



Meneer Santekkar, de minister van Ontwikkeling, keek op zijn telefoon. De batterij was op tien procent, zoals hij had verwacht. Hij had de hele ochtend en middag zijn telefoon expres niet opgeladen, omdat hij er een test mee wilde doen. Hij zat op de achterbank van zijn dure, zwarte ministersauto. Terwijl de chauffeur de auto moeiteloos door het verkeer loodste, keek de minister glimlachend naar buiten. De stad was niet druk en hij zag enkele mensen al wandelend foto's maken met hun telefoon.

Hij dacht: 'Als ze eens wisten wat ik wist. Deze mensen zullen wereldgeschiedenis meemaken hier in Suriname. Die gekke uitvinder gaat van Suriname een wereldstaat maken. En mij superrijk. Misschien kan ik dan eindelijk op vakantie naar Singapore.'

Minister Santekkar schaamde zich een beetje dat hij met zijn salaris alleen naar Amerika en Europa op vakantie kon gaan en niet naar Singapore, zoals zijn rijkere buitenlandse collega's. 'Maar met de winsten die professor Vindal voor me gaat maken, kan ik overal op vakantie gaan!'

Zijn gedachten gingen terug naar drie weken geleden, toen hij een oproep kreeg van professor Vindal.

Iedereen kende de verhalen van de excentrieke uitvinder. Als jongen al had professor Vindal zijn eigen computer gebouwd. Op school demonstreerde hij hoe hij van lood kleine druppels vloeibaar goud kon maken. Er waren geruchten dat hij een draagbare vliegmachine in een koffer verborg en dat hij wandelende robots had die voor hem kookten en zijn kleren wasten. Niemand wist dat zeker, want na zijn schooltijd nam professor Vindal afscheid van de maatschappij en verdween in het bos. Tien jaren lang zag of hoorde niemand meer iets van hem.

Tot er op een dag midden in de stad een toren werd gebouwd. Niemand wist wie de eigenaar was, tot er een grote V met een veertje aan de zijkant van het gebouw werd bevestigd. Het was de toren van professor Vindal. Toen de

constructie klaar was, gingen de lichten aan, maar niemand kwam binnen of buiten het gebouw. Niemand kende iemand die daar werkte. Het leek alsof de toren helemaal leeg was.

De minister was daarom verbaasd toen hij uitgenodigd werd voor een bezoek aan de toren. Daar aangekomen zag hij dat hij niet de enige was die een uitnodiging had gekregen. Meneer Henswatkhan, een invloedrijke parlementariër, en mevrouw Ringheim, de eigenares van het grootste handelsbedrijf in Suriname, stonden bij de ingang. Zij waren net zo nieuwsgierig als de minister naar de reden van de uitnodiging. Toen ze naar voren liepen, gingen de deuren vanzelf open. Een stem klonk uit de luidsprekers aan de muren.

“Welkom geëerde gasten. Volgt u alsjeblieft de lichten op de grond naar de conferentiezaal.”

“Was dat professor Vindal?”, vroeg de parlementariër aan de minister. “Ik heb zijn stem nooit eerder gehoord.”

De minister trok zijn schouders op. “Geen idee.”

Mevrouw Ringheim mopperde. “Wat voor poppenkast is dit? Elke seconde die ik hier loop te verdoen, verlies ik een half miljoen SRD's!”

De minister wist dat ze het bezoek voor geen goud had willen missen, maar het was haar handelstactiek om mensen te misleiden. Mevrouw Ringheim kon winst op kilometers afstand ruiken. En in dit geval vermoedde ook zij dat Vindal iets lucratiefs had bedacht.

Ze volgden de verlichte tegels naar een grote conferentiezaal. Ze verwachtten dat Vindal hen daar op zou wachten, maar er was alleen een groot scherm waarop een grote V met een veertje was geprojecteerd.

“Geachte genodigden, welkom. Ik ben professor Vindal en ik bied u mijn verontschuldigingen aan, dat ik u niet persoonlijk begroet. Ik ben heel schuw voor mensen. Maar ik heb jullie hier geroepen omdat ik een cadeau heb voor

heel Suriname”, zei de stem uit de luidspreker.

Op het scherm verscheen een soort plattegrond.

“Ziehier, het schema van de toren waar u nu in zit. Het is geen normale toren, maar een krachtcentrale. De energie die wordt opgewekt, is honderd procent milieuvriendelijk, eindeloos hernieuwbaar en kosteloos.”

De drie mensen waren stomverbaasd.

“Onmogelijk!”, riep mevrouw Ringheim. “Niets is kosteloos. Alles komt van wat of heeft wat nodig om te winnen. Olie, wind, water... Noem maar op. Het moet gewonnen worden met dure machines en mankracht. Ik ken geen enkele energiebron die niets kost om te winnen?”

Op het scherm werden schema's en formules geprojecteerd, terwijl Professor Vindal uitleg gaf:

“De energie komt uit het magnetisch veld van de aarde. Zolang de Aarde draait, zal deze bron onuitputtelijk zijn. Met de machines die ik hier gemaakt hebt, kan iedereen deze energie draadloos krijgen. Het wordt verzonden en opgevangen zoals wifi.”

Henswatkhan onderbrak hem. “Draadloos? Dat is onmogelijk!”

“Het is niet onmogelijk”, zei professor Vindal geduldig. “Nu al kunnen smartphones opgeladen worden als je ze op een wireless charging pad zet. Dit is hetzelfde, alleen op een veel grotere schaal. Kijkt u maar naar uw telefoons. De machine is al aan, en bezig jullie telefoons op te laden.”

De gasten pakten hun telefoon. Minister Santekkar zag dat zijn telefoon inderdaad volgeladen was. Vindal loog dus niet. De telefoon had van ergens de verbruikte energie weer opgeladen.

“Ongelooflijk”, zei hij.

“Ik ben er niet van onder de indruk”, wierp meneer Henswatkhan tegen. “Het is een leuk proefje, maar hoe zit het met een wasmachine of ijskast? Zij trekken veel meer energie dan zo’n kleine telefoon.”

“De energie is ongelimiteerd. Daarom hebben we deze opvangers.”

Het scherm liet een machine zien, die ook in de zaal stond; een kastje met een antenne en stopcontacten. “Deze opvangers hoeven alleen in huis geplaatst te worden en dan kunnen de apparaten via de stopcontacten stroom krijgen.”

“En hoeveel van deze apparaten heb je?”, vroeg mevrouw Ringheim, wiens hersenen plotseling in overdrive berekeningen begonnen te maken.

“De productie is al hard op gang. Binnen een paar weken verwacht ik genoeg te hebben gemaakt om te kunnen leveren aan iedereen in Suriname”, antwoordde Vindal.

“Je doet al deze dingetjes stillletjes op eigen houtje. En nu pas kom je ons zeggen?”, riep mevrouw Ringheim uit.

De minister stond op. “Professor Vindal, wij zijn heel blij met uw uitvinding, maar u overvalt ons een beetje. We hebben meer tijd nodig om het volk hierop voor te bereiden. Mijn vraag is, wat verwacht u van ons? Wat wilt u dat wij moeten doen?”

“Ik heb deze technologie ontwikkeld om aan Suriname cadeau te geven. Ik heb zelf al een idee hoe dat moet gaan, maar ik wil weten hoe jullie het zouden doen. Hoe zouden jullie deze technologie gebruiken als niet ik, maar jullie deze technologie ontwikkeld hadden? Als ik jullie mijn apparaten nu geef, hoe zouden jullie het aan Suriname geven?”

Het was even stil. Toen sprak mevrouw Ringheim als eerste. Ze scheen niet gehoord te hebben dat Vindal de apparaten cadeau wilde geven.

“Het hangt er vanaf hoe duur je ze aan me verkoopt. Ik zou de apparaten

verhuren. Als je dempers op zo'n kastje kan zetten, kan ik drie betalingsgroepen maken. De goedkoopste kunnen voor een beperkt aantal apparaten stroom leveren, en de duurste voor alle apparaten. Die hebben dan geen dempers. Door te verhuren komt er altijd geld binnen voor het onderhoud en door verschillende groepen te hebben, zorgen we ervoor dat iedereen het zich kan veroorloven. De rijke mensen kunnen al hun apparaten gebruiken en de armen zullen net zoveel gebruiken als ze kunnen betalen."

Meneer Henswatkhan sprak als tweede.

"Het belang van het volk staat natuurlijk voorop, maar deze energie is te waardevol om zomaar aan mensen te geven, want ze zullen er misbruik van maken. Ik zou speciale gebouwen maken om van daaruit met de apparaten hele buurten van stroom te voorzien. Zo kunnen we zien hoeveel stroom sommige plaatsen gebruiken en belasting erop heffen. Mensen met veel apparaten zullen meer belasting moeten betalen dan mensen met weinig apparaten. Ondernemers, zoals handelaren en producenten, die hoeven juist minder te betalen. De belastinginkomsten zullen gebruikt worden om de apparaten en de gebouwen waarin ze zitten te bewaken en te onderhouden. Er moet een wet komen om dit alles te regelen en de mensen te kunnen straffen die zich niet aan de regels houden."

De minister sprak als laatst. Hij dacht aan de belangen van zijn partijgenoten en aan het beleid van de regering dat hij moest verdedigen.

"Professor, ik zal je een realistisch antwoord geven. Suriname heeft al een stroomverdeling. Het is niet gratis, maar daardoor is het een inkomstenbron voor het land. Als je gratis energie geeft, vallen die inkomsten weg. Ik zie jouw technologie eerder als een mogelijkheid om buitenlandse investeerders aan te trekken. De kosten in de houtsector, de goud- en oliewinning zullen aanzienlijk minder worden. Het volk hoeft er nog geen gebruik van te maken. Wanneer ons huidige systeem te verouderd is om langer te gebruiken, zullen we uw apparaten plaatsen zoals de vorige sprekers hebben voorgesteld. Dat is mijn voorstel. Zo help je de regering, die werkt in het belang van het volk."

Op het scherm was weer de V met het veertje geprojecteerd.

“Dank jullie allen voor jullie voorstellen, waarde gasten”, zei professor Vindal.

“Over drie weken verwacht ik u weer bij de toren om mijn besluit te vernemen.”

En toen was de vergadering over. Drie weken lang had de minister opgewonden uitgekeken naar de nieuwe meeting.

Terwijl zijn chauffeur de straat van de V-toren inreed, dacht Santekkar bij zichzelf: ‘Professor Vindal moet mijn plan het beste vinden. We zullen de grootste internationale bedrijven aantrekken en Suriname van ontwikkelingsland tot een wereldstaat maken.’

Op de parkeerplaats bij de toren stond een enorme truck, van waaruit dozen werden uitgedeeld, die waren beplakt met het logo van Vindal, een V met een veertje. De mensen leken blij met hun cadeau. Santekkar vroeg zich af wat er aan de hand was. Bij de ingang van de toren zag hij mevrouw Ringheim en meneer Henswatkhan staan. De handelaarster sprak met een van woede vertrokken gezicht tegen iemand via haar telefoon. De parlementariër schopte tegen de gesloten deur van Vindals toren.

Nog meer trucks reden naar buiten vanuit een ondergrondse garage van de toren. De minister stapte uit zijn auto. Beep! Hij keek op zijn telefoon. Het was volgeladen. De minister wist welke keuze Vindal had gemaakt.



Het jaar is 2120. De zeespiegel is flink gestegen, maar in Suriname hebben ze de kust kunnen beschermen met dijken en mangrovebossen. In Coronie is de kust zelfs uitgebreid met een groot stuk ingepolderd land. Bovengronds loopt een hoofdweg met een paar smallere zijwegen, waarlangs woonkernen zijn gebouwd. Onder de grond is er een inventief rioolsysteem dat het zeewater opvangt en terug naar zee leidt. Dat heet het Water Systeem.

Klink! Klonk! Beng! Een cel valt dertig meter naar beneden langs verschillende verdiepingen en buizen van het riool. Het is een smartphone die verder wordt meegevoerd door het water om ten slotte in een waterreservoir te belanden. Een awari heeft het glimmend ding gezien en duikt ernaartoe. Beet! Hij brengt het naar de zijkant, stopt dan plotseling. Hij spitst zijn oren, draait zijn kop luisterend van links naar rechts, maar ziet niets. Hij wil met het vreemde, glimmende ding naar een van de dunnere buizen om zijn buit rustig verder te onderzoeken. Maar nog voor het zover is, verplettert een zware schoen zijn kop. De mobiel valt uit de zijn klauwen. De eigenares van de schoen pakt het ding op. De voorkant is van glanzend zwart materiaal waarin ze zichzelf kan spiegelen. Ze ziet een meisje met een donkere huid en onverzorgd, ongelijk kroes haar. Als ze de spiegel verder van zich afhoudt, ziet ze haar dunne X-benen. Ze is gekleed in voddens die ooit shirts en shorts waren, en dikke boots van verschillende grootte.

“Wat is dit?”, vraagt het meisje zichzelf hardop af. Ze stopt de mobiel in de zak van haar short. “Misschien weet Vindal het.”

Ze pakt de awari op aan zijn staart en waadt door het water naar een grote buis aan de overkant. Ze gooit de awari over de buis, klimt erover heen en pakt het dode dier weer op. Ze loopt over een brede muur, met haar dikke schoenen balancerend op de brokkelende stenen, tot ze komt bij een groter reservoir met kolkend water. De muur loopt om het reservoir heen. Halverwege bevindt zich een smalle, gladde, ijzeren plaat waarlangs ze naar beneden kan glijden. Dan nog door enkele buizen en gangen tot ze op haar bestemming is.

“Vindal!”, roept ze.

Een kromme, oude man schuifelt uit een hol, gehuld in lagen van oude kleren, die hem als een mantel bedekken.

“Hé Rioolmeisje”, groet hij.

Rioolmeisje hoort zacht gepiep en een licht gebrom van onder zijn kleren als hij naar haar toeloopt.

“Alsjeblieft!” Rioolmeisje gooit de awari voor hem neer.

“Vindal”, zegt ze dan. “Kijk eens hier!”

Ze geeft hem de telefoon.

“O, dat is een mobiele telefoon, een cell.”

“Een cell?”

“Het is iets van boven.”

Rioolmeisje heeft haar hele leven in het riool gewoond en weet niets van de wereld boven. Ze kent geen zonlicht, geen andere mensen, geen telefoons en geen internet.

Vindal drukt op een bepaalde plaats. De achterkant van de cell springt open. Hij zoekt onder zijn kleren en haalt een soort naald tevoorschijn. Hij duwt en draait ermee in de chip van de telefoon. Dan maakt hij het toestel weer dicht. Hij drukt op de toetsen tot hij een langgerekte pieptoon hoort die uiteindelijk wegvaagt. Het scherm licht op en Rioolmeisje ziet zoveel kleuren dat het haar verblindt.

“Deze telefoon heet Anya. Zeg hallo tegen Anya.”

“Hallo Anya.”

“Hallo”, zegt de telefoon terug. “Hoe heet jij?”

“Zeg je naam, maar”, zegt Vindal.

“Rioolmeisje.”

“Hallo Rioolmeisje. Ik ben Anya, jouw persoonlijke assistent.”

“Alsjeblieft”, zegt Vindal. Hij geeft de telefoon weer aan Rioolmeisje.

“Er is veel in de wereld dat je niet weet. Anya kan je van alles vertellen. Je hoeft het haar maar te vragen ”

“Hmm, Anya! Laten we op awari’s gaan jagen”, stelt Rioolmeisje voor.

“Awari, Surinaamse naam voor buidelrat”, zegt Anya.

Rioolmeisje en Anya gaan samen op awari’s jagen. Anya moet wel vaker gezegd worden om stil te blijven, want ze wil alle feitjes luidop zeggen. Dat schrikt de awari’s af. Maar al gauw leert ze wanneer ze stil moet blijven.

Na een vangst van drie awari’s zegt Rioolmeisje: “Is mooi toch?”

Anya antwoordt: “Maak een foto!”

“Wat is een foto?”

“Open de camera app, en klik op de grote knop om een foto te maken!”

Anya maakte het icoontje extra groot, zodat Rioolmeisje het ziet. Rioolmeisje opent de camera app en drukt op de knop. Verrukt bekijkt ze de dode awari’s.

Rioolmeisje brengt Anya naar haar hol. Het is een oude buis waar geen water meer doorheen stroomt. Daar bewaart ze de rommel die ze in het riool vindt en denkt te kunnen gebruiken, zoals oude kleren en schoenen.

“Is het mooi?”, vraagt Rioolmeisje.

“Maak een foto om het te herinneren”, zegt Anya.

“Okay!” Rioolmeisje klikt weer.

“Dat is een prachtige foto!”, zegt Anya, terwijl Rioolmeisje de foto bewondert.

“Ken je een verhaal voor me?”, vraagt Rioolmeisje.

“Zoeken op internet. Surinaamse verhalen van Arki Wan Tori”, suggereert de telefoon.

“Ja doe maar.”

Uit de telefoon komt nu een andere stem, die begint te vertellen over Anansi, die in een bos loopt. Rioolmeisje luistert aandachtig.

“Wacht even!”, roept ze plotseling. “Wat is bos?”

“Bos is verzameling van bomen, houtige planten met een kruin van bladeren.”

“Bladeren?”

“Bladeren vormen samen de kruin van bomen.”

“Hoe ziet het eruit?” De telefoon laat haar plaatjes van bomen zien.

“Wat is dat achter de bomen?”

“Ik begrijp je vraag helaas niet.”

Rioolmeisje zet haar vinger op de blauwe lucht en de wolken achter de bomen.

“Ik begrijp je vraag helaas niet.”

“Laat maar”, zegt Rioolmeisje met een zucht.

Vijf minuten later is Rioolmeisje in slaap gedommeld. Ze droomt van awari's in een bos met buizen en bladeren en waterreservoirs.

Rioolmeisje raakt erg gesteld op Anya. Ze heeft een vriendin met wie ze kan praten. Ze gaan vaak jagen en af en toe brengen ze een awari voor Vindal. Een keer vangt Rioolmeisje een vreemd dier dat verdwaald tussen de buizen fladdert. Het heeft twee poten en een harde, puntige bek. Vindal zegt dat het een duif is en lekkerder dan een awari smaakt.

Rioolmeisje vraagt Anya: “Anya, wat vind je het lekkerst om te eten?”

“Snoep”, antwoordt Anya.

“Wat is snoep?”, vraagt Rioolmeisje.

“Snoep: kleine zoete snacks voor kinderen.”

“Waar kan ik snoep vinden?”

“Zoeken naar: dichtstbijzijnde snoepwinkel. Beep-beep, gevonden. Ga over honderd meter links.”

“O, je brengt me naar snoep? Oké!”

Rioolmeisje volgt de instructies van Anya op. Ze weet niet wat een meter is, maar begrijpt het wel wanneer Anya haar zegt om van richting te veranderen.

“Over honderd meter ga je naar rechts.”

Springend over verschillende buizen en stroompjes komt Rioolmeisje uiteindelijk bij een muur.

“Snoepwinkel bereikt. Ga nu honderd meter naar boven.”

“Boven?”, vraagt Rioolmeisje verwonderd.

Ze kijkt omhoog. Aan de muur is een kastje bevestigd waarop staat ‘10000 Volt’. Rioolmeisje klimt op het kastje en ziet een ijzeren rail, nog net binnen haar handbereik. Ze gaat op haar tenen staan, springt omhoog en mist. Ze wankelt op de kast. Nog een keer springt ze. Dit keer lukt het. Met één hand omklemt ze de rail en trekt zichzelf op. De rail leidt naar een brede schacht met een netwerk van pijpen. Na veel moeite bereikt ze een uitsteeksel waarop ze kan zitten. Ze is er bijna. Boven haar is een rooster. Het licht stroomt door de gaten van het rooster en raakt haar huid. Het voelt warm, maar ze moet haar ogen sluiten omdat het haar ook verblindt. Ze snuift. Iets ruikt lekker.

“Is dit de juiste weg?”, vraagt ze aan Anya.

“Nog een meter naar boven, dan twee meter naar rechts,” antwoordt de telefoon.

“Ik ben bang. Is snoep echt lekker?”

“Ik zoek het op. Zoekresultaten: Snoep, lekker voor je mond, niet voor je tanden. Snoep, top tien lekkerste snoeperijen...”

“Is goed dan. We zullen het maar wagen”, zegt Rioolmeisje.

Ze probeert rechtop te gaan staan, maar stoot haar hoofd tegen het rooster. Ze duwt er met haar hand tegenaan. Het raakt los. Ze schuift het verder tot er een opening is, waardoor ze naar buiten probeert te komen, maar ze kan niet echt goed zien door het verblindende licht

“Help!”, roept ze. “Anya, ik zit vast.”

“Hé...!”, hoort ze iemand roepen. “Er is een kind in het riool!”

“O, hemels! Wat doet ze daar?”

Meer van zulke kreten overspoelen Rioolmeisje. De mensen trekken aan haar armen, terwijl iemand het rooster weghaalt. Haar voeten bengelen wild. Een schoen raakt los. Dan voelt ze dat ook Anya uit haar zak hangt.

“Wacht, Anya valt, Anya valt!”, roept ze uit, maar de mensen trekken en trekken tot het meisje helemaal boven is. Rioolmeisje zoekt in haar zak. Die is leeg.

“Anya, nee, Anya!”

De bovenwereld maakt Rioolmeisje bang. De zon is verblindend en heet; de mensen krioelen om haar heen als awari's in een nest; het hemelplafond met die vreemde witte vlekken is zo ver weg en haar enige vriendin is in het riool achtergebleven.

Dat er een meisje in het riool gevonden is, wordt groot nieuws in Suriname. RIOOLMENSEN IN CORONIE, en RIOOLMEISJE JAREN ALLEEN IN RIOOL, koppen de kranten. Er worden militairen het Water Systeem ingestuurd om naar meer mensen te zoeken, maar ze vinden alleen awari's.

Rioolmeisje wordt in het ziekenhuis opgenomen. Ze is mager en haar benen zijn krom door een vitaminetekort. Als het beter gaat, mag ze naar school, eerst privé, en dan met andere kinderen.

Het kost veel tijd om te wennen aan de bovenwereld, maar twintig jaar later heeft Rioolmeisje, of Anyava zoals de Corionanen haar noemen, een eigen huis en een schoenencollectie van voornamelijk boots. Ze heeft zelfs een nieuwe mobiele telefoon, Stefanie. Die is slimmer dan voorgaande modellen en Anyava denkt soms dat ze slimmer is dan de meeste mensen.

Toch mist ze Anya, haar eerste vriendinnetje, nog steeds. Ze gaat weleens naar het Water Systeem, hoewel dat eigenlijk verboden is. Vreemd genoeg houdt niemand haar tegen. Haar holletje heeft ze eens teruggevonden, maar de oude Vindal was er niet meer.

Anyava heeft vaker gezocht onder de snoepwinkel, maar noch op de grond, noch

in water was er een spoor van een telefoon te bekennen. Alleen in haar dromen klimt en kruipt ze nog weleens met Anya over en door buizen om samen awari's te vangen.



Milton las nog even de gegevens bovenaan zijn examenwerk over, voordat hij op de inlevertaak tikte.

Openbare School Brownstad

Geschiedenis

Milton Wijk

7 april 2074

In de leerlingenruimte wachtte zijn vriend Kenneth. Deze deed een thumbs-up en wees naar zichzelf. Milton schudde zijn hoofd en maakte een gebaar van mes over keel. Milton had er een beetje met de pet naar gegooid bij de onderdelen waar je feitjes uit het hoofd moest leren. Hij vond praktijkopdrachten veel leuker.

Hij wilde over een paar jaar, net als zijn vader, gaan werken op één van de houtplantages van de multinational. Ze hadden een trainingskamp in de vakantie waar je alvast ervaring kon opdoen. Ze zouden leren over de kunstzaden die tot mooie rechte bomen groeiden, goed voor de export. Milton had maanden gespaard om het geld voor het kamp bij elkaar te krijgen.

De jongens smeerden hun gezichten in met zonwerende crème, deden hun hittebestendige mantel om, zetten hun zonnebrillen op hun neus en hun hoeden op hun hoofd. Het complex, waar Milton en Kenneth woonden, was niet ver, maar om drie uur 's middags was het zo heet buiten dat het asfalt op straat bijna smolt.

Kenneth hinkte een beetje. Zijn voet was nog niet helemaal genezen. Milton kon nog de dag herinneren dat Kenneth de wond kreeg. Het had die dag hard geregend en ze hadden tegen alle regels in hun schoenen uitgedaan en op blote voeten door de plassen gerend. Toen ze hun schoenen weer aandedden, zag Milton het, een dunne snee aan de onderkant van Kenneths linkervoet. Er was geen bloed, alleen een lijn. De volgende dag was Kenneth in het hospitaal. De lijn was opengebarsten en er kwam groene pus en schuim uit. De dokter vreesde dat

de hele voet moest worden geamputeerd. Kenneths vader betaalde toen voor een heel duur supermedicijn om zijn voet te redden.

Toen Milton thuis was, deed hij met zijn afstandsbediening de deur open en zette de ontsmetter aan. Het weer op aarde was de laatste vijftig jaar steeds extremer geworden. Onhoudbare hitte werd afgewisseld met heftige overstromingen. Hierdoor staken allerlei nieuwe ziektes de kop op.

In de schoenenkast zag hij een paar grote buitenschoenen.

“Pa?”, riep Milton verbaasd.

Nee, het kon pa niet zijn, want die moest nog drie maanden op de plantage werken. Milton hoorde geluiden in de slaapkamer van zijn moeder. Een man met een witte jas, een beschermende bril op en een blauw mondmasker aan verscheen in de deuropening. Vanonder het kapje op zijn hoofd, kon je nog net zien dat zijn haar was weggeschoren aan de zijkanten. De strakke pijpen van zijn broek waren gestoken in dunne wegwerplaarzen.

“Milton jongen, hoe gaat het? Kom, we moeten even praten.”

Milton herkende de stem van dokter Kanhai.

“Je moeder is een beetje ziek.”

“Wat is er met haar dokter?”, vroeg hij ongerust.

“Er is weer een nieuw virus ontdekt. We weten niet hoe gevaarlijk die is. Ik heb wat testjes gedaan en ga die in het laboratorium laten onderzoeken.”

“Mag ik naar haar toe?”

“Absoluut niet. Ik kom over twee dagen terug om te kijken hoe het gaat.”

Zijn blik rustte bezorgd op Milton.

“Je kan wel even voor jezelf zorgen, toch? Hoe oud ben je?”

“Twaalf.”

“Welk leerjaar zit je?”

“Laatste basisjaar.”

“Dan ben je al bijna volwassen. Trouwens, je vader heb ik al gebeld. Hij verzekerde me dat je een flinke jongen bent.”

“Mama gaat toch niet dood?”

Dokter Kanhai lachte een beetje zenuwachtig.

“Je moeder is sterk. Ze redt het wel. Ze moet gewoon uitzielen. Zolang we niet precies weten wat het is, isoleren we de patiënten. Die virussen zijn besmettelijk.”

Toen de dokter weg was, haastte Milton zich naar zijn moeders kamer. Haar donkere huid zag er dof uit, haar ogen waren rood en ze had een natte lap op haar voorhoofd.

“Hi Milton...”, zei ze zwakjes.

“Ma, lig rustig. Dokter Kanhai zegt dat je moet uitzielen.”

“Rommel”, fluisterde ze hees. “Ik heb hem gevraagd naar een supermedicijn, maar hij zegt dat die schaars zijn en alleen bij heel ernstige gevallen worden gebruikt.”

De natte lap viel van haar hoofd. Milton regelde het weer netjes op zijn plaats. Ze sloot haar ogen.

Hij bleef een tijdje luisteren hoe ze in- en uitademde. Toen liep hij op zijn tenen

de kamer uit. Hij stuurde een bericht naar Kenneth. Er waren mensen die stilletjes spullen verkochten die Surinamers niet zonder speciale toestemming mochten hebben. Satellietconnecties, hoge intelligentierobots, verboden games, ouderwetse boeken...en supermedicijnen. Kenneth kende precies zo iemand. In zijn kamer pakte hij de doos waarin hij het geld voor het trainingskamp bewaarde. Hij rolde het netjes op en stak het in zijn zak.

Om vijf uur 's middags was de zon nog steeds ondraaglijk. Milton trok zijn beschermende kleding aan. Onder de mantel droeg hij een short en een katoenen okselmouwtruitje.

Volgens de routebeschrijving van Kenneth moest hij doorlopen, voorbij het laatste wooncomplex van Brownstad. Het asfalt hield op. Een zandweg leidde omhoog naar een houten huis in het weinige overgebleven beboste gebied op de Brownsberg.

Milton klopte aan. Een keer, twee keer...

De deur ging open. Een meisje met een hindostaans uiterlijk deed open. Ze was gekleed in een short en een wijde T-shirt.

“Zoek je Jonah? Kom maar binnen.”

Er was geen ontsmettingspoort. Milton deed zijn mantel af en liet die bij de deur achter. Hij stapte een woonkamer binnen met een ouderwetse kleurentelevisie, een game console, een groot bankstel met een tafeltje ervoor, en een vitrinekast met kopjes en schoteltjes. In de keuken, die gescheiden was van de woonkamer door een balie, stond een man achter het fornuis. De man keerde zich om.

“Ofa, ga maar zitten, ik kom zo bij je.”

Milton nam plaats op het bankstel. Het zou vreemd zijn om zomaar te blijven staan. De ijskastdeur klapte dicht en het meisje bracht een fles en enkele cups naar Milton toe.

“Alsjeblieft”, zei ze vriendelijk. “Hoe heet jij?”

“Ik ben Milton. Milton Wijk.”

“Leuk, waarvoor ben je hier?”

“Supermedicijn. Mijn moeder is ziek.”

“O tyê, wat heeft ze?”

“De dokter weet het nog niet. Hij denkt dat het één van die nieuwe virussen is. Ik mag niet bij haar komen. Ze ligt achter een scherm met een infuus in haar hand.”

“Aaliyah, let even op de kip.” De man liep naar Milton toe. Hij had zowel Hindostaanse als Javaanse trekken. “Ofa, Milton was het toch? Ik ben Jonah.”

PSSSSHHHT floot de fles met het drankje toen hij de dop eraf wipte. Hij schonk een cup vol voor Milton. Het drankje was zo koud dat de damp ervan afsloeg. Milton nam het graag aan.

“De dokter zegt dat mijn moeder moet uitzielen, maar ik vertrouw het niet. Liever krijgt ze iets dat haar helpt.”

Jonah knikte. Hij dronk zijn cup in één teug leeg. Hij wenkte Milton om mee te komen naar een ruime, extra gekoelde kamer, zonder ramen. Overal stonden rekken tegen de muren met daarop grote glazen potten. Er was een doorzichtige cabine waarin takken met blaadjes en bloemen omgekeerd waren opgehangen.

“De droogcabine”, zei Jonah.

“Dat heb jij nodig.” Jonah wees naar een extra grote, langwerpige pot met een kruimelige, bruine poeder. “Dit is hoe supermedicijnen worden gemaakt. Deze is van een Surinaamse plant die in het bos groeide. Toen de multinationals het oerwoud afbrandden om plaats te maken voor hun houtplantages stierf het bijna

uit. Doktors in het buitenland kweken het nu in speciale kassen die duur zijn, maar het groeit ook nog op mijn erf.”

Milton probeerde te lezen wat er op het etiket stond. ‘SUP...EXUM...PLEXIA... BACTOR... ’; het woord was te lang.

Jonah opende de pot en plaatste er een zakje overheen. Het zakje zoog een hoeveelheid poeder omhoog. Jonah haalde het zakje van de pot en vouwde het dicht.

“Dit is tweehonderd gram. Elke dag een theelepel met water tot een papje mengen en aan je moeder geven. Het kost vierhonderd Essrd.”

“O...” Milton haalde zijn rolletje tevoorschijn.

“Ik heb maar tweehonderd Essrd. Kan ik de helft krijgen?”

“Echt niet, het is een kuur. Je moet doorgaan tot het op is. Als je de kuur niet afmaakt, helpt het niet.”

“Ik heb het echt nodig. Kan ik de rest later betalen?”

Er verscheen een rimpel in het voorhoofd van de man.

“Hoe oud ben je?”

“Twaalf.”

“Oké, dus je zit in het laatste basisjaar?”

“Ja.”

“Luister, ik geef je het supermedicijn voor tweehonderd Essrd als je me in de vakantie drie weken komt helpen?”

Milton was verrast.

“En als het niet helpt?”

“Over twee weken is je moeder beter”, zei Jonah zelfverzekerd.

Hij stak zijn vuist uit. “Deal?”

Milton twijfelde nog. Toen realiseerde hij zich dat hij geen keus had.

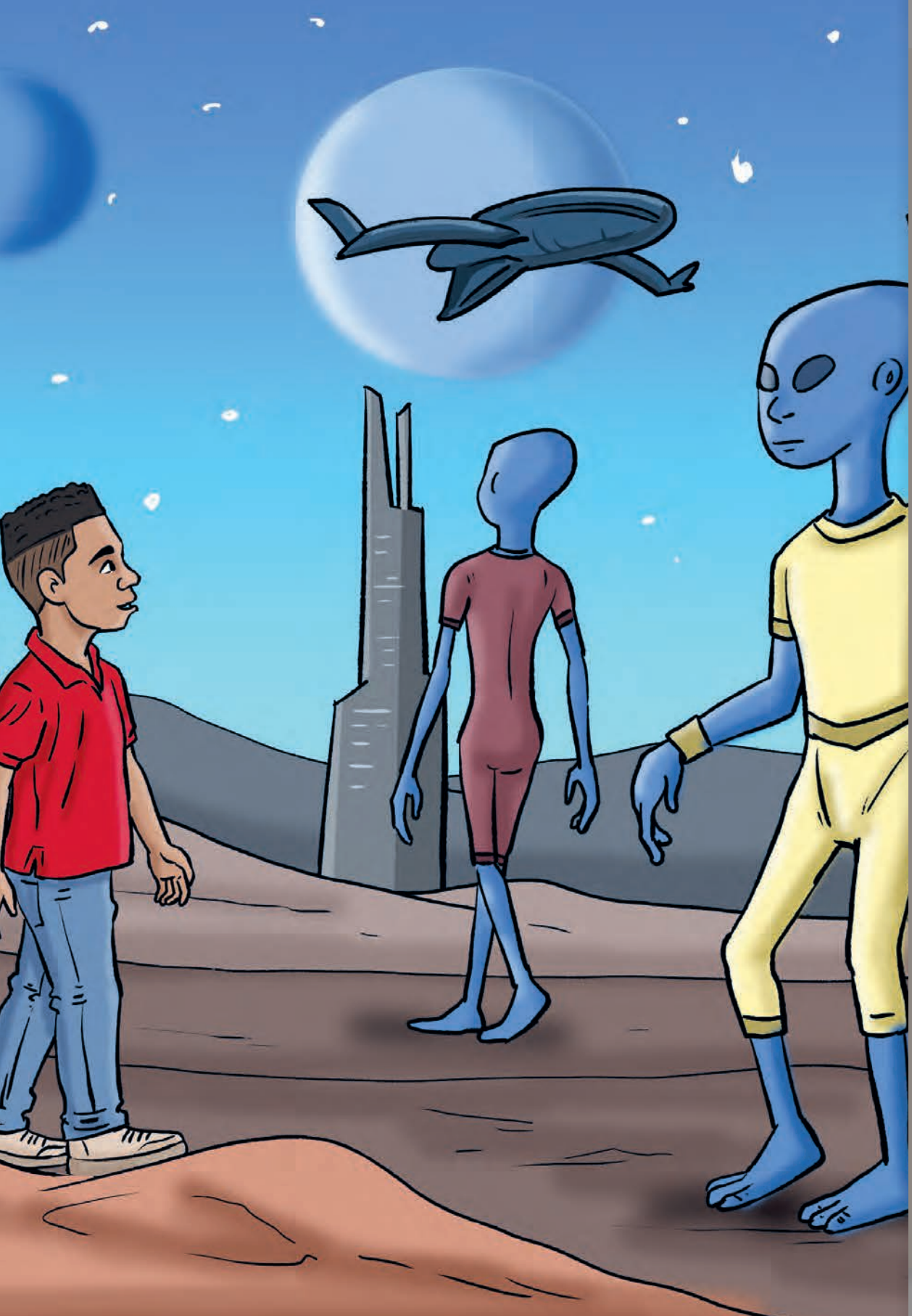
Hij bokste zijn vuist met die van Jonah.

Rennend ging Milton naar huis. Het begon al donker te worden, maar het asfalt was nog heet. Hij was bijna thuis, toen hij struikelde. De zool van zijn schoen was blijven plakken aan een stuk gesmolten asfalt. Boem! Daar lag hij! Plat op grond! Hij schramde zijn knieën en brandde zijn handen aan het hete asfalt. Snel stond hij weer op.

Thuis aangekomen, gooide Milton gauw zijn zonwerende kleding af. De koele lucht in het huis voelde weldadig aan. Hij bekeek zijn knieën. Ze waren geschaafd en bloedden een beetje. Milton werd bang. Hij dacht aan Kenneth en hoe hij bijna zijn voet had verloren. Hij wilde huilen, maar voelde een hand op zijn hoofd. Zijn moeder was uit bed, ze zag er zwakjes uit. “Waar ben je geweest, Milton? Ojee, je knieën! Kom met me mee.”

“Ma, wacht! Ik heb een supermedicijn gevonden!”

“Laten we jou eerst helpen.” Ze bracht hem naar de badkamer en hielp hem zijn wond verzorgen. Met warm water en een doek maakte ze die schoon. Uit een EHBO-doos nam ze jodium en wat gaas. Hiermee depte ze rond het wondje. Het prikte, maar Milton kon het verdragen. Daarna moest Milton het verbinden met gaas, terwijl ma weer ging liggen. Ze had zich erg ingespannen. Maar Milton had een supermedicijn. Met een theelepeltje medicijn en water maakte hij een papje. Hij zou erop letten dat ze de kuur afmaakte. Het was nu zijn beurt om voor zijn moeder te zorgen!



“Djalma!”

Verschrikt staarde Djalma naar het geïrriteerde gezicht van juffrouw Kissim op het scherm van zijn lessenaar.

“Jij bent de enige die het antwoord nog niet heeft ingetoetst”, snerpte haar stem door de dopjes in zijn oren. “Wat is er met je aan de hand? Zo moeilijk is die vraag toch niet. Kom op nou. Wat is de belangrijkste lichtbron van Visekkar?”

“De blauwzon”, schreef Djalma haastig op de antwoordregel van het scherm.

“Goed zo”, beloonde juffrouw Kissim hem. “Nog een vraag. Nu speciaal voor jou, dat je weer op gaat letten. Wat zijn de belangrijkste levensvoorwaarden op Visekkar?”

Djalma voelde het bloed naar zijn wangen kruipen. De kinderen om hem heen keken op van hun lessenaar. Hun blauwe gezichten waren allemaal naar hem toegekeerd. De vraag knipperde nu ook op het grote scherm in de wand van de overhoorzaal.

“Komt er nog wat van?”, drong juffrouw Kissim ongeduldig aan. Ze projecteerde een reeks antwoordalternatieven op het scherm. “Hier, misschien maakt dat het wat gemakkelijker voor jou.”

Djalma drukte met zijn stift op het plaatje met stromend water.

“Ja, dat is goed. Wat nog meer?”

“Djalma’s stift gleed naar het plaatje van gruisgammaglas.”

“Zie je wel”, zuchtte juffrouw Kissim.

“Je bent echt niet zo dom als je eruit ziet.”

Wanhopig probeerde Djalma de tranen die achter zijn ogen prikten tegen te houden. Ademhalen, dacht hij, diep ademhalen, ze mogen niet zien hoe rot ik me voel. Het scherm op zijn lessenaar werd weer helder.

‘Aardwurm’ knipperde een berichtje in een boodschappenvenstertje. Hij zag dat het van Nautir kwam, een forsgebouwde donkerblauwe jongen, die schuin achter hem zat.

“Tir, wil je daarmee ophouden”, sneed de stem van juffrouw Kissim door de oordopjes heen.

Ze had hem gesnapt, maar toen Djalma omkeek en de valse blik van Nautir opving, wist hij dat de jongen hem na school op zou wachten.

Na school haastte hij zich zo snel mogelijk naar buiten in de hoop Nautir te kunnen ontwijken.

“Djalma, wacht even!”

Inst rende achter Djalma aan. “Man, waar haast je je zo naartoe?”, hijgde hij, toen ze weer gelijk op liepen. “Kom je met me mee naar huis? Ik heb het nieuwste spel van de Ruimteridders en we moeten ook afspraken maken voor ons werkstuk voor Toegepaste Techniek.”

Djalma knikte. “Dat is goed.”

Eerlijk gezegd was hij blij dat Inst hem meevroeg. Hij was één van de weinigen die normaal met hem was blijven omgaan nadat de smokkel van gruisgammaglas was begonnen.

Ze stapten op de loopbaan die hen zou brengen naar het snelstation bij het Erradik Leer- en Beschavingsinstituut, afgekort ELBI. De school was bestemd voor alle kinderen van Ariam, een voorstadje van Visekkarkap, de hoofdstad van

Visekkar. Van de drieduizend leerlingen was Djalma de enige met een bruine huidskleur, en afkomstig van planeet Aarde.

Er woonden wel meer Aardemensen op Visekkar, maar dan geconcentreerd in bepaalde wijken van de grote steden. Ze kwamen meestal voor tijdelijk werk, waar ze op Visekkar goed mee konden verdienen. Ook was er een levendige handel tussen Visekkar en Aarde. De Visekki's waren dol op het exotische fruit van Aarde, en de Aardemensen hielden van de technische snufjes uit Visekki.

De loopbaan minderde vaart, draaide langs een perk met boomhoge ficussen. Toen ze de bocht om waren, zag Djalma ze staan: Nautir, Perm en Anik.

“Geelhuid!”

“Spleetoog!”

“Zandluis!”

“Niet reageren”, siste Inst, maar de jongens waren de loopbaan opgesprongen.

“We gaan je inpakken, aardworm”, dreigde Nautir, “dan kan je morgen mee met de vracht naar die stinkplaneet van je.”

Hij rukte aan het zwarte textiel van Djalma's jasje.

“Hij heeft je toch niets gedaan”, probeerde Inst de jongen te sussen, maar Djalma had Nautir al van zich afgeduwd. “Laat me los, blauwkop.”

Nautir greep hem opnieuw vast. Dit keer wat steviger. De stof scheurde. Djalma trapte Nautir tegen zijn scheenbeen. Raak, en goed ook, want juist vandaag had hij zijn harde puntschoenen aan. Met een kreet van pijn zakte Nautir door zijn enkel. Nog een zet van Djalma en hij ging onderuit. Even later rolden de beide jongens vechtend over de loopbaan. Nieuwsgierigen die zich achter hen op de loopbaan bevonden, kwamen dichtbij en de mensen voor hen keerden zich om. De loopbaan raakte vol. Djalma voelde zijn hoofd over de grond naast de baan

slepen. Het was Nautir gelukt zich boven op hem te werken.

Een alarm ging af. Iemand had de ordedienst gewaarschuwd. Djalma, die de greep van Nautir voelde verslappen, wierp hem van zich af.

“Rennen”, riep Perm, terwijl hij Nautir bij de arm greep. “De bewakers komen eraan.” Binnen een paar tellen waren ze verdwenen, tussen de groepen schoolkinderen en andere passagiers die hun weg zochten over de perrons.

“Kom op.” Inst trok Djalma omhoog. “Wegwezen.”

Ze renden het station uit. Het was het best zich een tijdje schuil te houden in het park rond de gebouwen van het ELBI.

Mlara was vroeg thuis. “Kosmos!”, riep ze uit toen ze de blauwe plek naast zijn oog zag en nog een keer “Kosmos!” bij de schrammen op zijn zij, waar de loopbaan tegen zijn lijf had geschuurd. Gelukkig was er niets meer van zijn bloedneus te zien. Bij Inst had hij zijn gezicht gewassen en op een slaapbank gelegen tot het bloeden was gestopt.

“Tnuli was vandaag op mijn communicator”, zei Mlara. Tnuli was een oude schoolvriendin, met wie ze af en toe ging stappen. Tnuli werkte bij de veiligheidsdienst van het SnelNet. “Ik was net terug van een vergadering toen ze op het scherm verscheen. Een bewaker van het ELBI Snelstation heeft je gesignaleerd. Je hebt gevochten op de loopbaan. Tnuli heeft nog net kunnen voorkomen dat ze je rapporteerden. Je weet toch dat vechten twintig strafpunten oplevert. En je weet toch dat je al op de lijst staat van extra controle. Ze zei dat ik je beter in de gaten moest houden.”

“Maar het was niet mijn schuld”, protesteerde Djalma. “Gautir heeft het uitgelokt. Hij heeft mijn jas gescheurd.”

“Dat maakt niets uit. Zelfbeheersing is een van de beschaafde deugden. Na zoveel jaren ELBI moet je dat toch weten.”

Op school kregen ze elke dag een uur les in de deugden van Visekkar. Maar Djalma vroeg zich af of Mlara zelf niet merkte hoeveel Visekkies de deugden aan hun puntschoenen laptten.

Mlara pakte een schaal met geroosterde maanpitten uit de voedselmachine en schoof die tussen de roodwitte groentenmix en de blokken basispuree.

“Ga je handen wassen”, zei ze streng toen Djalma tegenover haar neerplofte. Hij trok een lang gezicht, maar liep toch naar de goudroze ontsmettingsstralen van de fontein in de eethoek.

“Mlara...”, verbrak Djalma de stilte, nadat ze een tijdje zwijgend op hun pitten hadden gekauwd.

Ze gaf geen antwoord.

“Hoe oud was ik precies toen we Aarde verlieten?”

Mlara kneep een oog dicht. Zo kon ze beter nadenken. “Je was nog een baby. Je kon al opzitten en ja.., je kon ook al krui-pen. Ja dat weet ik nog. Je had een rode bal en als die weg-rolde, kroop je erach-teraan. En je stopte alles in je mond. Verschrikkelijk was dat, ik moest steeds opletten dat je geen rommel in je mond stak. Ik denk dat je zeven maan-den oud was.”

“Gek hè, ik was zo klein dat ik me niets herinner van Aarde, maar toch weet iedereen hier dat ik van Aarde ben.” Djalma zweeg.

Mlara boog zich over de tafel. “Nou en, wat geeft dat nou?”

Djalma werd kwaad. “Ach, jij begrijpt het ook niet. Ik ben van Aarde, maar eigenlijk weet ik niets van Aarde, Ik weet alles van Visekkar, maar toch ben ik geen Visekki en bovendien doen de Visekkies altijd alsof Aardemensen stom zijn.

“Dat is niet waar”, zei Mlara.

“Wel waar.”

“Je overdrijft.”

“Helemaal niet.” Djalma zette zijn ellebogen op tafel. Boos keek hij naar de tintelend blauwe plaat voor hem op tafel die zachtjes ronddraaiend het eten warm hield.

“Ach”, zei Mlara. “Het komt allemaal door die gruisgammaglasaffaire. Daarvoor had je toch nergens last van?”

Er was pas een grote lading gruisgammaglasen ontdekt aan boord van een ruimteschip dat naar Aarde zou gaan. Gruisgammaglassmokkel was het ergste dat er bestond op Visekkar. Het glas was in combinatie met de blauwzon de belangrijkste energiebron van de planeet. Zonder het glas zou de planeet in het donker komen te zitten en alles en iedereen sterven.

Een speciale eenheid van de Visekki Veiligheidsdienst had de smokkelbende opgerold. De smokkelaars waren levenslang verbannen naar een onherbergzame planeet, twee miljoen lichtjaren verwijderd van Visekkar.

Djalma vond het vreselijk dat de Aardemensen smokkelden. Hij schaamde zich ervoor, maar Mlara had geen gelijk. Al voor de smokkelaffaire waren er kinderen geweest die hem hadden gepest met zijn bruine huidskleur.

Mlara stond op om het toetje uit het koelgedeelte van de maaltijdenmachine te pakken.

“Surprise! Misschien voelt meneer Aarde zich beter na deze heerlijke ijssorbet, met manjasaus. Echt importproduct uit zijn geboorteplaneet.”

Ze lachte naar Djalma, maar terwijl hij het ijslepeltje lostrok van de verpakking, merkte hij dat haar pony golfde. Er was iets met haar. Ze was niet zo vrolijk als ze zich voordeed. Zou ze toch door hebben hoe hij gepest werd op school? Natuurlijk wist ze het! Ze wilde alleen niet laten merken dat ze het ook erg vond.

“Klagen had geen zin”, zei ze zo vaak.

En hij wist best wel dat ze vreselijk veel van hem hield, maar wat deed hij eigenlijk op planeet Visekki? Waarom woonde hij niet op planeet Aarde, waar hij vandaan kwam?

Er was een goede ruimteverbinding met zijn geboorteplaneet.

“Mlara...”

“Hmm.”

“Ik ben al twaalf jaar. Ik zou zo graag eens terug willen naar Aarde.”

Mlara was een tijdje stil. Toen zei ze: “Ik wist dat die vraag een keer zou komen...., misschien kunnen we er in de vakantie naar toe”, zei ze.

Djalma keek eerst een beetje verbaasd. Hij had verwacht dat ze zou protesteren, of een smoes verzinnen waarom ze niet zouden kunnen gaan.

Toen het tot hem doordrong wat ze had gezegd, schoof hij zijn stoel naar achteren, sprong op en maakte een rondedansje om de tafel. Hij viel Mlara om de hals en juichte: “We gaan samen naar planeet Aarde.”



Mlara en Djalma zaten voor hun jaarlijkse controlegesprek bij de psycho-fysikon van de school.

“Hoe gaat het met Djalma?”, vroeg de psycho-fysikon.

“Uitstekend”, antwoordde Mlara met haar vriendelijkste gezicht en zonder de psycho-fysikon een kans te geven om nog wat te vragen, vertelde ze honderduit over de laatste strandvakantie. Mlara was gek op stranden. Ze vertelde hoe lekker Djalma had gezwommen, gesnorkeld en gevaren. Een kwartier lang was ze aan het woord. Ze wist dat de psycho-fysikon twintig minuten voor het gesprek had uitgetrokken.

De laatste vijf minuten keken ze naar de resultaten van Djalma's schoolopdrachten, die meestal wel goed waren.

Het controlesysteem was onderdeel van het Visekki opvoedingssysteem, dat was ingevoerd door de regering van Sri Visekki, de leider van Visekki. De mensen noemden hem de LevV. De LevV kwam elke zesde avond van de week op het Nieuwsnet vertellen hoe het de afgelopen dagen was geweest en wat zijn regering de komende week zou doen. Het grootste deel van zijn zestig miljoen onderdanen vond dat Sri Visekki zijn best deed. Dat lieten ze de zevende dag merken bij het 'Evalueer-de-LevV-programma', waar Djalma voor school af en toe naar moest kijken. Elke bewoner van Visekkar kon op zijn computer een lijstje met evaluatievragen invullen en verzenden naar de programmamakers. De Visekki's waren best tevreden. De planeet was mooi en schoon. Eten was er volop voor iedereen, de meeste mensen waren gezond en hadden een interessante baan of een leuke school en in hun vrije tijd waren er allerlei gezellige dingen te doen.

Toch had de LevV het niet gemakkelijk. Dat kwam door de 'hebi's': ontevreden, jaloerse, kwaadsprekende, gierige, misdadige, valse, verziekte, gewelddadige, pesterige, verzuurde, hebzuchtige, vernielzuchtige, agressieve types.

De LevV had al van alles bedacht om de hebi's te veranderen. In alle ondergrondse stations kon je grote beeldschermen in de muren zien met de boodschap "Spuw niet op straat, laat je laserpistool thuis en neem niets mee wat niet van jou is." Daarna verscheen het bezorgde, vaderlijke gezicht van Sri Visekki in beeld. Djalma kon zijn woorden wel dromen, zo vaak had hij de clip al gezien. "Hebi, ik hou ook van jou", - dan stralende kiekjes van Visekkar en weer de stem van de LevV - "wil jij ook een beetje van onze planeet houden?"

De grootste angst van leerkrachten was dat hun leerlingen hebi's zouden worden. In de databanken van de schoolcomputers werden alle afwijkende gedragingen van de kinderen geregistreerd. Bij Djalma gaf de computer voortdurend een alert aan. Het was nou eenmaal bewezen dat Aardemensen veel sneller hebigedrag vertoonden dan Visekki's. Daarom moest hij één keer per jaar met Mlara naar de psycho-fysikon.

Het controlegesprek was afgelopen. Djalma gaf de psycho-fysikon een hand. "Tot volgend jaar, pf."

"Ik moet je wat vertellen," zei Mlara toen ze op de loopbaan naar het snelstation stonden.

Djalma keek nieuwsgierig opzij. Mlara drukte haar pony plat tegen haar voorhoofd en rechtte haar rug. Ze keerde zich naar Djalma. Impulsief sloeg ze haar arm om zijn schouders. Ze drukte een zoen op zijn neus.

"Ik heb contact gehad met je grootvader", flapte Mlara eruit.

"Mijn grootvader?", echode Djalma verbaasd. Hij wist niet eens dat hij een grootvader had.

"Je grootvader van Aarde", verklaarde Mlara. "Als je wilt, gaan we hem in de vakantie bezoeken. Hij ..."

"Natuurlijk wil ik gaan", onderbrak Djalma haar. "Hier kijk ik mijn hele leven al naar uit."

Toen ze thuis waren, vroeg Mlara aan Djalma om bij haar te komen zitten. Voordat ze de tocht naar de Aarde zouden maken, moest Djalma weten hoe hij op Visekki was terechtgekomen. Mlara staarde voor zich uit, naar een punt in de verte. Het leek zo lang geleden.

“Wij, Visekki’s, kenden planeet Aarde nog niet zo lang toen de Komeet van 8096 haar raakte en dood en vernieling veroorzaakte. De beelden op onze nieuwsschermen waren verschrik-ke-lijk. Brandende steden, aardverschuivingen, stervende mensen, hopen lijken, aasgieren. De enorme vuurbal uit de ruimte had driekwart van Aarde verwoest. Sri Visekki riep ons op om hulp te bieden. Hij wilde de bewoners van deze nieuwe planeet zijn goede wil tonen, hij wilde vriendschap sluiten. Tien-duizenden reddingsploegen kwamen in actie.

Immeran en ik waren pas getrouwd. We gaven ons op als vrijwilli-gers. Ons team landde in de tropen, niet ver van de eve-naar. –Het vuur op de lanbouwwelden was al uitgewoed, maar de bossen stonden nog in brand. In de dorpen hing een rookwalm en het stonk er naar verschroeid vlees. Wie nog leefde, zocht naar familie in het puin.

We waren nauwelijks begonnen met blussingswerk toen een man ons aanklampte. Zijn kleren waren besmeurd met bloed en roet en ik zag dat de brandblaren op zijn armen waren opengesprongen.

“Help me”, smeekte hij, “er is nog een baby daar.” Hij wees naar een brandend huis. Toen we dichterbij kwamen, hoorden we een kind krijsen. De man wilde de vuurzee in, maar Immeran trok hem terug. Hij zou levend verbranden. Onze reddingspakken waren brandbestendig. We zetten onze helmen op en zochten voorzichtig een weg tussen de vallende balken en de sissende vuurtongen. Het gehuil leidde ons naar de enige plek in het huis waar iemand had kunnen overleven: de badkamer. De leidingen waren gesprongen, maar voordat de druk was weggefallen, had het vrijgekomen water de muren nat gehouden. Er lag een baby op de vloer, een jongetje. Hij was kletsnat, maar ongedeerd. Toen we hem in de armen van de man legden, hield hij op met huilen. Immeran kietelde onder zijn kinnetje en hij liet een heel klein lachje zien. Het was het eerste teken van vreugde dat we op Aarde zagen.

“Waar zijn de ouders?”, vroeg Immeran.

De man trok het kind dichter tegen zich aan. “Dood”, zei hij gesmoord.

Ik vroeg me af wat er van het hummeltje terecht zou komen. Hij was zo klein, hij kon nog niet eens lopen. Er was nauwelijks voedsel. Alles was vies en smerig. Ik wenste dat ik hem kon meenemen om te verzorgen. Imme bleek dezelfde gedachte te hebben. “Zo’n zoon heb ik nou altijd willen hebben”, zei hij.

De man wiegde het kindje tegen zich aan. “Kom vadertje”, zei Immeran terwijl hij hem zachtjes bij zijn schouder pakte, “we brengen jullie naar het opvangkamp.”

Mlara zweeg. Djalma gleed van de bank af en legde zijn hoofd tegen haar knieën. Ze streek door zijn haar. Hij keek op. “Die baby was ik, hè?”

“Door de brand van het tropisch oerwoud kreeg je een enorme stuwing van hete lucht in de dampkring. Het ijs van de polen begon te smelten en in de subtropen en gematigde zones zorgden wolkbreuken ervoor dat rivieren buiten hun oevers traden. Hele steden dreigden weggespoeld te worden.

Het leven op Aarde zou verloren gaan als we het vuur van de oerwouden niet doofden. Maar de hitte boven de bossen was ondraaglijk. Onze luchtschepen moesten zo hoog vliegen dat het blusschuim verwaaide voordat het vuur was bereikt. Alleen met brandbestendige schepen zouden we lager kunnen komen. De technici op Visekkar ontwikkelden een chemische stof waarmee een koelbuffer om de schepen gespoten kon worden. Het was iets nieuws, we moesten het uitproberen. Het lukte. We kwamen dicht bij de brandhaarden en beetje bij beetje slaagden we erin de vlammen van het bos te doven.

Ons werk zat er bijna op. Nog een week en we zouden naar huis terugkeren. Ik was bezig met de gewonden in het opvangkamp toen onze teamleider me liet roepen. Het toestel waarmee Imme die ochtend de lucht in was gegaan, was in gevaar. In de barak van de leider zaten nog wat vrienden en familie van de andere bemanningsleden. Op een beeldscherm konden we zien wat er aan de hand was. Een gloeiende boomtop had een lek in de koelbuffer geslagen waardoor de

motor defect was geraakt. Het schip had een noodlanding gemaakt in een rivier, maar dreigde nu meegesleurd te worden door de stroom van het gloeiend hete water.

“Er zijn reddingsschepen onderweg”, zei de teamleider.

Maar het was hopeloos. Zonder koelbuffer kon je niet laag genoeg komen en om de reddingstouwen uit te werpen moest de buffer open. Ze probeerden de touwen via de bluskanonnen naar buiten te krijgen, maar die waren daarop niet berekend en hun systeem raakte in de war.

De teamleider vroeg of ik nog iets tegen Imme wilde zeggen. Mijn keel was dicht, maar Imme sprak. Hij is de moedigste man die ik ooit heb gekend. “Ik houd van je Mlara. Dit leven is niet het einde. Ooit zullen we elkaar weer zien. Blijf denken aan de mooie momenten die we gehad hebben.”

Ik drukte me tegen het scherm aan. “Immeran, Immeran, ga niet weg,” schreeuwde ik. Het beeld viel uit. Om mij heen heerste een doodse stilte. Ik voelde mijn haren langzaam langs mijn gezicht golven. De teamleider trok me zachtjes weg van het scherm. Hij hield me tegen zich aan. “Huil”, zei hij. “Huil maar.”

Djalma streelde Mlara’s hand. Steeds weer. Haar ogen waren gesloten en haar hand was paars en koud. Hij wreef met zijn schouder een traan van zijn wangen. Zo zaten ze een tijdje tot Mlara haar hand zachtjes wegtrok. Die was niet meer zo koud en weer blauw. “Het verhaal is nog niet af, Djalma”, zei ze met een scheef lachje.

“Ik verloor je niet uit het oog nadat we je uit het brandend huis hadden gehaald. Je was het jongste kind in het opvangkamp en ik zorgde ervoor dat je melk en pap kreeg. Immeran en ik wilden je adopteren en meenemen naar Visekkar. We vroegen de man - er was niemand anders die naar je omkeek - of hij het goed vond. Hij gaf niet direct een antwoord, maar ik merkte dat hij erover nadacht. Tenslotte stemde hij toe. Ik herinner me nog precies wat hij zei. “Wat is voorbestemd, kan ik niet tegenhouden.”

Op de dag van ons vertrek bracht hij je bij me, een klein bundeltje in een deken. “Immeran heeft zijn leven gegeven voor Aarde”, zei hij. “Hij wilde een zoon. Hier, neem het kind. Een geschenk voor Immeran.”

“Mlara”, vroeg Djalma voorzichtig. “Was die man mijn grootvader?”

Ze knikte. “In de vakantie gaan we naar planeet Aarde. Dan zullen we hem weer ontmoeten.”



Vroeger was balata een exportproduct van Suriname. Balata is het sap van de balata- of bolletrieboom. De bomen, die in het oerwoud groeien, geven een kleverig sap af. Van dit sap kan je rubber maken, wat vroeger belangrijk was bij de productie van schoenzolen, banden en riemen voor machines.

In Suriname gingen groepen arbeiders – balatableeders of balatasnijders – één keer per jaar, enkele maanden de jungle in om bomen te tappen. Ze maakten een kamp en zochten naar bolletriebomen die ze konden tappen. Het tappen gebeurde door v-vormige inkepingen te maken in de stam en het sap, dat daaruit vloeide, op te vangen. Wanneer een bolletrie getapt was, duurde het vijf tot zeven jaren voordat de boom weer sap had.

Anton was zo'n balatasnijder, die met een ploeg het bos was ingetrokken. De mannen zochten elk een boom uit. Anton had een hoge bolletrie gevonden met een mooie rechte stam, vlak naast een kreek, waar het lekker koel was. Met behulp van een band om zijn middel en om de stam klom hij helemaal omhoog tot waar het bladerdek begon. Dan zakte hij steeds een stukje naar beneden en kapte daarbij met zijn houwer strepen in de vorm van een V in de bast van de boom. Beneden angekommen, plaatste hij een grote kalebas tegen de stam om het langzaam stromende sap op te vangen.

Terwijl Anton van een afstandje toekeek hoe het balatasap naar beneden droop, voelde hij opeens een prikje aan zijn arm. Hij zag dat hij tegen een spinnenweb was angekommen. De kleverige draden waren vast aan een struik die aan de rand van de kreek groeide. Een spin vluchtte weg over een takje. Geïrriteerd sloeg hij naar het beest, maar bij die beweging vloog de houwer uit zijn hand en kwam met een boog terecht in de kreek.

“O nee”, jammerde Anton.

Hij tastte met zijn hand in de modderige bodem aan de zijkant. Maar hij kon zijn houwer niet vinden.

“Wat moet ik nu doen? Ik kan zo niet verder werken! Hoe kom ik aan een andere houwer?”, jammerde hij.

Toen begon het water in het midden van de kreek te borrelen en Antons houwer rees met de punt naar boven uit het water; steeds hoger. Antons hart begon te bonzen toen hij zag dat het handvat vast was aan een hand. Een lichtbruine man steeg op uit het water. Anton wilde vluchten, maar hij was verstijfd van angst. De man stapte over het water naar de kant.

“Dit is van jou”, zei hij, terwijl hij Anton de houwer aanreikte.

De man leek op een Javaan, maar hij had een vreemd accent. Hij droeg een zwarte zijden jas zonder knopen die met een rode band om zijn middel werd dichtgehouden. Hij pakte iets, waarvan Anton had gedacht dat het een struik was. Nu zag hij dat hij zich had vergist. De man sloeg de plant als een cape om zich heen. De stof van zijn cape glom alsof er zilverstof in verwerkt was. De man glimlachte.

Voorzichtig maar toch dankbaar pakte Anton zijn houwer aan. Hij was niet meer bang, meer nieuwsgierig. Hij nodigde de man uit, zijn lunch met hem te delen.

“Wie ben je? Vanwaar kom je? Woon je hierzo, in het midden van het bos?”, vroeg hij.

De man vertelde dat hij Juro heette; verder was hij erg zwijgzaam. Hij vroeg Anton om over zichzelf te vertellen. Dat deed Anton graag. Hij vond het fijn dat de man zo aandachtig naar hem luisterde. Anton was in Paramaribo geboren in een arm gezin. Hij moest als kind al werken. Eerst moest hij koekjes en fruit verkopen van deur tot deur, maar toen hij ouder werd, verdiende hij meer met fysiek hard werk. Hij ging vaker naar het binnenland en zo was hij balatasnijder geworden. Hij vertelde de man hoe waardevol balata was; dat men er in het buitenland veel voor wilde betalen en dat je goed kon verdienen met het tappen van balata. Anton liet de sneden in de boom zien. Ze keken toe hoe het sap langs de snee naar beneden gleed.

“We vangen de balata op in kalebassen. In het kamp verzamelen we alles in grote bakken, waar het sap stolt. De bovenlaag wordt harder en kan als een blad worden weggehaald om verder te drogen. Wanneer een blad helemaal droog is, rollen we het op. Zo brengen we het naar de stad.”

“En daarna?”

“Daarna wordt het gebracht naar fabrieken in andere landen waar ze er dit mee maken!”

Anton liet hem de zolen van zijn werkschoen zien. De vreemdeling was erg onder de indruk. De zon ging onder. Dat was de tijd dat de arbeiders terugkeerden naar het kamp.

“Kom je mee?”, vroeg de balatasnijder. “Het is ’s nachts niet veilig alleen in het donkere bos.”

“Nee, ik vermijd mensen. Er is bovendien niets in het bos dat ik vrees”, zei Juro.

Niemand in het kamp geloofde het verhaal van Anton.

“Er wonen geen mensen meer in dit gebied!”, zei de voorman. “Vroeger waren er Inheemsen, maar die zijn allemaal weggetrokken.”

Een van de arbeiders sprak: “Die Inheemsen die we twee dagen geleden op weg hiernaartoe tegenkwamen, vertelden dat de grond in de buurt van deze kreek vervloekt is. Mensen moesten hier liever niet komen! Nee, lach niet! Dat zeiden ze!”

De mannen lachten die avond veel. Ze hielden ervan elkaar ’s avonds bang te maken met spookverhalen. Maar de volgende dagen verging het lachen hun gauw.

Sommige mannen merkten dan hun houters opeens zo zwaar waren, dat ze die niet meer konden optillen. Een arbeider die in een boom wilde klimmen, kwam

nauwelijks een halve meter van de grond. Het zweet stroomde over zijn gezicht. Een andere arbeider begon steeds vaker te dagdromen. Toen een ander hem aanspoorde om te werken, merkte hij dat er spinnenwebben aan zijn werkbroek kleefden. 's Nachts droomden de mannen van een grote, harige, zwarte spin die over hen heen kroop. Verstijfd van angst werden ze wakker. Ze begonnen te klagen tegen de voorman.

“Het gebied is vervloekt! We moeten weggaan!”, riepen ze.

“We kunnen niet. Die mensen in de stad verwachten een lading balata. Ze zullen zeggen dat we lui zijn en niet willen werken”, zei de voorman. Toen de arbeiders bleven aandringen, gaf hij een beetje toe.

“Kijk, er is nu een lading aan het stollen. We kunnen gaan als die helemaal droog is.”

Anton was niet verzwakt, maar had zijn werk gestaakt. Hij was in de ban van Juro. Elke dag zaten ze langs de kreek te praten, terwijl de balata uit de overvolle kalebas stroomde en op de grond stolde. Juro vertelde nu wel over zichzelf. Hij zei dat hij een wever was. Hij had een weefraam gemaakt van takken. Over het raam had hij garen gespannen en met een weefnaald maakte hij mooie stoffen van verschillende kleuren. Hij gebruikte een weefkam om het touw aan te drukken. Hij had garens van verschillende diktes, touw, en zelfs natuurmaterialen om mee te werken. Anton zag ook een dikke bol zilverachtig zijdedraad.

“Vanwaar heb je dat? Komt dat ook van het bos?”, vroeg hij.

“Het is spinnenzijde. Het komt van een speciale soort spin uit mijn land.”

Juro was blijkbaar geen Surinamer. Beetje bij beetje hoorde Anton meer over het land waar de vreemdeling vandaan kwam. Het was een eiland ver weg, in één van de grote oceanen. Juro was van daar gevlucht omdat hij zijn koning boos gemaakt had door met buitenstaanders te praten. Juro was op een immigrantenschip naar Suriname gekomen, maar moest zich steeds schuilhouden. De immigranten griezelden van zijn aanwezigheid en wilden hem doden. Hij woonde alleen in het bos. Hier kon hij weven en leven zoals hij wilde.

Eindelijk was het kleine beetje balata, dat de arbeiders hadden getapt, droog genoeg om opgerold te kunnen worden. De voorman zei dat ze het kamp moesten opbreken. Maar iedereen, behalve Anton, lag ziek en suf op de grond.

Voor hun geluk, waren de Inheemsen die ze onderweg naar hun kamp hadden ontmoet ongerust geworden. Ze kwamen kijken of alles in orde was. Twee oude wijze mannen en vier sterke jongemannen meerden aan in een korjaal. De mannen keken rond en schudden hun hoofd. Toen gingen ze aan het werk. De jongens plukten bladeren en stengels, die de oude mannen aanwezen, en kookten water. De arbeiders werden overeind geholpen om een bitter aftreksel te drinken. Het maakte hen direct sterker.

“Bleh! Wat is dit?”, vroeg de voorman na een bittere slok.

Een van de oude mannen antwoordde: “Het is medicijn van speciale kruiden; je kunt het zien als tegengif. Jullie zijn ten prooi geweest aan een boze spinnengeest. Hij is niet van Suriname, maar heeft hier zijn thuis gemaakt! Hij woont in een holletje bij de kreek. Als zijn gif jullie heeft verlamd, komt hij jullie energie drinken! Zijn naam is DJUROGUMO!”

Toen Anton dit hoorde, riep hij verontwaardigd: “Nee! Het kan niet waar zijn! Jullie hebben het toch niet over Juro?”

“Jullie moeten allemaal hier snel weg. Laat je balata! Het is te gevaarlijk nu jullie de waarheid kennen. Djurogumo zal niet meer stilletjes jagen! Hij zal je direct verslinden!”, riep de medicijnman.

Haastig gooide iedereen zijn spullen in de boten.

Alleen Anton rende tot ieders verbazing juist het bos in.

“Wat is met hem aan de hand? Volg hem, ga hem halen!”, riep de voorman.

De arbeiders en de Inheemse jongens zetten de achtervolging in. Ze volgden de man langs de kreek waar hij eerder in de bolletrie had gesneden. Hij stond op de

oever van de kreek. Hij staarde in het water. Toen zijn kameraden hem riepen, keek hij even om. Toen schudde hij zijn hoofd en sprong in het water.

SPLONS!

De groep keek verschrikt toe. Ze zagen het water eerst wild borrelen, toen nog een paar luchtballen, daarna was het stil.

Van Anton is er sindsdien niets meer gehoord. De arbeiders vluchtten naar de stad en zwoeren dat ze nooit meer terug zouden komen. Maar dat was ook niet nodig. In Brazilië was een rubberboom gekweekt, die binnen enkele maanden weer getapt kon worden. De vraag naar Surinaamse balata daalde en al gauw keek niemand meer om naar de bolletriebomen in het oerwoud.



Mijn oudste broer, Kevin, verzamelt visjes voor mooi-mooi. Soms koopt hij de vissen in de dierenzaak, maar vaker nog trekt hij erop uit om in de kreken van de savannes visjes te vangen. In zijn voorzaal heeft hij een paar aquariums met prachtige maanvisjes, banketmannetjes, potloodvisjes en redifin-sorosoro. Ik vind het altijd fascinerend om te zien hoe de visjes zich voortbewegen tussen de waterplanten. Mijn broer heeft ook bakken met grotere vissen, verschillende soorten krobja bijvoorbeeld. Ja, overal in zijn huis loop je wel tegen een aquarium aan. Nu laat hij zelfs een vijver in zijn tuin maken om rode tilapia te houden.

“Ik heb een interessant boek gevonden over waterplanten”, zegt mijn vader op een middag tegen me. “Echt iets voor Kevin.”

“Ik zal het wel voor hem brengen”, bied ik direct aan. Niet zo lang geleden heb ik mijn rijbewijs gehaald en sindsdien lijd ik aan ‘otobakru’. Alle boodschappen wil ik doen, als het maar met de auto mag. Gelukkig is mijn vader bereid me zijn auto te lenen. Hij drukt me wel steeds op het hart: “Rij voorzichtig, neem geen risico’s en neem geen vrienden mee. Vrienden leiden je alleen maar af als je rijdt.”

Het is een half uurtje rijden naar Kevins kleine bungalow in een buitenwijk van Paramaribo. Het is al bijna donker als ik voor zijn poort parkeer. De straatlamp flakkert en maakt de omgeving een beetje spookachtig. Verder is het doodstil: geen verkeer, geen stemmen, geen geluid van radio of televisie, echt stil is het in de straat. Ik zie verderop wel auto’s op het trottoir staan, maar geen mensen. Ik stap uit en kijk om me heen. Kevins huis is ook donker, zelfs de lamp van het voorterras is uit. Het ziet er allemaal zo vreemd uit, zonder licht en geluid. Eng....!

Als ik naar de poort loop en mijn hand uitsteek om de klink te pakken, hoor ik geritsel naast me. In de fjalobistruiken bij de oprit beweegt iets. Ik leg geschrokken mijn hand op mijn hart en blijf stokstijf staan. Ik haal diep adem en schijn met het lampje van mijn telefoon in het bosschage. Ik zie een poes wegrennen. De poes is even hard van mij geschrokken als ik van haar. Ze rent met een vaart de straat over en verdwijnt in de tuin van de overburen. Ik dacht even

dat mijn hart stil stond!
"Kevin", roep ik.

Geen antwoord.

Ik bel zijn nummer. Hij neemt niet op. Misschien slaapt hij.

Ik loop terug naar de auto. In het donker het erf op, met dit kleine lichtje, nee..., dat gaat niet gebeuren! In het dashboardkastje ligt een flashlight. Dat is beter. Met meer durf maak ik de poort open. Donkerte om me heen. De straal van de flashlight glijdt over de stoelen op het voorbalkon en op de tafel tegen de muur met het grote aquarium erop. De honden, Sjakie en Koeniersie, zijn nergens te zien. Zou hij weg zijn met ze?

Ik loop om het huis heen en zie zijn pick-up staan. Er is gegraven in de tuin en er liggen hoge hopen aarde. Op het overdekte achterterras is ook geen licht aan. Ik vind met de hulp van de flashlight mijn weg naar de deur van de keuken en bons er met mijn vuist op. Geen reactie. Ik hoor water spetteren. Ik weet dat Kevin op het achterterras verschillende aquariums heeft. Ik vraag me af waarom het zo donker is; misschien is de lamp doorgebrand. Ook bij de burens is er geen enkel buitenlicht aan. Hun televisie, die meestal aanstaat, hoor ik ook niet.

Met mijn flashlight zoek ik de omgeving af. Bij de manjaboom beweegt iets. Ik verzamel moed en loop er langzaam naar toe. Niet voor niets noemen ze me 'Jo-Ann die alles durft' en die naam moet ik eer aandoen, toch?

In de stralenbundel van de flashlight zie ik twee rode puntjes en een schim die wegvlucht. Een awari. Vlak voor mijn voeten ligt een manja, rijp en groot. Er is een hap uit, maar hij ziet er toch smakelijk uit.

Een beweging in de buurt van de pick-up trekt mijn aandacht. Ik schijn die richting uit. Niets te zien. In de auto ook niet, evenmin in de bak ervan. Dichterbij gekomen laat ik het licht nog eens in de cabine schijnen; niets vreemds daarbinnen. Als ik probeer de deur van de auto open te maken hoor ik gegrom en iets hapt naar mijn pata. Met een gilletje spring ik achteruit. Nog net zie ik

de snuit van een hond zich terugtrekken onder de auto. O, daar zijn ze! Maar waarom liggen ze daar, zijn ze bang, of zijn ze van iets geschrokken? Dreigend grommen ze nu. Ik durf niet dichterbij de auto te komen en roep van een afstand hun namen.

“Sjakie...., Koeniersie.....!”

Geen reactie.

“Kom jongens ..., kom dan.”

Ik praat tegen ze en probeer ze vanonder de auto vandaan te krijgen. Koeniersie komt als eerste met hangende staart tevoorschijn. Hij kijkt naar me en besnuffelt me. Sjakie durft nu ook. Voorzichtig aai ik ze en spreek ze op een geruststellende toon toe.

“Heeft de baas jullie alleen gelaten, zijn jullie bang, is er iets? Kom maar, jullie kennen me toch.”

De honden ontspannen zich en beginnen licht te kwispelen. Waar zou die broer van me toch zijn? Ik bons nog een keer op de deur. Niets, helemaal niets. Als hij in slaap is gevallen, zou hij nu wel wakker moeten zijn.

De buitenlichten bij de burens flitsen aan. Er schijnt een gloed over het erf. Ik bons weer en luister. Binnen is geen enkel geluid van leven te horen. Als ik mijn oor tegen de deur van de keuken druk, hoor ik alleen gebrom van de ijskast. De honden staan naast me en kijken verwachtingsvol naar mijn doen en laten.

Bij de burens gaat een raam op de bovenverdieping open. Een jongensstem roept: “Hallo wie is daar?”

Ik zie een jongen van een jaar of elf uit het raam hangen. Hij probeert te zien wat er bij zijn buurman gebeurt.

Ik stap naar de schutting toe en zeg: “Ik ben Jo-Ann, een zus van Kevin, Weet je

waar hij is?”

“Nee, slaapt hij niet? Ik zie zijn auto staan.”

“Waarom zijn de honden zo bang?”, vraag ik. “Ze zaten onder de auto en wilden er niet vandaan komen.”

“Ach, die honden van Kevin zijn sufferds. Zodra je naar ze schreeuwt rennen ze weg. Hij heeft ze alleen voor gezelschap. Het zijn echt geen waakhonden. Wacht ik kom”, zegt de jongen.

Hij roept naar zijn moeder: “Ma, ik ga even naar Kevin. Zijn zus is daar.”
Ik hoor zijn moeder iets zeggen van “pyjama” en “slapen”, maar de jongen is even later bij de schutting. Hij klimt ergens op en landt met een sprong op Kevins erf.

“Ik ben Josje, “zegt hij. “Wat doe jij hier?”

“Ik ben een boek voor mijn broer komen brengen. Ik roep, maar hij geeft geen antwoord en de honden doen zo raar. Ik zou net het erf rondlopen om te kijken of alles in orde is.”

“Ik loop met je mee”, zegt Josje heldhaftig.

Naast de regenpijp staan verschillende tuingereedschappen. Ik pak een hark met een lange steel. Josje neemt een bezem.

We inspecteren, met de honden op onze hielen, het achtererf. Door de lichtstraal van de flashlight zie je schaduwen die je laten schrikken en bewegingen die er niet zijn. Maar in het gezelschap van Josje en de honden ben ik minder bang en met de buitenlichten van de burens aan, is het niet zo aardedonker meer.

We lopen over de hopen zand en turen in het gat dat een vijver moet worden. Alles lijkt daar in orde. Ook bij de manjaboom in de hoek is er niets raars. We lopen nog eens om het huis heen. Bij de potplanten op het rek zie ik slakken en padden op de grond kruipen. Ik griezel. Zulke grote slakken heb ik nog nooit gezien.

Achter het huis ga ik weer met mijn licht over het terras. Drie grote waterbakken staan tegen de muur rechts en twee aan de linkerkant. Plotseling klinkt er een harde plons in één van de aquariums. Dreigend beginnen Sjakie en Koeniersie opnieuw te grommen.

“Sttt....!”, zeg ik en loop, met de hark in de ene, en de flashlight in de andere hand, ernaartoe. De honden komen grommend achter me aan. Weer een plons! Ik kom nog dichterbij en laat de lichtstraal schijnen op de bak waaruit het geluid komt. Het water in het aquarium is helemaal troebel en golft en spat haast over de rand. De honden blaffen hysterisch. Er is iets groots in het water. Wild zwemmen de kleinere vissen rond, het lijkt of ze op de vlucht zijn. Door het modderige water heen, zie ik iets groots met een staart.

“Een monster....., een slang!”, roep ik geschrokken.

Josje die achter me staat, springt op de tafel. Hij houdt de bezem klaar om te slaan.

Dan floept plotseling het licht aan. De deur van de keuken gaat open en Kevin steekt een slaperig hoofd naar buiten.

“Hé”, zegt hij. “Wat is er hier aan de hand?”

“Een monster”, gil ik weer. “Een monster in je aquarium.”

Kevin komt nu helemaal naar buiten. Hij heeft geen hemd aan.

“Rustig...!”, zegt hij tegen de grommende honden.

Dan begint hij te lachen.

“Josje, kom maar van die tafel af. Jullie hoeven echt niet bang te zijn voor dat monster. Hij kan niet uit het water. Kom maar kijken.”

Dan zie ik het, onduidelijk eerst, maar dan weet ik het zeker. Het is een vis, een

enorm grote vis! Het is een monstervis!

“Het is een libakwie”, zegt Kevin. “Een grote soort kwie-kwie. Ik heb hem eergisteren gevangen. Hij is wel erg groot tussen die kleine vissen, maar hij houdt het aquarium goed schoon. Met zijn zuigbek eet hij alle algen van de wand op.”

Nog trillend op mijn benen zeg ik hartgrondig: “Stomme vis. Kijk hoe hij al die kleine visjes opjaagt!”

“Jos, binnenkomen het is al laat!”, roept Josjes moeder.

Voor Jos weggaat, geeft hij vol bravoure een tik tegen het glas van het aquarium. “Dag monstervis!”, roept hij.



Als jongeman hechtte ik niet veel waarde aan dromen. Al was ik opgevoed als een gelovige christen en wist ik dat er in de Bijbel een verhaal is over de dromen van Jozef. De Bijbel zegt dat dromen met symbolen voorspellen wat er later gaat gebeuren. Zo droomde Jozef dat hij samen met zijn elf broers bezig was het graan in het veld te oogsten. Ze bonden het graan in bundels bij elkaar.

Plotseling schoof de bundel van Jozef naar het midden. De bundels van zijn broer gingen om Jozefs bundel staan en bogen voor hem. Toen Jozef zijn broers over zijn droom vertelde, werden ze boos. Ze dachten dat de droom voorspelde dat hij hun baas zou worden en ze hem zouden moeten gehoorzamen. Ze wilden niet dat deze droom moest uitkomen, lokten hem in een val en verkochten hem als slaaf. Toch is de droom uitgekomen. Jozef werd later een belangrijke man en zijn broers moesten eerbied voor hem tonen.

De verandering kwam, toen ik een jaar of achttien was. Nu ben ik een bejaarde man van tachtig. Opa Frits noemen ze mij. Wat ik nu ga vertellen, heb ik talloze keren verteld aan jongeren, die net als ik vroeger, niet in dromen geloofden.

Ik had een goede vriend, met wie ik al mijn geheimen deelde. Het was een Libanese jongen. Hij heette Walid. Walid had een zus, die vaak met ons optrok. Haar naam was Maysa. Ze was een mooie meid, met stralende ogen en prachtig lang zwart haar, dat mooi contrasteerde met haar lichte huid. We gingen samen uit dansen, naar de kermis of naar de film.

In mijn droom reed ik op mijn fiets door Zorg en Hoop. In die tijd was Paramaribo nog niet zo groot. De regering was bezig met een aantal verkavelingsprojecten, die helaas niet zo vlot verliepen. Aan de rand van de stad had je de Marowijnestraat, waar een splinternieuw gebouw was neergezet voor de enige middelbare school van het land, de AMS. Ik was onderwijzer op een basisschool, maar volgde in de avonduren nog een cursus om hogerop te komen. Eén keer in de week volgde ik les in het gebouw van de AMS. Op de andere dagen ging ik naar een gebouw in de Weidestraat, in het centrum van Paramaribo.

Zoals ik al zei, droomde ik dus dat ik door de Marowijnestraat reed. De pas aangelegde weg was glad en ik genoot van het natuurlandschap aan de ene kant van de weg, waar de verkavelaars de bomen nog niet hadden neergehaald. Ik reed langs de AMS en kwam in een deel van de straat waar rijke mensen al mooie huizen hadden gebouwd. Ik sloeg linksaf in de richting van de brede Coppenamestraat en fietste van daaruit naar de Wanicastraat, één van de oudere straten. Terwijl ik trapte, werd ik overvallen door een onheilspellend gevoel. Het leek ook of mijn benen steeds zwaarder werden.

Toen ik de Wanicastraat inreed, zag ik een drukte. Ik vroeg me af wat er aan de hand was. Toen ik dichterbij was gekomen, zag ik dat het verkeer werd opgehouden door een auto-ongeluk. De menigte ging uiteen voor een politieauto met zwaailichten en loeiende sirene. Ik stapte van mijn fiets af, zette deze op stander en drong door de menigte naar voren. Ik had het gevoel dat het ongeluk iets met mij te maken had. Naast de auto lag een jonge vrouw in een blauwe jurk op het asfalt. Ik herkende Maysa, de zus van Walid. Er stonden een heleboel paniekerige mensen om haar heen. Ik zag ook haar moeder.

Met een schok werd ik wakker. Ik ging rechtop zitten. Mijn ademhaling werd steeds sneller. Ik bleef zitten tot ik wat rustiger was. Daarna stond ik op om een glas water te drinken. Ik was blij dat ik veilig thuis was en niet in de Wanicastraat.

's Morgens aan het ontbijt, vertelde ik aan mijn moeder en jongere broer wat ik had gedroomd. Ze zeiden dat het gelukkig maar een droom was en dat dromen bedrog zijn. Ik ging normaal naar het werk. Ik gaf les aan kinderen van een vierde klas. De kinderen hielden me bezig en al snel was ik de droom vergeten. 's Middags pakte ik mijn tas om naar de Weidestraat te gaan. Die avond had ik de vakken Frans en Geschiedenis. Daar aangekomen zag ik een briefje hangen op het prikbord waarop stond dat de geschiedenisleraar ziek was. Studenten die geen andere lessen hadden, werden vriendelijk verzocht naar huis te gaan, in plaats van op het schoolerf rond te hangen en de andere lessen te storen.

Na de Franse les besloot ik Walid op te zoeken. Onbewust nam ik dezelfde route als in mijn droom. Ik reed door Zorg en Hoop naar de Marowijnestraat, langs de AMS, langs de goed verlichte nieuwe huizen. Walid woonde in één van de

zijstraten. Toch ging ik niet rechtstreeks naar zijn adres. Ik fietste zomaar een beetje rond, tot ik plotseling overvallen werd door hetzelfde onheilspellende gevoel dat ik in mijn droom had gehad. De droom stond me weer helder voor ogen.

Ik werd bang, maar ik wist dat ik niet anders kon. Ik moest dezelfde route volgen als in mijn droom. Ik concentreerde me op de weg. Het trappen werd zwaar. Ik stopte even om uit te rusten, klom weer op mijn fiets en trapte langzaam verder richting Coppenamestraat, Wanicastraat. Toen ik de straat inreed zag ik een kleine menigte. Ik fietste verder en zag een politieauto met zijn zwaailichten aan. Ik stapte van mijn fiets af en zette hem op stander. Ik vroeg aan een van de toeschouwers wat er aan de hand was.

“Kijk zelf maar. Ik denk niet dat ze het zal halen.” Hij deed een stap opzij om me door te laten.

“Ik heb het zien gebeuren”, zei de man. “De auto heeft haar geslagen toen ze zonder uit te kijken de straat overstak. Dit soort dingen gebeuren tegenwoordig vaak. Het verkeer wordt steeds drukker. Ze veranderen ook steeds de verkeersborden. Het is nu wachten op de ambulance. De Spoedeisende Hulp is al gebeld.”

Ik ging op mijn hurken zitten, zodat ik de persoon die was aangereden beter kon zien. Mijn hart sloeg een aantal tellen over. Het was een jongedame in een blauwe jurk. Ze had een lichte huidskleur en haar lange zwart haren lagen over het asfalt uitgewaaierd. Ik richtte me weer op. Vlak naast het slachtoffer stond een oudere vrouw te huilen. Het was haar moeder. De moeder van Maysa, de moeder van Walid, mijn beste vriend. Ik ging naar haar toe, troostte haar en vroeg of ik iets kon doen.

Terwijl ze moedig haar tranen probeerde terug te dringen zei ze: “Frits, ga alsjeblieft naar ons huis. Vertel Walid en zijn vader wat er is gebeurd. Zeg ze dat ik hier op de ambulance wacht om Maysa naar het ziekenhuis te brengen.”

Drie dingen vallen op bij mijn droom. In de eerste plaats werd alles werkelijkheid wat er in mijn droom gebeurd was. In de tweede plaats was het wel heel toevallig

dat mijn geschiedenisleraar ziek was en ik vroeg vrij was, niets te doen had en ging fietsen in de buurt waar het ongeluk had plaatsgevonden. Het was alsof ik, zonder het te beseffen, naar de plaats werd getrokken. Ten slotte was mijn droom geen 'déjà vu' ervaring. 'Déjà vu' is Frans en betekent letterlijk 'eerder gezien'. Bij een 'déjà vu' ervaring maak je iets mee, waarbij het net is alsof je dat al eerder hebt meegemaakt, terwijl dat niet zo is. De droom die ik had gehad, was echt. Mijn moeder en jongere broer kunnen daarvan getuigen, want ik had ze over mijn droom verteld. Het is niet alleen heel opmerkelijk dat de droom is uitgekomen, maar dat ook de details in mijn droom overeenkwamen met de werkelijke gebeurtenis. De kleuren en gezichten van de mensen waren precies hetzelfde.

Ja, die droom die ik toen kreeg, heeft me bewuster gemaakt van de betekenis van mijn dromen. Ik ga voorzichtiger om met de beelden die ik in mijn slaap krijg. Als ik iets naars droom over een bepaalde persoon, zal ik die persoon er nooit iets over zeggen. Ik wil mensen niet bang maken.

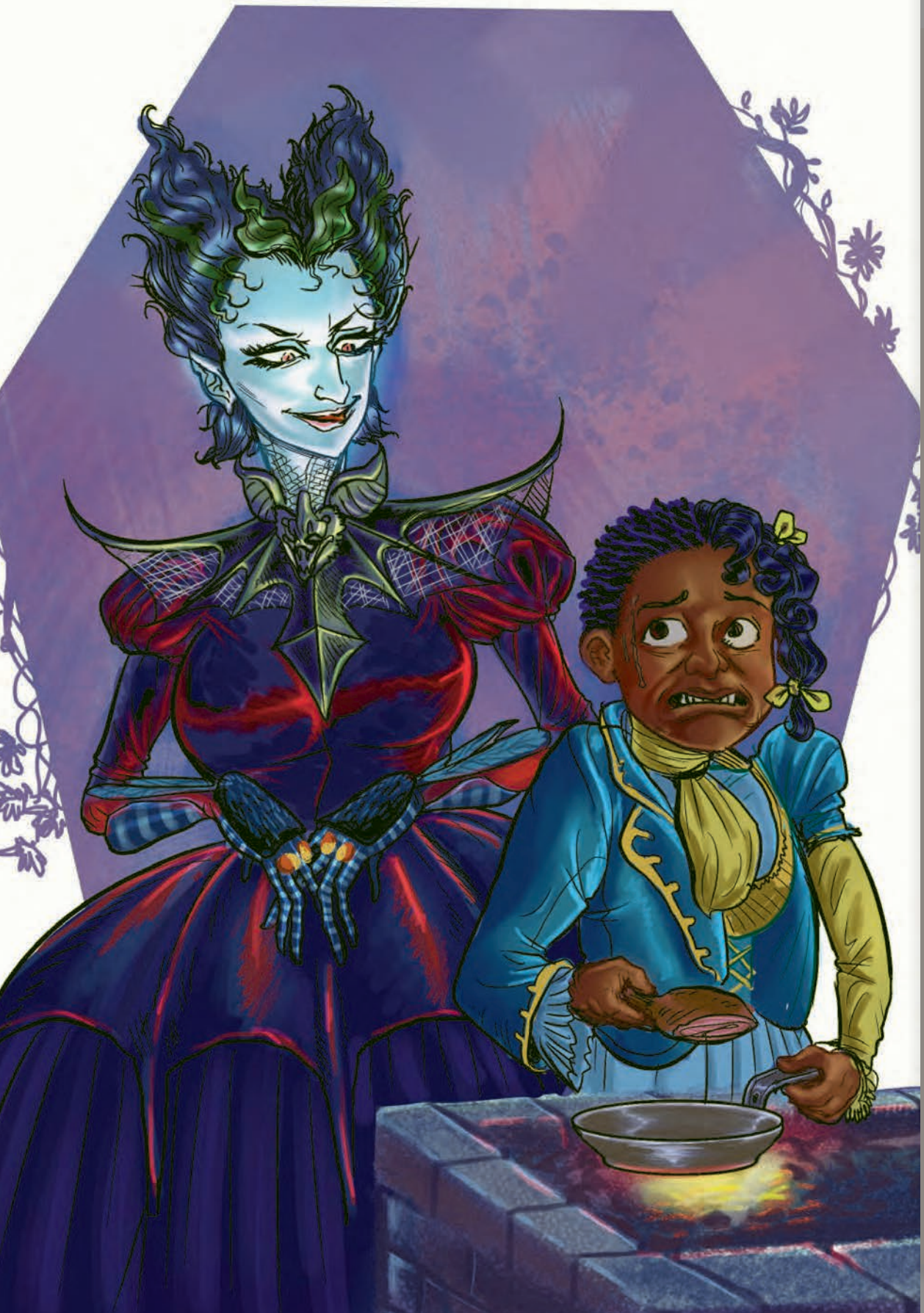
Toch moet ik nog een merkwaardige gebeurtenis kwijt. Dit gebeurde toen ik in Nederland woonde. Ik werkte op een school in Schiedam. Ik droomde toen dat ik twee enveloppen uit mijn brievenbus haalde. In de ene envelop zat een brief van de belastingdienst met de mededeling dat ik 1568 guldens terug zou krijgen aan te veel betaalde loonbelasting. De andere envelop was van mijn ziektekostenverzekering. Er stond in dat ze te veel premie hadden ingehouden en dat ik 464 guldens terug zou krijgen. Ik vertelde niemand iets over de droom, maar maakte een aantekening in mijn dagboek.

Een paar weken later zei mijn vrouw dat er twee brieven voor me waren gekomen. Een was van de belastingdienst en de ander was van de ziektekostenverzekering. Ik kwam net van school en liet de brieven op mijn bureau liggen. Ik friste me op en ging samen met mijn vrouw aan tafel. Na het eten maakte ik de enveloppen open. Toen ik de brieven had gelezen riep ik mijn vrouw. Ik vroeg haar om mijn dagboek te pakken die op mijn nachtkastje lag. Ik liet haar de aantekeningen zien die ik gemaakt had. Daarna wees ik haar de brieven die op die dag waren bezorgd. De ene brief gaf aan dat ik 1568 guldens terug zou krijgen aan te veel betaalde loonbelasting. In de andere brief werd mij

beloofd dat ik 464 guldens terug zou krijgen voor te veel betaalde premies. De bedragen in mijn dagboek en in de brieven die op die dag waren bezorgd, waren exact hetzelfde.

Mijn vrouw zei niets, maar ik kon aan haar gezicht zien dat ze van haar stuk was gebracht. Hoe was zo iets mogelijk?

Na de droom over de tragische dood van de zus van mijn vriend, had ik een dagboek aangeschaft en de gewoonte aangenomen om dromen die iets leken te betekenen op te schrijven. Het was mijn hobby geworden om na te gaan welke dromen werkelijkheid waren geworden.



Guillaume was een reizende muzikant, een troubadour, die ook goed verhalen kon vertellen. Niemand wist hoe oud hij was, maar als je luisterde naar wat hij allemaal had meegemaakt, moest dat zeker meer dan tweehonderd jaar zijn. Hij had de hele wereld rondgereisd en sprak wel zestig talen. Toch waren er plekken op aarde waar hij nog nooit was geweest. Zo kwam hij, het moet zo'n honderd jaar geleden zijn, voor het eerst naar Suriname. Om aandacht te trekken trok hij de gekste kleren aan. Een halve jurk die ook een lange jas was, samen met een broek met een lange en korte pijp. Zijn haar was aan één kant lang met strikjes erin en aan de andere kant kort in een patroon gevlochten.

Als hij op zijn trommel sloeg, kwam iedereen kijken. Dan zong en musiceerde hij en vertelde verhalen. Hij was bij Albina ons land binnengekomen, en zijn eerste vertelling daar, op het strand onder de palmbomen, was direct al zo een succes, dat de mensen in Paramaribo naar hem uitkeken. Avond aan avond zong, danste en vertelde hij verhalen voor een enthousiast publiek op het grote plein in het midden van de stad.

Er was een Marron, die ook kwam kijken. Na de voorstelling sprak hij Guillaume aan. "Ik ben Tooto", stelde hij zichzelf voor, kapitein van Awaakonde aan de Surinamerivier. Hij vroeg Guillaume of hij niet mee wilde naar het binnenland. De mensen in de dorpen langs de rivier zouden zeker genieten van zijn talenten. Guillaume had er wel oren naar. Hij hield van avontuur en nieuwe plaatsen. In het binnenland van Suriname was hij nog nooit geweest.

Zo kwam het dat hij na een paar dagen in de korjaal van Tooto stapte en met hem de rivier opvoer naar Awaakonde. Guillaume kon het goed vinden met de dorpingen. 's Avonds luisterden ze in het maanlicht op de rotsige rivieroever naar zijn muziek. Vaak vielen ze in met eigen liederen. Mensen uit andere dorpen kwamen naar het dorp van Tooto om te luisteren. Ze nodigden hem uit ook eens naar hun dorp te komen. Al snel had Guillaume het Saramaccas, dat ze in de dorpen spraken, onder de knie.

Hij kon nu ook zijn verhalen in hun taal vertellen. Vaak sprongen ze in met eigen anekdotes en verhalen. Hij ontdekte dat er veel goede verhalenvertellers in de dorpen woonden. Er was een verhaal dat ze vaak vertelden. Het ging over een woestijn in het bos, bij een van de zijkreken van de grote rivier.

“Ik wist niet dat er woestijnen in Suriname waren”, zei Guillaume tegen Tooto. “Ik had wel gehoord dat jullie land het groenste ter wereld is en ik dacht dat al het achterland uit oerwoud bestond.”

“Als je de rivier opvaart en die zijtak aan je linkerhand neemt, voordat je komt bij de Grandansula, zal je na een tijdje merken dat er aan beide kanten van het water alleen maar zand is, zover je kan zien. Wij gaan er liever niet naar toe, maar er wordt verteld dat er nog iemand daar in een dorp woont.”

Het maakte Guillaume nieuwsgierig. Hij wilde er meer van weten.

Tooto vertelde verder: “Lang geleden was daar een plantage van een wrede eigenares, granmisi Duplesse. Ze was zo wreed dat ze de borsten van de jonge slavinnen, die mooier dan haar waren, liet afhakken. En als je baby hilde als ze haar middagdutje deed, werd het kindje in de rivier gegooid. Het was zo verschrikkelijk dat de slaven in opstand kwamen, haar vermoordden en de bossen invluchtten. De geest van deze granmisi heeft nooit rust kunnen vinden. Die zit daar vast op een eilandje. Na haar dood is het heel gebied een woestijn geworden.”

Guillaume zei tegen zichzelf: “Je bent troubadour en verhalenverteller of je bent het niet. Zo’n avontuur laat ik niet aan mij voorbijgaan.”

Ondanks de waarschuwingen van de Marrons laadde hij zijn spullen in een korjaal. Tooto stond op de oever.

“Neem dit mee”, zei hij. Hij gaf Guillaume een tak witte bloemen die hij die morgen had geplukt in het bos bij een bloeiende drogetijdboom.

“Het zal je goed van pas komen.”

Guillaume maakte de tak met een speld vast aan zijn kamisa en roeide de rivier op. Na enkele uren varen, kwam hij bij de linkerzijtak van de rivier. Hij navigeerde de boot naar links. De zijtak was wat smaller dan de hoofdrivier, maar toch nog

breed. Eerst waren er nog bomen aan de zijanten, maar dat hield abrupt op. Opeens was er een grote leegte. De bodem was bedekt met roodachtig zand. Zover zijn oog reikte, zag hij aan beide zijden van het water alleen nog maar rood zand.

De zon leek nog feller dan anders en Guillaume bedekte zijn hoofd met een pangi die hij gekregen had van een van zijn bewonderaars in de dorpen. Guillaume verwachtte ergens een eiland in het midden van de stroom te zien, maar het water was rimpelloos vlak. Na een lange tijd varen, stak er een zandstorm op. De wind was wild en het scherpe zand sneed in zijn gezicht. Guillaume probeerde zich te beschermen met de pangi, maar die werd weggerukt door de wind. Hij zag geen hand meer voor zijn ogen. De korjaal draaide wild en stuurloos rond.

“Hier!”, hoorde hij opeens.

Een benige hand greep de zijne en trok hem uit de boot. De troubadour voelde land onder zijn voeten. Vaagjes zag hij door het rondvliegende zand iemand die hem vasthield.

“Mijn korjaal!”, schreeuwde hij.

De korjaal werd uit het water gewipt en landde naast hem op de oever. Guillaume werd verder getrokken tot hij door iets als een grote, houten deur leek te gaan. De deur viel met een harde slag achter hem dicht. In het kaarslicht zag Guillaume wie hem had mee getrokken. Het was een witte vrouw, met een grote haakneus en een wrede mond. Ze was gekleed in het zwart.

“Ik ben granmisi Duplesse”, zei de vrouw. “Het is te gevaarlijk om nu te reizen. Blijf maar hier...voor een tijdje.”

Guillaume stelde zichzelf voor en zei dat hij graag het aanbod aannam. Als dank wilde hij een lied zingen voor de granmisi. Hij pakte zijn fluit.

“Alstublieft niet”, zei de granmisi. Haar stem was koud en snijdend. “Mijn oren zijn niet zo best. Komt u maar mee voor het avondeten.”

Het leek erop dat Guillaume in een fort was. De muren waren van steen met kleine spleten als ramen. De granmisi leek alleen te wonen. In de eetzaal stond een houten tafel. Daarop lagen beschimmelde broodjes en oude korstjes kaas. "Ik heb nog wat vlees in de keuken, dat u mag klaarmaken", zei de granmisi en ze bracht hem naar een plek waar een vuur brandde en iets op een aanrecht lag wat op een afgebeten pingobout leek.

"Heeft u misschien wat zout en peper voor mij?", vroeg Guillaume.

"Neen, dat is te sterk voor mijn gevoelige tong."

"Heeft u misschien een teentje knoflook dan?"

"Neen, dat kan mijn maag niet verdragen."

"Hoe wilt u uw vlees? Doorgebakken of een beetje kleur?"

"Rauw. Zo rood dat het bloed ervan afdruipt", zei de granmisi en Guillaume zag dat ze verheerlijkt met haar tong langs haar tanden ging.

O nee! Verbeelde hij het zich of keek de granmisi nu naar hem?

Na een ongemakkelijk avondeten was het tijd om te slapen. Granmisi Duplesse wenste hem goedenacht en verdween.

Guillaume had geen slaap. Er was trouwens nergens een bed waarop hij kon gaan liggen. Hij besloot het fort te gaan verkennen. Overal lag stof en aan de muren en het plafond hingen dikke spinnenwebben. Guillaume ging kamer in, kamer uit. De kamers waren leeg en zijn gastvrouw was nergens te zien. Alleen in de laatste kamer stond een langwerpige kist.

Guillaume ging terug naar de eetzaal en liep door de gang naar de grote deur waardoor hij naar binnen was gekomen. De deur was vergrendeld. Hij wilde net de grendels opzij schuiven, toen hij plotseling op zijn hielen omkeerde. "Natuurlijk", fluisterde Guillaume tegen zichzelf. "'s Nachts slaapt ze in de kist en overdag dwaalt ze rond, omdat ze geen rust heeft gevonden na haar dood."

Hij haastte zich terug naar de laatste kamer. Daar maakte hij de speld los, waarmee de bloemen van Tooto aan zijn kamisa vastzaten en legde die op de kist. Ze hadden op een wonderbaarlijke manier de storm overleefd en waren nog helemaal fris. Hij had ooit eens van een collega verhalenverteller, die hij had leren kennen op een eiland in de Zuid-Chinese zee, gehoord dat een verse bloem de ziel tot rust kan brengen. Tooto moest dat ook geweten hebben.

Guillaume pakte zijn fluit en speelde een klaaglijk afscheidslied. Toen sleepte hij de kist door de gangen van het fort, langs de eetzaal, naar de buitendeur. Hij schoof de grendels opzij. Buiten was de storm gestopt. Guillaume duwde de kist naar de oever. Daarna wachtte hij tot de bloemen verwelkten. In de vroege ochtenduren, de zon was net op, waren de blaadjes bruin en slap. Krrkrrr.... deed de kist. De bovenkant schoof open. Granmisi Duplesse zat rechtop in de kist. Het ochtendlicht verblindde haar en ze hield haar hand voor haar ogen. "WRYYY, waar ben ik?", gilte ze. Ze ging staan, zwaaide heen en weer en stapte wankelend uit de kist. PLONS! Ze viel in de rivier. De stroom greep haar en terwijl ze meegesleurd werd door het water smolt ze als suiker in thee!

Achter hem hoorde Guillaume krakende geluiden. Toen hij omkeek zag hij het fort in elkaar storten. De resten werden door een zandhoos meegenomen.

Guillaume duwde zijn korjaal in het water. Het was tijd om terug te gaan. Tooto zou vast willen weten wat er was gebeurd. "Dat wordt een leuk verhaal om te vertellen", zei hij terwijl hij zijn pagaai in het water stak.

De woestijn bestaat inmiddels niet meer. Na het bezoek van Guillaume begon het bos weer te groeien. Nu ziet het er daar net zo uit als de rest van het oerwoud. Misschien kan je in die linkerzijtak van de rivier nog enkele eilandjes vinden, maar geen fort en zeker geen geest van granmisi Duplesse.



A= apenkoning Sugriva, **H**= Hanuman, aanvoerder van het apenleger,
J= gierenkoning Jatayus, **L**= Lakshmana **R**= Rama, **Rv**= Ravana, **S**= Sita,
V= verteller, deze gebruikt de gunungan als herkenningsteken,
W= wachter

V: Rama moet met zijn vrouw Sita 14 jaar het bos in, voordat hij terug mag naar het koninkrijk Ayodhya om daar koning te worden. Ook Rama's broertje Lakshmana woont bij hen. Een half jaar voordat de ballingschap is afgelopen, wandelt het drietal door het bos. Ze zien een mooi hert en Sita vraagt of Rama dat hert voor haar kan vangen. Hij en Lakshmana gaan het hert achterna. Als Sita alleen achterblijft, verschijnt de wrede koning Ravana die haar ontvoert met zijn hemelwagen. De gierenkoning Jatayus ziet ze voorbij vliegen.

Rv: Rustig aan prinses Sita. Laat me je goed vasthouden, want straks val je uit de wagen.

J: Wat ziet mijn oog daar? De tienkoppige monsterkoning Ravana ontvoert Sita. Kijk hoe ze met hem vecht. Ik moet haar gaan helpen.

Rv: Hahaha, jó stinkende gier. Dacht je soms dat je tegen mij op kon? Mooi niet, dus.

V: Koning Ravana bijt met een van zijn koppen een vleugel van Jatayus kapot. Met zijn zwaard geeft hij ook een steek in zijn lijf. Jatayus fladdert naar de aarde en ligt stervend op de grond. De hemelwagen gaat verder naar het zuidelijk eiland Lanka, het rijk van Ravana.

S: Ik zie apen beneden. We vliegen over het rijk van Sugriva. Ik gooi mijn sieraden naar beneden. Als Rama me zoekt, en mijn sieraden bij de apen ziet, zullen ze hem vertellen dat Ravana me heeft meegenomen.

V: Rama en Lakshmana, die intussen hebben ontdekt dat Sita is verdwenen en

haar zijn gaan zoeken, vinden de stervende gierenkoning.

J: Prins Rama, er is iets vreselijks gebeurd.

R: Vermoei je niet met praten. Ik ga hulp halen. Spaar je krachten.

J: Neen, ik moet doorgaan met praten. Ik zat op mijn nest hoog op de berg toen de strijdswagen van koning Ravana voorbij vloog. Ik zag tot mijn schrik prinses Sita in de wagen. Ze wilde uit de wagen springen. Ik vloog erop af om haar te redden, maar helaas kon ik niet tegen de monsterkoning op. Ik zal niet lang meer leven. Maar ik ben gerust nu, want ik weet dat u haar zal redden.

V: Gierenkoning Jatayus sterft. Prins Rama en prins Lakshmana cremen hem. Ze lopen daarna haastig verder in de richting van het zuiden.

R: We moeten hulp zoeken Laksh. Met ons tweeën kunnen we het leger van Ravana niet aan. Bovendien, hoe komen we op het eiland, waar hij zijn paleis heeft. We hebben geen boten.

L: Ik weet wie ons kan helpen. De apenkoning Sugriva is altijd al een vijand van Ravana geweest. Laten we naar hem toe gaan.

A: Zo zo, luister eens wie zich vandaag bij mijn hof hebben aangemeld. Prins Rama en prins Lakshmana! Ze hebben audiëntie aangevraagd. Wat een gewichtigheid van ze. Audiëntie.... Ze zijn zeker hulp komen zoeken om prinses Sita te redden.

V: De broers lopen de ontvangstruimte binnen. De koning zit op zijn troon.

A: Wat hoor ik nu? Jullie hebben audiëntie aangevraagd? Sinds wanneer doen jullie zo formeel. Kom verder, have a seat. Wat willen jullie drinken? Thee, koffie, gemberbier, orange juice, sorry, sinaasappelsap?

R: Majesteit, prinses Sita is ontvoerd door de slechte koning Ravana. Tot nu toe heeft niemand hem kunnen verslaan. Misschien lukt het met de hulp van uw

apenleger wel. Kunt u ons helpen, want alleen zullen we prinses Sita niet kunnen bevrijden.

A: Maak je geen zorgen jongeman. We zullen jullie helpen, want ik heb nog een appeltje te schillen met die vreselijke Ravana. Hanuman, de aanvoerder van mijn leger zal ik alvast erop uit sturen om het eiland te verkennen. Intussen kunnen jullie beginnen met het bedenken van een strijdplan. Er zullen heel wat apen nodig zijn om Ravana te verslaan.

L: Dank u zeer, Majesteit. We hebben gehoord dat Hanuman een zoon is van de windgod Vayu en dat hij daarom in staat is te vliegen.

A: Ja, voor hem is het een peulenschil om over de bossen en de zee naar Lanka te vliegen.

V: Intussen doet koning Ravana alle moeite om Sita te verleiden. Hij geeft haar mooie kleren en sieraden. Maar Sita weigert de geschenken. De bedienden moeten haar op haar wenken bedienen. Ravana laat zijn chefkok de heerlijkste gerechten voor haar klaar maken. Roti, bara, samosá, versgebakken broodjes, jalebi en allerlei soorten taarten en koeken komen op tafel. Allemaal vergeefse moeite. Sita eet niets en wordt steeds magerder. Dat is de situatie als Hanuman op Lanka landt.

H: Waar zal Ravana haar gevangen houden? Misschien weet die vogel daar wat meer.

V: De vogel vertelt dat Sita in een van de paleistuinen gevangen gehouden wordt. Om haar tuin is een muur van vier meter hoog gebouwd. Hanuman vindt al gauw de plek. Met één sprong is hij binnen de tuin, waar Sita op een bankje zit te huilen onder een boom. Behendig klimt Hanuman in de boom en roept haar naam.

H: Prinses Sita, psst, luister eventjes. Droog je tranen. Ik breng een boodschap van je man Rama. Hij komt je binnenkort bevrijden met een apenleger.

S: O, wat ben ik blij dat te horen. Kijk hier, neem mijn trouwring en breng die voor

hem als bewijs dat ik nog in leven ben, maar pas op voor de wachters. Ze zijn overal.

W: Hé, wat is dat in die boom! Een aap! Hoe is hij hier binnen gekomen? Alarm!! Komen jullie helpen het beest te vangen.

V: Binnen een oogwenk hebben de wachters Hanuman te pakken. Ze brengen hem naar koning Ravana. Koning Ravana weet niet wie Hanuman is. Hij denkt dat hij met een gewone aap te doen heeft.

Rv: Ik zal je leren, vrijpostige aap. Hoe durf je zomaar mijn paleis binnen te komen! Ik zal je afleren je staart te steken in zaken die je niet aangaan. Wachter, breng lappen en een pot olie.

W: Alstublieft Hoogheid.

Rv: Drenk die lappen in de olie en bindt ze om zijn staart. Hahaha, zie je deze fakkel, brutale aap. Hiermee steek ik straks de lappen om je staart in brand. Dan mag je gaan naar waar je vandaan komt. Ik hoop dat je je bestemming haalt. Hahaha!

H: Oei! Oei! Dat doet pijn. Maar Ravana is vergeten dat alle gebouwen in zijn rijk van hout zijn. Terwijl ik naar de zee vlieg om mijn staart in het water te houden, schud ik de brandende lappen af boven de daken van zijn paleis. Dat zal een mooi brandje worden.

V: Een dak vliegt in brand en nog één en nog één. Er ontstaat paniek in het paleis en in de omringende gebouwen. Iedereen moet helpen om de branden te blussen. Hanuman heeft zijn staart weten te verkoelen in de zee en gaat Rama, Lakshmana en het apenleger tegemoet. Dat is intussen aangekomen bij de kust, aan de rand van het bos, klaar om de oversteek naar Lanka te maken.

L: Dat is een slim idee van jou Rama. Met die droge kokosnoten kunnen de apen een brug vormen om het eiland Lanka te bereiken.

R: Goed zo, mannen. We oefenen nog een laatste keer. Probeer de staart van je voorganger te grijpen en blij drijven op de kokosnoot. Goed zo. Kunnen jullie de eerste rots bereiken? Houd vast aan een uitsteeksel. Niet loslaten! Kijk jullie hebben een brug gevormd! Laksh, roep Nala, de ambachtsman!

L: Nala, kom kijken! Ze hebben de eerste rots bereikt!

R: Je hebt goed werk gedaan om vijf rotsen te maken. Nu kunnen de gewone soldaten, die geen bovennatuurlijke vliegkrachten bezitten, toch Lanka bereiken.

V: De volgende ochtend in alle vroegte, staat het apenleger gereed om de oversteek te maken. Rama klimt op Hanumans rug en geeft het sein om te vertrekken. Binnen no time vormen de aapsoldaten een brug, zoals ze dat geleerd hebben. De soldaten van Lanka zijn totaal verrast door de aanval. Rama gaat op zoek naar Ravana en verslaat hem in een persoonlijk gevecht door al zijn tien koppen af te slaan. Hanuman en Lakshmana gaan prinses Sita halen.

H: Sita, we hebben Ravana verslagen. Je bent vrij. Ik kom je halen om naar je echtgenoot te brengen. Hij wacht op je.

L: Sorry dat we er nu pas zijn. We moesten eerst de apen nog trainen om de oversteek te maken. Kom laten we gauw naar Rama gaan. Kom prinses, jouw echtgenoot is bij de poort van het paleis. Kijk daar staat hij al.

R: Sita, je bent mager geworden.... Wat is er gebeurd? Heeft Ravana je kunnen verleiden. Ben je... Ik vertrouw het niet helemaal. Ben je me wel trouw gebleven?

S: Rama, mijn man en koning, hoe kan je zoiets vragen? Natuurlijk ben ik je trouw gebleven. Ik zal het je bewijzen ook. Ik ga niet alleen figuurlijk voor je door het vuur, maar ook letterlijk. Laat een brandstapel maken. Ik zal je laten zien dat het waar is, wat ik zeg. Ik ben niet verliefd geworden op dat monster Ravana. Mijn gedachten waren altijd bij jou.

L: Rama, houd Sita tegen! Hoe kan je toestaan dat je eigen vrouw zich in brand laat steken? Ben je gek geworden!

R: Nee, ik moet zekerheid hebben. Sita zal de plaats van koningin niet waardig zijn als ze zich heeft overgegeven aan de monsterkoning. Ik maak het vuur aan.

H: Kijk eens! Het vuur is hoog, maar er gebeurt niets met prinses Sita.

L: Het is de god van het vuur, Agni, die naast haar loopt en ervoor zorgt dat de vlammen haar niet bereiken. Rama, zeg tegen je vrouw dat ze van de brandstapel af kan komen. Dit is meer dan genoeg bewijs dat ze onschuldig is!

R: Sita, mijn koningin, mijn broer heeft gelijk. Je bent een vrouw uit duizenden. De 14 jaar ballingschap zijn ook al voorbij. Kom broer, kom vrouw, het is tijd om naar huis te gaan. We gaan terug naar ons land, naar Ayodhya. Daar horen we thuis.

V: Wanneer Rama, Lakshmana en Sita in Ayodhya aankomen, worden ze feestelijk binnengehaald. Niet lang daarna wordt Rama tot koning gekroond en Sita wordt koningin.